

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

నాగపట్నము ౧౬ }
Vol. 16 }

చెన్న పట్టణము 1928-వ సం॥ ఆగస్టు 8-వ తేది బుధవారము
శ్రీ విభవనామ సంవత్సర ఆధిక శ్రావణమాస బహుళ సప్తమి

No. 110
సంచిక ౧౧౦

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్పవారిచే వేలకువేలు
యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది
తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువు పోట్ల
బాపును. పాఠ్యపునొప్పుల బారదోలును
పోట్ల బోగొట్టును. జ్వరముల శేదించును.
నాపుల రూపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును.
దురదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వ. వ శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పులు తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము అన్ని విధములగు
నొప్పులకు సంతవివంతిది.
పంచభాష చీటీ చూచి కొనిన
మోనము గలుగదు.
చక్కని డబ్బితో నహా నీసా 1-కి 0-10-0
డబ్బన్ 1-కి రు 6-4-0 లు.
ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో
6, 7 తంబుచెట్టివీధి, మదరాసు
ఈ

109, శ్రీరంగం, ఫోర్ట్, బొంబాయి

యాత్రకు బోవువారు

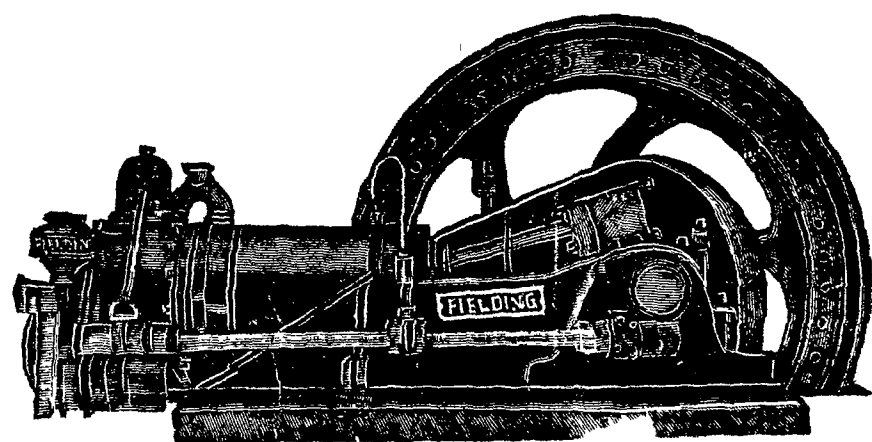
15-8-28 తేది ఆడి అమావాస్యకు

రామేశ్వరమునకు బోవుడు

సాత్ ఇండియన్ రైల్వే కంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇక్ కార్పొరేటు చేయబడినది)

ఫీల్డింగు క్విక్ స్టార్టింగు కెమిడిశలు క్రాడాలు యింజను

యిది రెండేనిమి
షములోనే వేర
యిజరు చల్లనిసితి
లోనుండగనే స్టా
ర్ట్ అగును. కొట్టు
స్టార్టింగు యింజను
లకు వుండే అపా
యములు ఏటికి
లేవు. లోడులాగు
టలోగాని చమురు

ఖర్చు తక్కువ అగుటలో గాని తరుమ రిపేరులేకపోవుటలోగాని, దీనిని మిగిలిన యింజను యీ
మార్కెట్టులో లేదు. అన్ని సామానులునూ, విక్రీలి టెంపరేచరులవిన్నీ, బలముగలవిన్నీ
అయివున్నవి. వేలకొలదిలతి తృప్తికరముగాపనిచేయుచున్నవి. ధరలు అతి రసముగా
6 మొదలు 75 గుర్రముల పవరువరకును స్టాలోసిద్ధముగా నున్నవి. 586

సోల్ యేజంట్లు:— డి. యల్. శాస్త్రి అండు కో,

బ్రాంచి:— మెయిన్ రోడ్డు, విజయనగరము.

12, తంబుచెట్టివీధి, మదరాసు

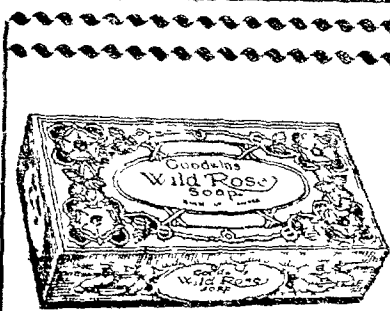
Best Plants & Fresh Seeds !!

Salem Mango Grafts Rs.80 per 100 Guava
and Pomegranates Rs.6 per dozen. Pomalo
Orange and Lime Rs. 9 per dozen, Roses & bes
coloured Crotons Rs.6 per doz. English Veger
table & Flower Seeds, 20 sample pkts. Rs. 2
each per 10 sample pkts. Rs. 1-4 each INDIAN
VEGETABLE SEEDS BIG PKTS. 20 Rs. 2.
Apply for 1928 English & Telugu Catalogue to —
S. K. I. ABDUL RAHMAN, Nursery, Salem.

సుశృతసూత్రస్థానము.

తెలుగర్థముతో అనేక శస్త్రయంత్రముల
ప్రతిమలతో చక్కని బైండు ఖరీదు రు 6-0-0 ఆ
ప్టు నెలాఖరులోగ రు 2-0-0 అచ్చున్న అంపి
వారికి రు 4-8-0 పోస్టేజీ శేరు

ఆయుర్వేదాచార్య ఉపాధ్యాయుల
సూర్యచింతామణి శాస్త్రి, రాజమండ్రి

అమితమైన సువాసన
విడువక ఈటాయిలెట్ సబ్బును వాడు
లచె మృదులమృదుగల నెత్తెబ్బోనం
ట స్పృశ్యము అట్లనేయుండును.
Made by GOODWIN'S, Manchester

Agents, F. HOLT & Co.,
12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100

మూలికలయొక్క 3500 సంస్కృతకృష్ణములకు తెలుగు లక్షణాలు కలవు. క్యాలిఫోర్నియాలోని మొ. గ్రూ. 3-4-0 బు.
భస్మవదీవిక ఇందు సమస్తఖనిజములు కుద్దిచేసి భస్మమునంచేయు యాచాని అనుభవప్రధానముగలవు
 కుం. 1-కి 6 500 కిమ్యుడుగల భస్మముకూడగలవు. క్యాలిఫోర్నియాలోని వెల గ్రూ. 2-0-0
 2454-1323 రెడ్డి సోదరులు, రాయవరము. గోదావరి.

ఇది అమోఘమైన సబ్బు

**PEERLESS
ERASMIC**
The Dainty SOAP

4661-2

శ్రీయుత టి. ప్రకాశంగారి 19 వ వ్యాసము

కాలువలద్వారా సరుకుల రవాణావ్యాపారము

ఈ న్యాయపరమ కృష్ణాజిల్లాలో 100 కి 57 శాతమున పె

ఈ వ్యాపారము కృష్ణజిల్లాలో 100 కి 57 ఎంతున హెచ్చినదాయు కానీ గోదావరి జిల్లాలో 5 వంతున మాత్రమే హెచ్చినదనియు చెప్పబడినది, కాళవ పడవలద్వారా పయనము చేయువారి సంఖ్య కృష్ణజిల్లాలో 45, 827 ను గోదావరిలో 1,040,405 ను హెచ్చియున్నది. ఈవిధముగానే గత 80 యేండ్లలో నావికా కాలవల పొడవు కృష్ణలో 14 మైళ్లకు గోదావరిలో 62½ మైళ్లుకు హెచ్చినది గోదావరి, కృష్ణలపంటి మహానదులు ప్రవహించుచున్న ఈజిల్లాలో 1899-1900 సంవత్సరమునాటికి గోదావరికాలవలు 498 మైళ్లు, కృష్ణకాలవలు 801 మైళ్లు పొడవు మాత్రమే గలిగియుండుట ఎంతయు హీనముగానినన్నది. గత 80 యేండ్లలో గోదావరికాలవలు 14 మైళ్లు కృష్ణకాలవలు 62½ మైళ్లు మాత్రమే యెక్కువ పొడవు 7 వింపబడుట మరింత హీనముగానినన్నది. ఇంకా డునందలి థేమున నయను జక్కనీయంతలై నెనునదియును సిడవవోలుపట్టణమున గోదావరి కాలవకంటె పెద్దదిగావు ఈరెండునదులయందలి ప్రవహింపబడుచున్నది. ఇట్టి ప్రవహించ వ్యాపారము నంతకు ఇతరరచుకొనుచున్న రెండు జలశక్తులయొక్క వర్తకము పరిశ్రమలు గూడయినదలచివాడనే యభివృద్ధిగావింపబడియున్నది. భారతదేశమునకు గ్రహగ్రహ లో గలియుచున్న గోదావరి కృష్ణనదులనుండి యెంతయు వ్యర్థముగా బోవుచున్నదో జూడదు. నుద్రాను ప్రభుత్వము గత 80 యేండ్లలో కృష్ణగోదావరి జిల్లాలయొక్క నదులపర్యావరణమునుండి నుమారు 15 లక్ష 16 కోట్ల రూప్యములను సహజము చేసియున్నది. ఈరెండుజిల్లాలలో కాలవల పొడవును 76½ మైళ్లుమాత్రమే వృద్ధిగావించియున్నది. తాను ప్రాంతానియున్న నీటిపెట్టుకి వర్షపులన విధించుచు ఆట్టి పట్టు మాత్రముగా వినిపింపనన్నది. సహజాయమున సలములలో రిజర్వాయరులను కలుపుముగా నిర్మించి ప్రభుత్వము పనికిమాలియొన

మద్రాసులోని పాఠశాలలో ప్రవేశమునది- కా-
 మద్రాసులోని పాఠశాలలో ప్రవేశమునది- పద్యము
 10-10-0.

స. శి. వ్యాఖ్యలకు శ్రేష్ఠము రక్షపద్ధిని, బలమును కలిగియుండును. 1 వారు 12-0-0 18 గ్రాములు దు 1-0-0. ఏ. జండులో ఆయుర్వేదసమాజం, తెలిదేవి, నలూరుజిల్లా.

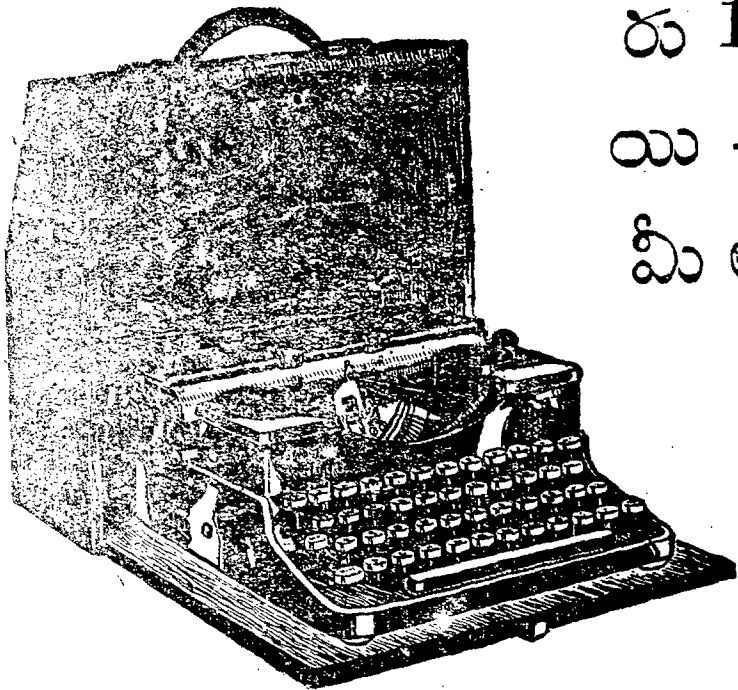
బొంబాయి, అగస్టు ౧౯-బొంబాయి బట్టరేలేట్ మిల్లుల
తాలూక కొందరు యజమానులు ఈ స్థాక కేసును తెరచి
చని ప్రాంతాధిపత్యాలైనవి మిల్లుల కను తెరుచి, గాని పని
వాంఛించును రాకేదు.

సమ్మేదారులతో సేవకుగూడ నిలులతో పనిచేయు
ఒక పాపమును స్వగౌరవము సమ్మేదారులు సాత్విక శిరోధనును
తీసుముగా సాగించిరి. (క్రి. తె)

{ నాణ్యమైన సరకులు.
{ సరసమైన ధరలు.

వెల్చాలి రామకృష్ణశాస్త్రి.

విశ్వవిద్యాలయము కేవలము స్వాతంత్ర్యముగల సంస్థ. ప్రయితేలుగా శాస్త్రయశాస్త్రపరీక్షలకు విద్యార్థులు హాజరు కావచ్చునని నిబంధనలను గావించుటవలన విశ్వవిద్యాలయము వారికిగద్యు రాబడి నన్పట్టికిని తగ్గుదు. కళాకాలద్వారా పరీక్షలకు హాజరయినను, ప్రయితేలుగా పరీక్షలకు హాజరయినను, విశ్వవిద్యాలయమువారికి చెల్లించవలసిన పరీక్షాధునుము ప్రతి విద్యార్థియు చెల్లించి యే తీరవలయును. కనుక విశ్వవిద్యాలయమువారి పతమాసము అందుమూలకముగా తగ్గుననితలచుట కంత మాత్రము అవకాశములేదు. ప్రస్తుత నిబంధనప్రకారము ప్రతి

రు 12/-
యిచ్చిన
మీ ఆధీన

మగును

ROYAL

నెట్టెంబరు మాసాంతము వరకు.

రు 12/- మొదట చెల్లించి తదుపరి వాయిదాకు రు 12/- చొ॥
17 వాయిదాలలో చెల్లించిన రాయల్ పోర్టబుల్ టైప్ రైటరును పొంద
వచ్చును. మొత్తం రు 216 అగుచున్నది. పైనిర్ణయ తేదిలోగా
కొనెన వారలు రు 20/ ల లాభమునకు కొనినవారగుచున్నారు.

ప్యాకింగ్ పోస్టేజీఖర్చులు ఉచితము.

రాయల్ కొనిన వారలకు యీ తక్కువ ధరలుతోబాటు,
ఒకమంచి ఫోటో కలమును బహుమతిగా నివ్వగోరుచున్నాము.
ప్రతి కలముతోకూడ, సెప్టెంబరు 30 తేదిలోగా రు 200 బహుమతిని
పొందు విధమును తెలుపు వివరములు పంపబడును.

మీరు దీని విషయమై ఎక్కువ వివరములు
ఏల కనుగొన కూడదు?

యిక్కడనుచును.

అడిసన్ అండు కో లిమిటెడ్.
హౌంటురోడ్డు, మద్రాసు

రాయల్ పోర్టబుల్ టైప్ రైటరు నొకటిని దయచేసి పంపుడు.
అందుకుగాను రు 12/- ప్రథమ వాయిదాక్రింద పంపుచున్నాను.
మొదటి వాయిదా మాదిరినే మిగతా 17 వాయిదాలు చెల్లించగల
వాడను. అందుకుగాను అప్పు క్రయపత్రం వ్రాసి యివ్వగల వాడను.

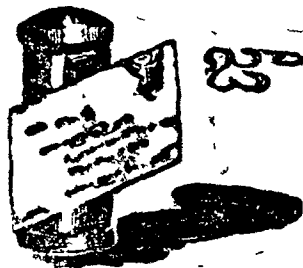
పేరు.....

అడ్రసు.....

ఇంకా వివరములు కోరువారు పేరు అడ్రసు వ్రాసిపంపుడు.

అ మృ తాం జ న ము

అన్ని నోష్వలకు దివ్యావధము. ప్రతియింట నుండదగినది. అన్ని హుళులలో దొరకును.

జాబుల్లు

హోపకారిణి బాలికా ధర్మపాఠశాల,
సికింద్రాబాదు

క్రిందటి కనివారము కిక్కింద్రాబాదు హోపకారిణి బా
లికా ధర్మపాఠశాలకు వర్తదినము అరి చెప్పదగి యున్నది.
ఎందుచేతననగా, ఆరోజున పదయ పాఠశాల ఇండియన్ స్త్రీ
యూనివర్సిటీ స్థావకలగు డి. కె. కార్యగారిచే సందర్శితబడి
నది. ఉదయము 8 గంటలకు ప్రాధేపరు కార్యగారు, బాజీకృ
ష్ణారావుగారితో సహా పాఠశాలకు వచ్చిరి. వీరు, పాఠశాల
పేజ్ విప్రేక్షుగారగు శ్రీమతి శీతమ్మగారి కమాండలగు క్యా
మర వు గారి చే నాహ్వనింపబడిరి. బాజీ కృష్ణారావుగారు
ప్రాధేపరుగారిని స్వాగత పంతుళ్లగు, బాలికలకును యెఱిగిం
చిన పిమ్మట, బాలికలు గీతలను, పాటలను పాడిరి. ప్రాధేపరు
గారు స్కూలులో వున్న మరాటి పిల్లలకు మరాటిభాషలో
ఉపన్యసించిన పిమ్మట, ఇంగ్లీషులో చిన్న యువశ్యాసమును
గానించిరి. ఈ యువశ్యాసము తెలుగులోనికి కర్ణూచేయ
బడెను. వారు స్కూలును సందర్శించుట చాల
సంతోషదాయకమని చెప్పిరి. ఇంకను
మాట్లాడుచు, స్కూలుపేజ్ విప్రేక్షుగారగు శ్రీమతి శీతా
బాయిమ్మగారిచే స్త్రీనిద్య నివయమై సజుపబడుచున్న కృషి
వారికి చాల బాగుగ నచ్చినటుల మాట్లాడిరి. స్వార్థత్యాగము
తోను, భక్తితోను పాఠశాలను నడుపుచు, జనులకు ఆమె పలు
పురుషు మేలును వారు యెంతయో కొనియాడిరి. వారు తమ
పుత్రశ్యాసమును విడిచియుచు సదరపాఠశాల, క్రమముగా ఇం
డియన్ స్త్రీ యూనివర్సిటీలో చేర్చబడునని వారి యుద్దేశము
ను తెలియచ్చిరి. పాఠశాల బాలిక చే వారు పుష్పాలంకృతులైన
పిమ్మట, ఇండియన్ స్త్రీ యూనివర్సిటీకిగాను కొద్దిసమయము
పేజ్ విప్రేక్షుగారు యిచ్చిన పిమ్మట, వారు సందర్శించు
కార్యక్రమము ముగిసెను.

బాజీ కృష్ణారావు, బి.యే. బి.యల్,
ఎక్సె, కిక్కింద్రాబాదు

శ్రీరామయ్యగారి శ్రీశారదావిద్యోగిని
నాట్యసభ ప్రశంస

ప్రస్తుతము మానిడెడవోలుపురమున ఈ సభవారు పాఠ
శికాటకములను సకలలక్షణ సమచిత్రముగను సకలజనానంద
కరముగను ప్రదర్శించుచున్నాడు. ఈ నాట్యసభకు వనసా రామ
య్యగారు ప్రాప్తయిటరు.

మనదేశమున ప్రాప్తయిటరుగానుండినవారి ననేకుల విని
యున్నాము. కాని పాప్తయిటరుగానుండి నాటకముల నడిపిం
చుటయు నాట్యసభములై ననీనులువ్రాయు పేయిటరుగానుం
డుటయు. యాక్షరగానుండి నటనమునందు ముద్రపిద్ధభావ ప్ర
కటన సమర్థుడైయుండుటయు తక్కినపాత్రవర్తనకు నాట్యక
ళావిశేషముల దలవరించి సమర్థులుగానే యుటయు, రంగవిన్య
యమున రసపోషణములగు పద్ధతుల గవలకుజెప్పి ప్రత్యేకముగ
నాటకములు వ్రాయించుకొనుటయు మొదలగునంతయుచే నట
శేఖరుల విశేషమును సూచించు నీరామయ్యగారి భావత్రకట
నము ప్రశంసనీయమని వ్రాయుట కొనండించుచున్నాను.

2 వ తేదీ గురువారం వీరు రావణనాటకమును ప్రదర్శిం
చిరి. అందు రామయ్యగారు రావణపాత్రనుధరించి చూపిన
నటనకాళ్యణములు అసమానములైనవి తక్కినపాత్రలును రసపో
షకముతో సమర్థించిరి.

4 వ తేదీ కనివారంరోజున కనక తార నాటకమును ప్ర
దర్శించిరి. అందు పాప్తయిటరుగారు క్రూరసేనపాత్ర ధరించి
సహజవిశోధములైన శృంగార రాద్రవసములు ప్రతిక్షణమునకు
మాడ్చుచు వీరుచూపిన నటనపై పుణ్యము మెచ్చుకొనెడిది.

ఈ నాటక సభవారు యింకను కొలదికాల మిత్రులను
నవిననాటకములు ప్రదర్శించి యానందింపజేయుదురని తలంచు
చున్నాము. భగవంతుడు వీరియుద్యమమునకు తోడ్పడుగాక.
నిడదవోలు నడుపలై సూర్యనారాయణ.

నవర నుందరరనము సహామేహములకు సరి
శిని. 11 11 నెలవారి
నుందరరాష్ట్రగారిచే కనిపెట్టబడినది. ఎటువంటి సహామేహ
ములైనను గుడుర్చును. ఇకాక్షిక్తు అనవసరము. 50 మూత్రం
య్య 8/ బాడునిధము ముందుతో పంపబడును. 2128
8 ఆరరసాయనశాల, ముక్కాల్, కృష్ణా.

శ్రీయుత కార్యేగారియాగమనము

భారత మహిళాసంఘమువారి సన్మానము

బెజవాడ: ఆగస్టు 5 వ తేదీ సాయంత్రము వరంగల్ నుండి పూనా మహిళా విశ్వవిద్యాలయ సాహిత్యచార్యులగు శ్రీయుత కార్యేగారు బెజవాడకు వచ్చి స. వార. శ్రీయుత అయ్య దేవర కార్యేశ్వర్రావు పంతులుగారి అతిథిగనున్నారు. నిన్న సాయంత్రము ఈపట్టణమునకున్న భారత మహిళాసంఘ సభ్యురాలైన శ్రీయుత కార్యేగారికి సన్మానపత్ర ముప్పించుటకు సంఘ భవనమునందు శారీరముల సభ సేర్పాటుచేసిరి. సంఘము యొక్క ఆవరణ యంతయు వచ్చుని తోరణములతో నలంకరింపబడినది. సభకు శ్రీమతి బాసవరంజణి గారి రధ్యక్షత వహించిరి.

శ్రీయుత కార్యేగారిని విరంజివి గుళిల (డాక్టరు శర్మ గారి గుమ్రా) పుష్పమాలతో నలంకరించెను. సన్మానపత్రమును తెలుగున శ్రీమతి కృష్ణపాటి రాజరాజేశ్వరమ్మగారును ఇంగ్లీషున శ్రీమతి మంచాల సావిత్రిమ్మగారును చదివిరి. శ్రీయుత కార్యేగారు ఇంగ్లీషునం దువక్తరించిరి. శ్రీయుత కార్యేశ్వర్రావు పంతులుగారు ఆంధ్రీకరించిరి. ఉత్సాహము నిండు క్షుప్తముగ విశదీకరించుచున్నాడన. వేదకాలమునాడు శ్రీలు పురుషులతోపాటు భాగ్యవంతులై యుండిరి. అప్పుడు వివాహపద్ధతి విచ్ఛేదముగ నుండెను. తదితర కాలములందు కొందరు శ్రీలు అవివాహితులుగ నుండి గొప్ప బ్రహ్మవాదియగు నుండిరి. కొందరు వేదము నభ్యసించిరి. పురుషులతో సమానముగ విద్యలయందును, ధర్మావరణయందును పాల్గొనినటుల స్పష్టము.

భారతయుగమునకూడ శ్రీలు భిక్షువురారైయుండెడి భారతయుగమున ద్వీపద్వీపాంతరములందు చాస్త్రపి గావించి యుండిరి. ఆనాడు శ్రీలుయందు ఆత్మవిశ్వాసము మెదుగు నుండెను. ఇప్పుడెన్న నో ఆదియంతయు మారిపోయి శ్రీలు అసహాయ స్థితియందున్నారు. ఇది కడుంగడు కొంచినయము. ఏదేమైన శ్రీలు వెనుక బడియుండరో ఆదేశముయొక్క శాగరిక అధోగతిజాల గును. ఏదేమైన శ్రీలు బ్రాహ్మణ్యమైన స్థితియందుండరో ఆదేశము అస్మిదధముల అభివృద్ధి నొందునటు నిశ్చయము. శ్రీలు కేవలము పంటయంటివద్దనే కాలము గడుపవలయు ననటు వెలికినను. అంతకంటె గొప్పపనులు వారినిల సానుకూలము కావలయును. రాబోవు తరముల వారికి క్రమమైన శిక్షణయందుంచుట శ్రీల యొక్క విధానకమైన కృత్యము. అట్లుగుటచేసి భారతవర్షముయొక్క భావ్యశక్తిని శ్రీలవై ఆధారపడియున్నదనటు ఆతిథియాక్రికాసేరదు. పురుషుల విద్యకంటె శ్రీలయొక్క విద్య అతివైతమైనది. పురుషుల విద్య యాకలస సేకరించుటకై వివేచనగపడుచున్నది. శ్రీ విద్య అట్లుగాక శాగరికాభివృద్ధికి పునాదిని వేయుటకై వివేచనగపడుచున్నది. భారత శారీరవేది తమయొక్క ఉత్కృష్టసామనును నుండిపోయినది. ఇదంతయు కొంచినయము. మరల శ్రీ భారతదేశమున పూర్వపు బ్రాహ్మణ్యసామలంకరించినగాని భారతవానికి మోక్షమునకు అవకాశము లేదు.

తెలుగుదేశమున శ్రీవిద్యచాలతక్కువ స్థితియందున్నది. ఇచట శ్రీవిద్యావ్యాప్తికి బాల్యవివాహము అడ్డుగడున్నది. మహారాష్ట్రలోని 18, 19 సంవత్సరములవరకు వివాహము మాట తలపెట్టుటలే లేదు. అచట శ్రీవిద్య మిగుల వ్యాప్తిచెందినది. తెలుగువారు ఉన్నతతయముల గలవారు. వీరుకూడ మహారాష్ట్రలోను అనుకరించి బాలికలకు విద్యను గలవలయును. పురుషుల విద్యమాదిరిగాక గృహమునకు సంబంధించిన విద్య బాలికలకు అవసరము. దేశభాషలో విద్యాబోధ జరగవలెను. ఒక్కొక్కభాషవారికి ఒక్కొక్క విశ్వవిద్యాలయము శ్రీలకు ప్రత్యేకముగ స్థాపించవలయును. అట్టి ప్రతిష్ఠాపనలు జరుగుటకై ఎల్లరు ప్రయత్నించవలయుననిరి.

నందనములతో సభ ముగించబడినది.

ఫేమిలీ పవరదు

గజ్జి, చిడుము, మొలగజ్జి, చప్పి, మేహరణములు, గాయములు మొదలగు సమస్తమైన చర్మరొగములకు అమోఘము. కొబ్బరినూనెతోగాని, వెన్నతోగాని, తేనెనూనెతోగాని కొద్దిగావపుడెరుకలిపి రాయవలయును.

నోటికి తగిన భయములేదు. మంట, చురచుండలు దాగుపడుట మొదలగునవి తమందా రెండుపూతలతో తవ్వక నుడువులగును. వెల 0-4-0, గోటేటి పెంకట్రావు, సోల్ ఏజెంటు శ్రీగాంధీస్టోనరీ, అవిడి, గోదావరి

ఆతడు, ఏడ్చెను, ఏడ్చెను, ఏడ్చెను.

ఏలనన, పాపము, ఆదిన్నబిడ్డ, సరియైన ఆహారములేక, ఆకలితో చనిపోవుచున్నాడు. అతనితండ్రికేమియు తెలియదు. ఆతడు తాను శ్రేష్ఠముని గ్రహించినదానినే బిడ్డకిచ్చెను. కాని అతడాదిన్న బిడ్డకు నిచ్చిన బాగుండెడిది.

ఈబిడ్డముగా మీబిడ్డలనపాయముల పాలనర్పకుడు. చేతితోతాక బడక డబుల్ డబ్బాలలో నీలుచేసి పంపబడు, పరిశుభ్రమైనట్టియు, శుభ కరమైనట్టియు 'గ్లాక్సో' నేర్పి వాడుడు.

Glaxo

ఆర్థోఫెడ్యుంగు అందుకో, లిమిటెడ్.
(ఇంగ్లాండులో ఇంకాకొర్రేటు చేయబడినది.)
రేపల్ టెట్ట నెం. 40 మదరాసు.

3703

భారత మహిళా విశ్వవిద్యాలయ స్థాపనాచార్యులగు శ్రీయుత ఆచార్యగారిండ్ల కేవలకార్యమహాశయుల వారి సన్నిధికి

ఆశ్చర్యతమ! తమ రీతిప్రమాణత విచ్చేసిన సందర్భమున మా విజయవాడ పట్టణమున స్థాపించబడిన భారతమహిళాసంఘం దలి సభ్యులమైన మేము తమకు మనఃపూర్వకముయిన స్వాగతమిచ్చుచు, తమకు శ్రీహతియొక్క బ్రాహ్మణ్యములను చేయించుచు ఘనకార్యములను మాయొక్క వార్తమును కృతజ్ఞత ను వెల్లడించుభాగ్యము మాకు లభించినందులకు గర్వపడుచున్నాము. ఈవర్తమాత్మక పట్టణమును పాలించుచున్న దేవి వర మేశ్వరుని ఆధీనియైన సవిశ్రమయైన కనకదుర్గా మహాదేవి, వరమేశ్వరుని అర్చనారీత్యమునగి ఇర్పించి, ప్రాచీన భారతవర్షము పురుషులతో శ్రీలు సమానులని ఆశమునకు ప్రకటించినది.

ఫరగూసను కళాశాలమొదలగు నాతిథి ప్రతిష్ఠాపనల ను పూనానగరమున స్థాపించిన స్వార్థత్యాసమును అఖండ దేశాభిమానులను నగు తిలకు గోశ్వే మొదలగు మహాశయులలో తాముచేరియు, ఏదేమయొక్కగాని శాగరికాభివృద్ధి ఆతే శత్రు శ్రీల యభివృద్ధికిబట్టియే తెలిసికొనదగునను భావమును తాము సంపూర్ణముగ గ్రహించియు, భారతశ్రీలు మరల సర్వ విధమునను బ్రాహ్మణ్యమును పొందెడిది, భరతవర్షము ప్రపంచము న సగ్రస్థానము వహించినదని తామునమ్మియు మాతృదేశము యొక్క శ్రీలు భాగ్యభివృద్ధికొరకును బ్రాహ్మణ్యముకొరకును తమయావజ్జీవితమును సమర్పణము గావించి భావితరములవారి కార్యకృత కృతజ్ఞతను తాము సంపాదించుచున్నాము.

తమచే స్థాపించబడి, దేశములోని వివిధప్రాంతములకును, శ్రీయుతాధ్యాయులను, సాంఘిక సేవాపరాయణులను తర్ఫి దుచేసి పంపిన శుభ్రసిద్ధముగు వితంతు శరణాలయమును, కళాశాలలలోను పాఠశాలలలోను అంగస్థానము గలిగిన భారత

మహిళా విశ్వవిద్యాలయమును, యేజూతివారయనను గర్వకడ దగిన పట్టణ యొన్నవి. భారతశ్రీలకు ప్రత్యేకపాఠశాల లను కళాశాలలను, విశ్వవిద్యాలయములను కావలయున్నదనియు, వారిగృహతేరుమునకును, సాంఘికాభివృద్ధికిని, విశేషముగ సహాయముచేయ ప్రత్యేక విద్యావిధాన మత్యంతవశ్యక మనియు, శ్రీలకిచ్చు యావత్సమయము, ముఖ్యముగా దేశభావలలోనే కరపబడవలెననియు నను భావములలో మేమును తమతో సంపూర్ణముగ కేకిభవించుచున్నాము.

తమ కీస్వాగతము సమర్పించుటకు మా కీ యనకాశము ను దయచేసినందుకు కృతజ్ఞతానందములు సమర్పించుచు, ఇంక ననేకసంవత్సరముల తమకాయారాగోగ్యములు ప్రసాదించవలెనని వరమేశ్వరుని ప్రార్థించుచున్నాము.

విజయవాడ భారతమహిళా సంఘ సభ్యురాలి.

రేపల్లె డి॥ ము॥ కోర్టులో

File O. S. 165/28.

వాది:—మద్దుల పెంకటప్పయ్య. సాకికా భట్టిప్రోలు, యెదిరి

ప్రతివాదులు:—1 బొర్రాకి మునుక్కా చెంచాయ, 2 బొర్రాకి మునుక్కా పెంకటప్పయ్య సాకికా నూరేపల్లి.

పై సంబంధ వాది తనఖాతస్తావేకనుబట్టి రు 400 లకు దావాతెచ్చినాడు. దావాలో ప్రతివాదులు హాజరు అగుటకు 24-8-1928 తారీఖుకు వాయిదావేశింపారు. ఆవాయిదాకు ప్రతివాదులు హాజరుకానియడల వారివకోత్తులందు దావాలో దిక్కికాగలదు.

చావలి శ్రీకృష్ణయ్య
వాది వకీలు

రష్యాదేశములోని జైలు

ఆశ్చర్యకరమగు నిబంధనలు కట్టములేదు
ఒకటిలేదు

రష్యాదేశమునందు జైలుకు సంబంధించి నిజపరిస్థితులను తెలిసికొనిన ఒక ఆంగ్లేయ ప్రముఖు డిల్లీ వారణాసి న్నాడు:-

మేము చరసాల ప్రవేశించినప్పుడు మొట్టమొదటి కొంతమంది పెద్దమనుష్యులు కారాగారములో జైలరుల కలిసి కొని మాట్లాడుట ద్వారా యేర్పడబడిన గదిలో జైలరును వారిని చూడవచ్చినవారికిని మధ్య ఒక యివడకమ్మ యొండెను వివేక వాడు స్వేచ్ఛగా మాట్లాడుటకు కరపర్యయించును. తేయలుకును వడి ప్రతి బుధకముగానుండలేదు. ఒక జైలరు తన భార్య నెండు తిని కొని వచ్చిన పనివానిని మద్దుపెట్టు కొనుచుండగా నేను చూచితిని. వారమునకు చూడునాడులు ఆగంబునపు జైలరు స్వేచ్ఛలతో ముచ్చటించువాళ్ళుగలరు. ఎంతమందియైననువచ్చి మాట్లాడవచ్చును. మాకేవలం విక్రీలి యాశ్చర్యము గలగజేసినది.

జైలులో స్వేచ్ఛ

జైలులో మాకింకొక ఆశ్చర్యకరమగు విషయమునడెను. ఆచరసాలలో ఒక్కొక్కరికి ఒక్కొక్కగదియని నియమము లేదు. జైలరు పెద్ద వికాలమైన హోలలో పరుండుమండిరి. ఈ పసారాలు రాత్రిగాని పగలుగాని తాళమువేయబడువు. ఒక అంతస్తునుండి మరొక అంతస్తుకు పోవుమాగము మాత్రము తాళమువేయబడును. పైఅంతస్తులో వారు పైనుండి ఆంతస్తు వారు క్రింద స్వేచ్ఛగా ప్రవర్తించుటకు సావకాశము గలదు. వారొందరులతో స్వేచ్ఛగా ముచ్చటించు కొనెదరు. చుట్టలుకాతెచ్చదరు. చదువుకొనెదరు. వ్రాసికొనెదరు. పగటిపూట ఒక అంతస్తుకు రెండవ అంతస్తునకును తాళముగూడ నేయరు.

మంచి ప్రవర్తనకు బహుమతి

కోకకు క్లాసుగారు జైలు వ్యాయమునకై బయటికి వెళ్లెదరు. ఆయుధపాణులగు భటులు కావలియుండి జైలరును నడిపించెదరని పాతకు లూహించరాదు. ఎవరి యిష్టము వచ్చినట్లు వారు వెళ్లినప్పుడును. ఇది చిత్రముగదా!

ఇంకొక చిత్రము. మంచి పదవిగలవానికి వారమున కొకసారి ఒక కోజు నెలవొసంగబడును. వారు ఖులాసాగా పట్టుముట్ట తిరుగవచ్చును. లేదా వారి ఖులుంబములతో హాయిగా గడపరావచ్చును. ఇట్లు స్వేచ్ఛయుపంకులవలన వార సలేమానులుకారాయనినేనడుగగా అట్లు చేయవారు బహు స్వల్పమని కాకు తెలియవచ్చినది. ఎందరకాలములో వారికి 15 కోజులు నెలవివ్వబడును వారు తమ యిష్టమువచ్చినచో ఏకీకాలమున గడపవచ్చును. ఈయనకాశము పుచ్చుకొని పోవువారు బహులగుదు.

సాఖ్యముగు ప్రదేశము

నేను జైలుపరమం నవారాలలో నిలువలు తిరుగునడిక నాయులు చాలమంది జైలు చేరి శాకు మర్యాదచేసిరి. ఒకనికి ఆంగ్లేయముగూడ తెలియును. ఆతడు దానిని చరసాలలోనే నేర్చుకొనెనట. ఆతనితో కొంతసేపు ప్రసంగించితిని. ఆతడు చరసాల చాల సుఖమును ప్రజేయించెప్పెను. జైలుకు తిగింబల పనియందును, భోజనము కుచియ్యుతముగానుండును. అధికారులు ఒకటిచేయూ జైలుకు పడువుటకు సావకాశముగలదు. గ్రంథాల యములు, పంగితపు తెట్టెలు, వినోదమునకై ఆడుకొనుటకు గదరంగము ముద్రలైనవిగలవు. ఇన్నియు జైలు అజమాయిషీ క్రిందనే యుండును.

పతనమందిరమునలెన్నుది

ఇదియొక కారాగారమనెదరు. ఒక పతనమందిరమునలెన్నుది. భవనము జైలు ఆకారముగలిగియున్నది. జైలుకొనంప ప్రక్కజుట్టులు, యిందసాగులెత్త ప్రశస్తమైనదగులేదు. ఇంద విషయములెట్లున్నను నీనికిని పతనమందిరమునను మోయుచేదములేదు. కారాగారముగనుక కొంతమన్నేవు తక్కువగా నుండును. ఆంగ్లేయజుట్టులకు సాంఘికజీవితమునకన్న రష్యా జైలుజీవనము సుఖముగానుండెను. ఆంగ్లేయకారాగారములలోని పనికానికంటె ప్రభుత్వము నాకుకల్పించు సౌకర్యములకన్న నన్ను మౌలిక ప్రభుత్వము జైలుకు మోయు సౌకర్యములు కల్పించియున్నాయి. వారమునకు మూడువార్లు నీసిమాయను, నాలుగువార్లు ప్రవర్తనపడును.

జైలు జీవనము

జైలు భరింపు దుస్తులు జైలు అధికారి దుస్తులవలెనే యుండును. మేము పసారాలో మాట్లాడుచుండగా జైలు ప్రధానాధికారి, ముగ్గురు చిన్న ఉద్యోగియులు, 40 మంది ఖయీదీ

భారత్ ఇన్సూరెన్స్ కంపెనీ లిమిటెడ్.

(లాహారు)

స్థాపితం 1896

హిందువులభీమాకంపెనీ.

లాహారు కిమకలాల్ బి. ఏ.

బారిస్టరు అభ్యుత్తుడు.

మల్లిక్ గిర్గిలాల్ బి. ఏ.

జనరల్ మేనేజరు.

భారత్ యొక్క ప్రజాదరణ యాదిగువ నంకెల చూచి గాంచనగును.

సం.

పాలసీ నెంబర్లు మొత్తం,

అన్యూరెన్సు మొత్తం.

1925

3118

73,16,403

1926

4752

1,24,33,085

1927

7237

1,51,80,980

బాగుపడ దలచిన పాలసీదార్లందరు యాదిగువకు వ్రాయ గోరుచున్నాము.

బ్రాంచి కేటెటరీలు:- మద్రాసు, మదుర, కల్లికోట.

లేక దంతుర్తి శాంతయ్య, చీఫ్ ఏజెంటు సామర్లకోట.

అత్యద్భుతము! ఆశ్చర్యము!! అమోఘము!!!

ఇదివరకెన్నడు ఈదిగువ తెలుపబడినట్టి బహుమతి సామానులు మీరు కని, విని యుండరు. అప్పుడే సగముభాగము విక్రయమైనది. ఆలశ్యముచేసిన ఆశాభంగమగును. ప్రస్తుతము కొనలేనివారు నహితము ఒకదఫా చూచి ఆనందింపుడు. గాన ప్రతియొక్కరు ఒకదఫా మా ప్రదర్శనశాలకు రాగోరెదము.

బహుమతి నివ్వకగిన బంగారు గోయరములు, ఇవిలేవక దంకిం బ్రష్టు, రువ్వనలు, అద్దములు, కట్టలు, వెండి ఫోటో ఫ్రేములు, నవీనకము వెండి టీ, కాఫీ పెట్టు మున్నగు మేలైన సరకులు పరసముగా విక్రయించబడుచున్నవి.

తెలివిలాపము

“ఉమ్మడియా”

తెలిపోన సం 2802.

ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి, గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ,

నగలవర్తకులు, 25 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

లు, వ్యాయకాధికారి దయచేసిరి నేను జైలు దర్శించి కొనని తెలిసి మీ నన్ను మర్యాదచేయుటకై వచ్చిరి మీ నచ్చి నతనివార ప్రసంగము ప్రారంభమయ్యెను. అధికారులకు ఖయీదీలకు తారతమ్యమేలేదు. ఎవరి యిష్టమువచ్చినమాటలు వారు చెప్పవచ్చును. ఒకరు తక్కువని ఒకరు యెక్కువని భేదభావములేదు. రష్యాలో తప్ప ప్రపంచములో నేయితకదేశమునందు ను యెట్టిసిరి సుసంధనమైయుండును. వారు భరించిన దుస్తులను బట్టి చూచినచో నెవరు అధికారి, యెవరు ఖయీదీలు అని చెప్పబడే చీలులేదు.

స్వంత దుకాణములు

ఖయీదీల సంఘముచే పెట్టుబడిన దుకాణములు చరసాలలోనున్నవి ఇచ్చట మిరాయి, పొగాకు, పండ్ల పొడి, పలు వోముకుంచెలు, యివి యివి ఆననేల జైలరులకుపరమం అన్నివస్తువులు యచ్చట అన్యుబడును. దీనివలనవచ్చు లాభములు విడుదలయైన జైలరుల సహాయము విని యోగించబడును. డబ్బులేకుండా జైలు యెట్లుకొనగలరు? అప్రజలు ప్రశ్నించవచ్చును. రష్యాదేశములో జైలుకు చేసిన పనికి తీక్షణివచ్చును. ఈప్రశ్నమును జైలు వారిచిత్తము వచ్చినట్లు వినియోగించుకొనవచ్చును.

జైలుచేయు తప్పిదములను జైలరీ విచారించెదరుగాని అధికారులు విచారించరు.

జైలులో వచ్చిన తగాదాలను పరిష్కారము చేయుటకు జైలరుల సంఘము బన్నవి. దీనిని జైలు అధికారి లాభ్యకొని వారు. ఈసంఘము తమకు వీలైనప్పుడు అధికారివద్దకువెళ్లి కష్టసుఖములను చెప్పకొనవచ్చును. ఇచ్చట వ్యాయము జరుగనిచో వారు ప్రధాన వ్యాయాధికారివద్దకు బోయి వ్యాయము బడయవచ్చును.

జైలులో పత్రికలు

జైలుకు పత్రికలు గలవు. దానిలో జైలు యిష్టమున వచ్చినది వ్రాయవచ్చును. జైలుపరిపాలనను ఖండించవచ్చును. ఈపత్రికను జైలరీ నడపెదరు. నేను చరసాలలోనున్నప్పుడు ఆజైలు ప్రధానాధికారి వికృత ప్రతిని ఆ పత్రికయందు వ్రాయబడియుండెను.

నేను జైలు వస్తువుల గడలలో చాలమంది జైలు అనేక రకముల పనులను చేయుచుండిరి. కొంతమంది జుట్టులు కట్టుచుండిరి. కొందరు చెక్కులు పట్టుచుండిరి. కొందరు వడ్రంగము

చేయుచుండిరి కొన్ని గదులలో కొందరు విద్యాభ్యాసము చేయుచుండిరి. ఈ పాఠ్యా యులు కొందరు జైలు లు కొందరు యితరులుగా నుండిరి. జైలు విద్యాబోధకులుగా నున్నచో రెండు కోజులకు మూడు కోజులుగా పరిగణింపబడునని ఒక ఉపాధ్యాయుడు చెప్పెను.

ఆంగ్ల జైలులు-రష్యా జైలులు

జైలుకు ప్రక్కకు తీసికొనివెళ్లి స్వేచ్ఛగా మాట్లాడవచ్చునని నాకొకరు చెప్పిరి. అధికారులు జోక్యము కలుగజేసి కొనరు. ఈ సావకాశమును వానివ్వరాదని కలది ఒక జైలుని ప్రక్కకు తీసికొనిపోయి అతనితో కొన్నిసంగతులు మాట్లాడిరి. అతడుకూడ జైలు చాలకుఖమైన ప్రదేశముయే చెప్పెను. ఈ సందర్భములో ఇంగ్లాండునందు జైలు తెల్లంబునని వర్ణనచేసెను. ఆంగ్లేయలో జైలు రాత్రిపూట ఒంటరికొట్టలో పరుండువలెననియు, మాటలాడుటకు, పొగ త్రాగుటకు స్వేచ్ఛ లేదనియు చెప్పగా వారికి ఆశ్చర్యము కలిగెను. ‘జైలులంపు మేమిచేయుచున్నది, నిశ్చయించున్నదా? అని నన్ను కడడిగెను. దానికి నేను ఆంగ్లమున జైలుకు సంఘములేదని చెప్పినప్పుడు వారు నమ్మబాలక పోయిరి. జైలు సంఘములేని జైలు వారికి నంతగా ననుపడెను. ఆంగ్ల జైలుల విషయమై నాకు పరిగా తెలియదని వారు తలచిరి.

స్నానపుకొట్టు

తరువాత వారు నన్ను స్నానపుగదులలోనికి తీసికొని వెళ్లిరి. ఇవి చాల సుఖకరముగానుండెను. జల్లుపర్ల ముపడునట్లు జలబిందులు పైనుండి పడుచు దేనాకునకు చాల హాయిగానుండెను. పూర్వము రష్యాచక్రవర్తుల నిరంకుశపరిపాలనక్రింద నిని జైలుకు నిర్బంధించిన ఒంటరికొట్టే. ఇప్పుడది స్నానపు కొట్టుగా మార్చబడినది. చాల ఎండగానున్నది గనుక హాయిగా స్నానముచేసి పొమ్మని వాకు నన్ను చాల బలవంత పెట్టిరి.

భోజనము

చివరకు వారిలో భోజనము చేసితిని. సాధారణముగా రష్యాదేశములు తినుభోజమే యిచ్చుటగూడలభించెను. పురుషులు చాల కష్టముగానుండెను. దానిలో మాంసము కూరముక్కలు నుండెను. రుచికరమును పదార్థమును వారు కావలసినంత వేసి కొనిరి. (టుడే పత్రికలోనుండి అనువాదము)

బాగ్దాద్ సత్యాగ్రహ విజయము

దేశ మంతయు ఆనందసాగరమున తేలియాడుచుండుట

సత్యాగ్రహనాయకులును బాగ్దాద్ ధీరులును ప్రశంసించబడుట

విడుదలచేయబడిన శాంతిసైనికులకు అపూర్వస్వాగతము

అహమ్మద్ నగర్, ఆగస్టు 7:—ఈ ఉదయము బాగ్దాద్ లో ఒడంబడిక పంపిణీ అహమ్మద్ నగర్ లో తేలికైన, తేలికైన మే ఆకుభవార్త నగరములో నల్లడల వ్యాపించెను. ప్రజలకు విజయము యానందము గలిగెను. మనము కోరినంతయు లభించిన దని సానిక నాయకడొకడు సెలవిచ్చెను. కొన్ని పలకులకుండు ప్రజలకు మిత్రము పంచి పెట్టబడినది.

(ఫీ. పే.)

ఆశ్రమవాసుల యానందము

బాగ్దాద్, ఆగస్టు 7:— సత్యాగ్రహశ్రమములోనివారు రాత్రి చాల సంతోషముతో కాలముగడిపిరి. శాంతి సైనికులును గ్రామములను బాతీయగిరిములను, కీర్తనలను పాడిరి. ఈరోజు కొందరు శాంతి సైనికులు బాగ్దాద్ నుండి వెళ్ళిపోయిరి. శాంతి సైనికులందరు త్వంత్రో యెవరిండ్లకు వారు పంపబడుదురని తెలియచున్నది.

నిర్బంధితుల విడుదల

రాధాకలమీద రాకపోకలను అడ్డపెట్టినందులకు ఖైదు లో పెట్టబడిన శాంతి సైనికులు ప్రభుత్వము ఫకీర్ బాయి, చక్రవర్తి లాల్ ఆత్మారామ్ పటేల్, దినకరరామయ్యగారు అహమ్మద్ నగర్ చరసాలనుండి విడుదలయ్యబడిరి. దినకరరామయ్యగారు జబ్బు నానుడులచే నివిల్ ఆనపత్రిక తీసికొని వెళ్ళబడినది. తక్కినవారిని ప్రభుత్వ వైద్యముతో చరసాలనుండి సత్యాగ్రహశ్రమమునకు గొనిపోబడిరి.

మహాత్ముడు త్వంత్రోనే బాగ్దాద్ నుండి ఆశ్రమమునకు వెళ్ళునని తెలియచున్నది.

వల్లభభాయికి రూఢివార్తలే తెలియపోవుట

బాగ్దాద్, ఆగస్టు 7:—సత్యాగ్రహ ప్రకటనాధికారి యల్లు వ్రాయుచున్నాడు:—

దేశములో నిన్ని ప్రాంతములనుండి పట్టుకొని అభిరంధనప్రయత్నముల నున్నవారు ప్రభుత్వమువారినుండి రూఢి వార్త తెలియకండుట చిత్రముగా నున్నది. ఇట్లు తెలియకుండుటవలన మాప్రకటన పత్రికలో సంభవింపయ్యే రూఢిగా చెప్పబడుట వీలులేక పోయెను. డెయిలీ మెయిలులో ప్రకటించి నది చాలదా అని యొకరు బల్లభభాయి నడుగగా ఎవరెరుగుదురు నేను పూనాలో గవర్నరుతో మాట్లాడినానని ప్రకటించబడినవార్త యంత రూఢియో నిదియు సత్యరూఢిగా నుండవచ్చును అని చెప్పెను.

ఇంతవరకు బల్లభభాయి స్నేహితులకు మాత్రమే సంపత్తి. రూఢివార్త తెలియనంతవరకు వారు జవాబులు వ్రాయుటలేదు.

శ్రీమంత మునీ, బెర్నీస్, కారదాబెన్, బాగ్దాద్, సత్య మూర్తి (మద్రాసు), హరిప్రసాద్ గారు (అహమ్మద్ నగర్), వాణిశంకరభట్టగారు పట్టుకొనిరి, నిహారును అభినందించుచు తిరిగివచ్చినవారినని.

(ఫీ. పే.)

యంగ్ ఇండియా పత్రికలో మహాత్ముని

వ్యాసము

వచ్చేవారపు యంగ్ ఇండియా పత్రికలో వ్యాసము వ్రాయుచు మహాత్ముడు ప్రభుత్వమువారిని పట్టుకొనినాడ ప్రశంసించుచున్నాడు. సత్యాగ్రహజయమునకు కారణ భూతులగు బాగ్దాద్ రోజులకు భర్తృహాస త్యాగములను గూడ చాల ప్రశంసించుచున్నాడు. ఇప్పటితో వారిపని పూర్తికాదనియు, ఉన్నపనియంతయు ముందే యున్నదనియు వారికి జాపకము జేయుచున్నాడు. నిర్ణయించబడినప్పుడు సంఘము సమీక్షించుట వారు సత్యమును బట్టిచేయవలసి యుండును. మహాత్ముడు నిర్మాణ కార్యక్రమమును ముగిసేడు. సహాయ నిరాకరణానంతరము మిగిలిన కార్యక్రమములో ఖద్దర్ గౌర్ జాతీయవాదుల యొక్కమునకు కారణమయ్యెను. ఖద్దర్ అభిమానులగు ప్రచారకులే యీసత్యాగ్రహ విజయమునకు కారకులైరి. కావున మహాత్ముడు రోజులకు ఖద్దరును విడుదలచేయింపబడినది.

మహాత్ముడు బాగ్దాద్ లో యొక వారమురోజులు మాత్ర ముండును. వల్లభభాయి బాగ్దాద్ లో చాల కాలముండి విచారణ సంఘము యొద్దల రయతులు సాత్తుము నిప్పునప్పుడు సాయముచేయును. గ్రామోద్యోగియులను తిరిగి పనులలో నియమించుటకు ప్రభుత్వమువారిపక్షానినను పనులలో చేరబడుట అందరు యువద

తీసని తెలియచున్నది. నాయకులు అందరను పనులలో చేరువని ప్రోత్సహించినందున, అప్పుడుగాని సంధివరకును సత్సాధముగా నామోదించినట్లు కాదు.

(ఫీ. పే.)

బర్మా రాష్ట్రము కాంగ్రెసు సంఘము

సత్యాగ్రహ విజయము

రంగూన్, ఆగస్టు 7:—ఈ రోజు అవసర సమావేశములో బర్మా రాష్ట్రసంఘమునా క్రిందికి ర్యాయము నంగీకరించిరి.

బర్మా రాష్ట్రము సంఘమునాగ సత్యాగ్రహోద్యమ విజయమునకు బాగ్దాద్ తాలూకా ధీరులను ప్రశంసించుచు, వారి యొకమత్యమునకు, నిత్యత్యమునకు, భైర్యమునకు, ఆత్మత్యాగమునకు, నిమగ్నత చర్యకై వారి నెంతయు ప్రశంసించుచున్నాడు.

ఈ సంఘమునాగ బాగ్దాద్ రయతులను జయోత్సాహములగా వీరిన మహానాయకులు మహాత్మా గాంధీ, సర్దార్ బల్లభభాయిగార్లు భైర్యవేషకాది సద్గుణముల నెంతయు ప్రశంసించుచున్నాడు.

బర్మా రాష్ట్రము కాంగ్రెసు సంఘమునాగ కలకత్తా కాంగ్రెసు అధ్యక్షులకు మోతీలాల్ నెహ్రూగారి పేరున కిఫారతు చేసిరి.

(ఫీ. పే.)

* * * *

లాలాజవహర్ రామయ్యగారి యభిప్రాయము

లాహోర్, ఆగస్టు 7:—బాగ్దాద్ సత్యాగ్రహమును గురించి శ్రీయుత లాలాజవహర్ రామయ్యగారి రిట్లు చెప్పి:—

బాగ్దాద్ లోగాదాపరిష్కారము ప్రజలకు గలిగిన అఖండ విజయములలో నొకటి. బొంబాయి ప్రభుత్వమువారికికూడ నిది గౌరవనీయమే. బాగ్దాద్ సత్యాగ్రహ విజయములవలన మనము నేర్చుకొనవలసినది, కష్టసహిష్టుతమైనను, త్యాగముచేసినను వారధిపడినను యాదోశని యొప్పటికిని అపజయ మొందరనియు, సమబలముతోపు జేరసాధనములేని ప్రభుత్వమువారి కిది జవాబిచ్చినట్లు మరేసియుజవాదనవలయునైయున్నది. బాగ్దాద్ సత్యాగ్రహ సంఘములో స్వతంత్రమనబడిన ఏకాభిప్రాయమునకుతోపు మరేసికిని ప్రభుత్వమునకు లొంగరని ఈ విజయము ప్రకటించుచున్నది బాతీయ వారులు ఈ పందర్భావమున చేసిన సహాయము విస్తృతము. భారతీయులందరూ కలిసిచేసిన కృషి ఫలవంతమైనదిగనుక నితరులగుడ జాతీయోద్యమములలో నిట్టి యొక మత్యమును ప్రకటించుట అన్ని పక్షములనూడను సాయపడుదురని నేను కోరుచున్నాను. రాజా నరేంద్రపాదునిబోటివారు తొలగియుండక జాతీయవాదులు చేయు ప్రయత్నములకు చేయూత యొసంగినచో, మన యోద్యమము జయప్రదనును. ఇట్లుగాక ఒక్కొక్కరు ఒక్కొక్కపధతి నవలంబించిరే బాతీయోద్యమము వైషమ్యములచే ఊచియే ననుటకు సందియములేదు.

(ఫీ. పే.)

కారాగారనిర్ముక్తులకు ఘనముగ స్వాగతము

బాగ్దాద్, ఆగస్టు 7:—174 పెన్ నుండి రెండుసంవత్సరము విడిచి దుసంధినించి సబర్బన్ చెరసాలనుండి విముక్తులైన సత్యాగ్రహశాంతిసైనికులకు చక్రవర్తి పటేల్, ప్రభుభాయి పటేల్ వారలకు నేడు ఘనముగ స్వాగత విషయమైనది. వారి వాక్యసంబంధము బాగ్దాద్ కాపురమును, దియోరి రివియాగారి నాయకత్వమున సత్యాగ్రహశాంతి సయినికులను బాతీయసంఘములను చేరిబూని, బాతీయగిరిములను బాదుచు స్నేహము నెల్లిరి. ఉత్సవమునెల్ల వచ్చిన వారిలో శ్రీయుత బల్లభభాయి, అబ్బాస్ తయ్యాబ్దయియూం సాహెబ్, భక్తభాయి, మితుబెన్ కన్యమొదలగు ప్రముఖులుండిరి. బండి కొంతమూగమున కలబడగానే మహాత్మాగాంధీకై, సత్యాగ్రహమునకు జై అని కేకలు భూమి కేశములను బ్రదల చేసెను. బండిస్టేషనుకు వచ్చెను. కాని ముగ్గురకొంత సైనికులు దిగవలసినది యిద్దరే దిగవలసిన ప్రజల ఉత్సాహము సన్నగిల్లెను. మూడవవాడు జ్వరభిత్తుచే యుండుటవలన అనుప్రతిక పంపబడినది. విడుదల చేయబడిన శాంతిసైనికులు వల్లభభాయిగారికి సమర్పించి దీపనందిరి. అంతట ఉత్సవము గ్రామములో నాలుగువైపుల నూరేగెను. మహాత్ముడున్న తావుకు ఉత్సవము చేరగానే శాంతిసైనికులు లోపలికి పోయి గాంధీగారికి సత్కరించిరి. ఈసత్యాగ్రహుల గౌరవార్థము సాయంత్రము సభ జరుగును.

(ఫీ. పే.)

అక్టోబరుదాక విచారణ ప్రారంభముకాదు

బాగ్దాద్ సత్తుల పునర్విచారణ అక్టోబరుదాక ప్రారంభింపబడదని పూనానుండి వచ్చిన తిరివా ర తెలుపుచున్నది. బాగ్దాద్ ఒడంబడిక యైనతరవాత ప్రభుత్వమునా రేఅర్డరులను చేయలేదని కూడ ఆవార్త తెలియజేయుచున్నది.

రామచంద్ర కట్టగారు

బాగ్దాద్ సత్యాగ్రహపు ఒడంబడికకు సహాయ భూతులైన రానశీలురు. ప్రాతశిస్తులకు క్రొత్త శిస్తులకు గలవ్యత్యాసద్రవ్యము రయతుల తరపున లొంగుటకు యిష్టపడెను. ప్రభుత్వమునా రంగీకరించిరి.

(ఎ. పి. బి.)

టిబెట్ లో రైతుల

తిరుగుబాటు

రైతులు ఇండియా ప్రభుత్వమువారి

సహాయము కోరెదరా?

కలకత్తా, ఆగస్టు 6:—టిబెట్ నందలి పోజిల్లాలో రైతుల విప్లవము తీవ్రముగా దాల్చుచున్నది. జిల్లా యందలి సమస్తదేశముల రైతులకు ప్రభుత్వపు సేనతో అణిచివైచిరి. ప్రస్తుతము రైతులు అణిచులయందును కొంచెలయందును యున్నాడు. ప్రభుత్వమునాగ కఠినముగ ప్రవర్తించిన రాజీతుర్పు వలయునని ఇండియా ప్రభుత్వమువారిని కోరుటకు రైతులు తీర్మానించుకొనిరి తెలియచున్నది. ఇండియా ప్రభుత్వము వారు రాజీతుర్పు పూనకొనిన ప్రయత్నములు సఫలమునని నీరు నమ్ముచున్నాడు. కాని అంతరంగిక పరిపాలనా విషయములందు జోక్యము కలగజేసికొనకూడదని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తలచిన రైతులు చెయినవాని సహాయముకోరెదరా టిబెట్ ప్రభుత్వమువారే కడకు విజయముగాంచగలరని రూఢిగ చెప్పవచ్చును. ఏమైనను సరే లొంగ కూడదని రైతులు పట్టుబట్టి యున్నాడు.

నెహ్రూకమిటి నివేదిక

వయనియరుప్రతిక వ్యాఖ్య

అలహాబాదు, ఆగస్టు 8:—భారతరాజ్యాంగనిర్మాణ విధానపు చిత్తప్రతిని తయారుచేయ నియమించబడినవారు తమ నివేదిక నింకను ప్రకటించలేదు. అయినను వయనియరుప్రతిక కమిటీవారి నివేదికనుగురించి ఈ క్రిందివ్యాఖ్యను ప్రకటించుచున్నది:—ఈ ఉపసంఘమువారి నివేదిక లన్నివిధముల ఉత్కృష్టమైయున్నది. ఈవిషయమై ఇంతవరకు నిట్టిపరిశోధన గావించబడియుండలేదు. భారతదేశమునను దొవినియను నాదా యుండవలయునని సంఘమువారు నిర్ణయించి కనడ, దక్షిణాఫ్రికాదేశములందులెనే భారతదేశమునందుకూడ రాజ్యాంగనిర్మాణ మేర్పడవలయునని వీరు నూచించుచున్నాడు. నైనికవిషయములను గురించి ప్రత్యేకముగ ఒక అధ్యాయము వ్రాయబడినది. భారతదేశమునకు దొవినియనునాదా రాగానే బ్రిటిషు సైనికులందరు బొంబాయిలో స్తీమరు ఎక్కి ఇంగ్లండునను పోవలసియుండునని చెప్పు మాపధమందుకములవాదము వివరితమైనదని ఈ నివేదిక నాదర్శించుచున్నది. భారతదేశ సంతానముల సమన్వయకూడ ఈ సంఘమువారు చక్కగ పరిశీలించి తద్వరిష్కారార్థమై కొన్ని సూచనలను గావించియున్నాడు. పరీ సప్రూగారి అధ్యక్షియముగ న్యాయశాస్త్రప్రావీణ్యము ఈసంఘమువారికి మిగుల లాభకరముగ నుండెనని చెప్పుచున్నాడు.

(అ. పే.)

“పంజాబు భారత జాతీయాభి వృద్ధికి ప్రతికూలముగాదు”

శ్రీమంత్రి

సర్ మాల్కాము హెయిలీగారు ప్రశంస

సిన్హాయందు వీడ్కోలు విందు

సిన్హ, ఆగస్టు 7:—సర్ మాల్కాము హెయిలీగారు. సం
యోక్త రాష్ట్రముల గవర్నరుగ మార్చబడిన సర్ మాల్కాము
హెయిలీగారికి వీడ్కోలు సందర్శమునకు సర్ జడ్జి డిమాంట్
మరెన్సిగారు పంజాబుగవర్నరుగ నియమింపబడినందున పంజాబు
ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహకసభ్యులు, మంత్రులును గొప్పవిందు
గావించిరి. సర్ ఫాసలుహుసేనుగారు రాజాలసంఘము గా
సర్దారు బోగోంద్రానుగారు ముఖ్యపాత్రము నొసంగిరి.

వాటిఆధిభువివృత్తును యిక్కుసాగును రాష్ట్రముల గవ
ర్నరులుగ నియమింపబడుట సంతోషపరమనియ్యి. యీ రాష్ట్ర
ములందు వారికిని ఆనాధులను. వారి సమర్థతను యిందుండింప
జేయుననియు తెప్పి హెయిలీగారి పరివాలనా చాకచక్యము
లను డిమాంట్ మరెన్సిగారి బోధాత్మకమును కొనియాడుచు మాన్య
తీరించిరి. డా. మనోహరిలాలు విద్యామంత్రిగారు గూడ
హెయిలీగారిని ప్రశంసించిరి. మలేక్షఫోజ్ ఖానునూనూగారు గవ
ర్నరు హెయిలీగారు శిశు ఆందోళన నడపినవిషయము కొనియాడ
దగినదనిరి. వీరి పరిపాలన చాల సంతృప్తికరముగ నుండుటచేతనే
రాజా బగేంద్రానుగారు పంజాబునకు అధిక సంస్కారము
లక్కరలేదనిరి. నైమను కమిషను విషయమున పంజాబు కాపన
సభ ఆదర్శమును యితర కాపనసభలు అనుసరింతుట సంతస
ప్రదమనిరి.

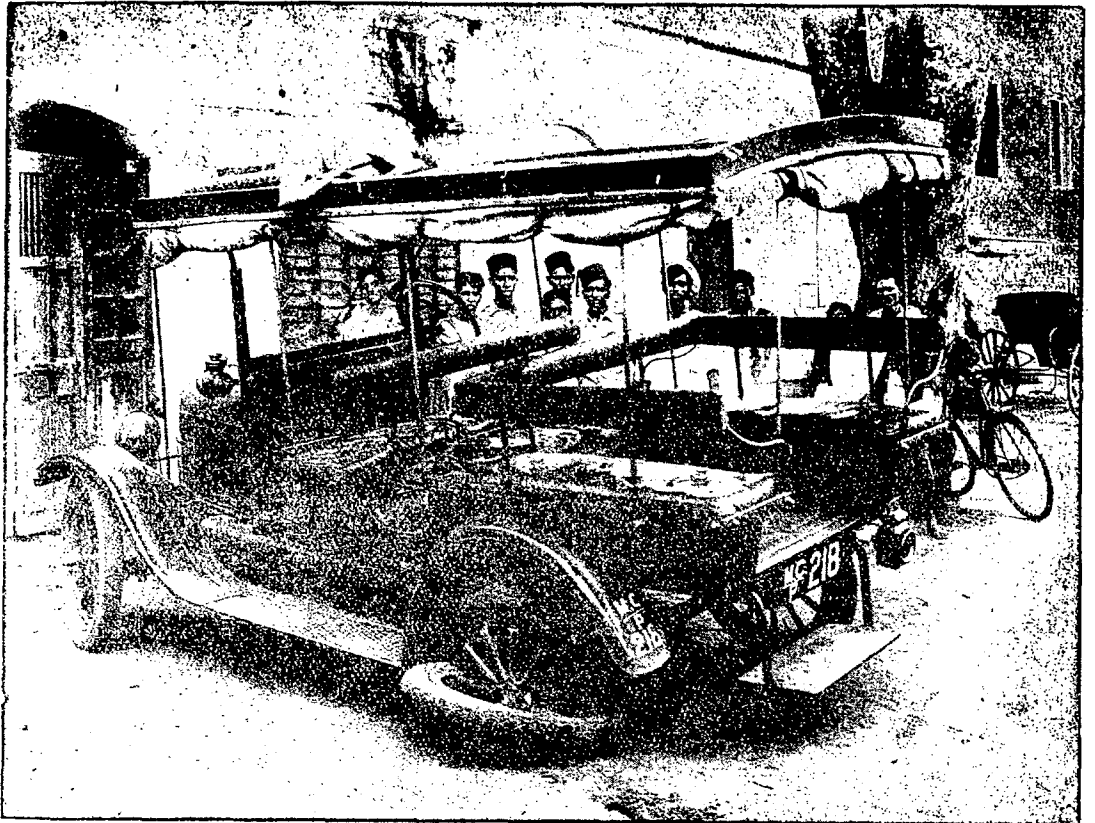
సర్ జడ్జి డిమాంట్ మరెన్సిగారు ప్రత్యుత్తర మొసంగుచు
తన సహోద్యోగుల సానుభూతిమనను సహాయములనను తాను
నిర్వహింపవచ్చు బాధ్యతలను యికముందు జయప్రదముగ
నిర్వహింపవలెనని ఆశించుచున్నాననిరి. సర్ మాల్కాము
హెయిలీగారు సర్వరిపాలనా దర్శకులను జూపినందుకు వారి
యనుభవలాభమును తాను పొందగల్గుదననిరి.

సర్ మాల్కాము హెయిలీగారు

సర్ మాల్కాము హెయిలీగారు ప్రత్యుత్తర మొసంగు
చు యిట్లు నుడిచిరి—నేను పంజాబునకు యేమిసేసేసినను భక్తి
పూర్వకముగనే తేసితిని. భారతదేశ ఆదర్శములు చేపూరితలె
నని మేముందరము అంగీకరింతుము. కాని వాటిని సాధించుట
లో యేకపక్షి ననుసరింపవలె నను విషయమున అభిప్రాయభేద
ముండవచ్చును. అనునీక రాజకీయ పంథల నలవరచుకొనుటలో
తొందరపడుటకు భారతదేశమునకు సమర్థతజాలదని యూరో
పియను ఉద్యోగుల ను కొందురు. అంతే మాత్రమున
వారు భారత దేశాదర్శకులకు ప్రతికూలరనిగాని, స్వామిద్రో
హులనిగాని అన విచలేదు.

పంజాబు అభివృద్ధి

“పంజాబు రాష్ట్రమున నిడివర కేన్సింగ్లనుండియోలేని
విద్యాభివృద్ధి, న్యవసాయ వాణిజ్యవైద్య సహకారాభివృద్ధియు
గత కొద్ది సంవత్సరములలో జరిగెను. ప్రజలు పరిపాలనా
విధానపద్ధతులను తెలిసికొనుచున్నారు. పరిపాలనాధికారులు
ప్రజల కేక్కుడు జబాబుదారిగా నుండున్నారు. ప్రజాభిప్రాయము
విప్రులముగ విస్తరించుచున్నది. ప్రజల రాజకీయ విజ్ఞానాభివృద్ధి
యే యందుకు మేచ్చదగియున్నది. అయినను పంజాబు రాష్ట్రము జాతీయాభి
వృద్ధికి ప్రతిబంధకముగ నున్నదని వాడుక గలదు. వివిధశాఖలు
సంఘము ప్రజాప్రతినిధుల సభ్యులగునండి కాపన సభామోద
మును అన్ని విషయములందు యడుగట్టుటయే అభివృద్ధినిరో
ధకమగునో పంజాబు అభివృద్ధి నిరోధకముగనే యున్నదన
వలెను. ఇండియాకు కావలసిన అధినివేత స్వర్ణ మొసగబడలే
దను కారణముచే ఏ రాష్ట్రము ప్రజలైన రేమి రాజకీయ సంస్థ
లు కొనసాగుతుండజేయుటయే జాతీయాభి
వృద్ధియగుచో పంజాబు రాష్ట్రము అట్టి జాతి
యాభివృద్ధికి ప్రతిబంధకముగ నే
యున్నది. కాని పంజాబు విషయమున
యిట్టి నిందలేమియు నిజమని నే నంగీకరింపను. ఇండియాకు
రాజకీయ నైతికాదర్శప్రాయముగ పంజాబు ప్రకాశించుచున్న
ది (వినుదు వినుదు) ఈ రాష్ట్రమునందు సాంఘిక విద్వేషము
లు ప్రబలి కొట్టాలి అప్పుడప్పుడు జరుగుచున్న పనులు నిజ
మే కాని అట్టి అంశములే ఆయా జాతుల
మనోభావములు వికసించుచున్నవినియు
వారి వారి మాక్కులను గుర్తెంగుచున్నారనియు, వారి
శక్తినామధ్యములను రుచుజేయుగలవు. ప్రభుత్వమువారే సాంఘిక
వైద్యముల ప్రోత్సహించుచున్నారనుట వట్టికల్ల. అని తెల్పి
హెయిలీగారు తనతో పనిజేసిన ప్రభుత్వసభ్యులందరి ప్రత్యేక

మహామంత్రిగారును మదరాసు క్లబ్బునద్ద ఒక మోటారు బస్, మోటారుకారు డిక్షనుట
బసుచక్రములు విరిగిపడెను. (వె. ఫో. బి)

గంగానదియందు యీత పందెములు.

కాశీలో గంగానదియందు యీత పోటీ పందెములు జరిగెను 13 మైళ్ల దూరము యీదుకొన
బోలసియుండెను. గం. 3-14-5 లలో యీదివచ్చి ప్రథమ మహముతిని బడసిన మన్నులాలుగారు.
(24) మధ్య కూర్చొనియున్నారు. గం. 3-22-2 లలో యీది రెండవ బహుమతి పొందిన రవిచంద్ర
మనీకుగారు (19) ఎడమవైపు ముందు కూర్చొనియున్నారు. గం. 3-25-2 లలో ముగించి మూడవ
బహుమతి పొందిన రామవడబెనర్జీగారు (16) కుడివైపు ముందు కూర్చున్నారు. పోటీ పందెములు జరి
పించిన క్లబ్బు అధ్యక్షులగు కాశీమహారాజుగారి కార్యదర్శియు, క్లబ్బు కార్యదర్శియు వెనుక కూర్చొని
యున్నారు. (ఎన్. పి. బి.)

ముగించుటకు పేర్కొనుచు ప్రశంసించిరి. సర్ జడ్జిగారు మాతన
గవర్నరు పంజాబు ప్రజల విశ్వాసమున కిదివరకే పాత్రులైనరి.
ప్రజలందరూ వారియోదాత్తమునకు అవితగరవము నాపుచుం
దునని వారి పరిపాలనవిజయము గోరిరి. తాను కేరొక రాష్ట్ర
మునకు మనఃస్ఫూర్తిగ నేవరేయుచున్నాననిరి. (అ. వె)

నూతనగవర్నరులు

సిన్హ, ఆగస్టు, 6:—సర్ మాల్కాము హెయిలీగారు
ఆగస్టు 8 వ తేదిన సిన్హ నుండి లక్నోకు మోటారులో ప్రయా
ణముయ్యెదరు. పంజాబు గవర్నరుగ నియమింపబడిన సర్ జడ్జి
అహంటామెరెన్సిగారు ఆగస్టు 8 వ తేదిన సిన్హ నుండి లాహో
రుకు ప్రయాణముయ్యెదరు. 9 వ తేది పంజాబు గవర్నరు ఛార్జి
పుచ్చుకొనెదరు

విద్యార్థులకు నేతనేర్పుట

తిరునల్వేలి, ఆగస్టు 7:—తూర్పుకుడి తాలూకా బోర్డు
వారిచే పరిపాలింపబడుచున్న పాతకాలలో విద్యార్థులకు చేరి
మగ్గుమలపై నేత తేల్చిపై నూలుబడెడుట నేర్పుటకు తిరునల్వేలి
విద్యాసంఘమువారు నిన్నటి దినము జరిగిన సమావేశముతో
తీర్మానించుకొనిరి.

పదంప్రసాద్ కేసు

కలకత్తా, ఆగస్టు 6:—పదమ్ ప్రసాదు అనునతడు
రాజకుమారి మాయా అను నేపాలీ బాలికను కలకత్తాకు తీసి
కొనివచ్చి హీరాలాలు అగర్వాలా అనునతనికి అమ్ముట రాజు
కుమారి అనుభవించిన కష్టములు, ఒక నేపాలీ యువకుడు అగ
ర్వాలాను చంపుట మున్నగు అంశములు నేటిదినము మరి యొక
కేసు సందర్భమున స్మరనాకు లేబడెను. పదమ్ ప్రసాదు అను
నతడు రాజకుమారి మాయను కలకత్తాకు తీసికొనివచ్చి నిర్బం
ధించి అగర్వాలకు ఆమె నిచ్చి వివాహము చేసెను. తాను మైన
రుగ నున్నపుడు పదంప్రసాదు అక్రమముగ మార్వాడీకి విక్ర
యించెనని రాజకుమారి మాయా కేసుపెట్టెను. రాజకుమారి
కన్యకు మైచారిటీ దాటినదని పదంప్రసాదు కొన్ని రికార్డులు
దాఖలు దాఖలు చేసెను. తిరికార్డులు ఫోర్డర్ చేయబడిన పని
బుజువగుటచే పదంప్రసాదును ప్రాసిక్యుటు చేయుటకు హై
కోర్టువారు తీర్ణవొసగిరి. ప్రధాన రాజధాని మాజిస్ట్రేటుగారు
నేటిదినము సమ్యక్ జారీచేసిరి.

హిందూ దేశ రాజ్యాంగ విధానము

సమాఖ్య (ఫెడరేషను) పద్ధతి ననుసరించి యుండవలెను

నల్ సీ. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారి ఉపన్యాసము

శ్రీ కృష్ణరాజేంద్రులవారి రజితోత్సవసందర్భమున మై నూరు విశ్వవిద్యాలయము వారి యాజమాన్యమున నల్ సీ. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారు 'ఫెడరల్ ఇండియా, అజవివయ మనుగుర్చి' శీర్షకమున మైసూరునం దీక్రిందియుపన్యాసము నొసంగిరి.

కొలదిమాసముల క్రిందట హిందూదేశ స్వతంత్రసామ్రాజ్యము లభివిపరిసితులగు గూర్చి యోచించుటకు హిందూదేశసమాఖ్య (ఫెడరేషన్) యగురించి నేను కొంతవరకు పరిశోధించవలసివచ్చెను. ఆపరిశోధనయందు నాకు తెలిసిన కొన్ని విషయముల నీ యుపన్యాసమునందు చెప్పుచున్నాను.

ఈ ప్రపంచమున నూతనమగున దేడియు లేదనమాట విడి క్కిలి పట్టమైనది. దీనిపత్యము తత్వశాస్త్రమందును, రాజకీయ శాస్త్రముందును ప్రత్యేకముగ గోచరించుచుండును. పూర్వపు కొమనసామ్రాజ్యముందు ఆగష్టనకాలమున నెట్టి ఒకపాశాలోపములగులవో యట్టివే యిప్పుడును యాద్యంత్యపరిపాలనమందును గలవని ద్యంద్యపరిపాలనా యను ధనముగలవారికి తెలియవచ్చును.

గ్రీకుదేశపుచరిత్రమున మనము రెండు పదితుల (లిగుల) గురించి వినియున్నాము. అందు ఒకటి అటోరియన్ పదితి, రెండవది అక్సెయోస్ పదితి. ఇందు మొదటిది మండలములపదితి యనిపించుకొనునగాని నగరములపదితికాదు. రెండవది నగరముల పదితిగాను రెండువందలేట్లుండెను. ఈపదితివారు రాజుల ప్రభుత్వమును నిర్వహించిరి. ఫెడరలు రిపబ్లికు ప్రభుత్వమును నెలకొల్పిరి.

స్పార్టానగరము వివిధనగరముల కట్టుబాటునకు యాజమాన్యము వహించియుండెను. ఏదెన్నునగర మట్లుకాక యొక సామ్రాజ్యమునకే యాజమానుర లిగా నుండెను. (గ్రేటుబ్రిటను సంయుక్త రాష్ట్రములయొక్క రాజ్యాంగ పత్రములపద్ధతి నెట్టిభేదము గలవో యట్టిభేదమే స్పార్టా ఏధాన్యుల రాజ్యాంగపద్ధతుల మధ్యగలదు. ఈపదితుల చరిత్రనుగూర్చి చిత్రించుటల కొంతభిద్రాయముగాదు. ఇటువంటి సమాఖ్యలను గూర్చి మొక యాద్యలిగాదు 1518 సంవత్సరములో నిట్లుచాసిరి. "ఫెడరల్ స్టేటులు ఆతిక్రమముగ నభివృద్ధి నొందజాలవుకాని పొందవలసినవిషయము విడువక గట్టిపరచవలెను. యాద్యములందు కేగముగ కృతనిశ్చయములకావలెను. ఏమన వివిధరాష్ట్రములగులయట్టిసంయుక్త రిపబ్లికు ప్రభుత్వమువారు యేదోయొక నిశ్చయమునకు త్వరితముగ వచ్చుటకష్టము" అని చెప్పెను. ప్రజలపక్షముగ సంపాదించుటకంటె భాగముల పదికముగ సంపాదించు మార్గమే రాజకీయమునందు శ్రేయస్కరమైన దనిగూడ నీతడు చెప్పిన వాక్యము విక్రియముఖ్యమైనది.

పూర్వపు హిందూ పరిపాలనా పద్ధతి

ఇక హిందూదేశ చరిత్రమునుగూర్చి విచారించెదను. మొగస్తనీను ముస్సును గ్రీకుచరిత్రకారు లందరును క్రీస్తు శకమునకు పూర్వమే యెన్నియోవర్షాయములు రిపబ్లికు ప్రభుత్వమును నియమించుటకు హిందూదేశమున ప్రయత్నములు జరిగెనని చాసిరి. అంబస్తకాలమున ప్రభావరీపాలనమును ప్రజలచే నెన్నుకొనబడి ప్రతినిధులపద్ధతియు నుండెనని చరిత్రలందు కలదు. గణనిర్వాణమునందును, వారితీర్మానము లనుసరముగ నుండుటయందును గల కష్టములను మహాభారతముందు చెప్పబడి ను. గణమునగాసంఘము. దీనినే యిపుడు 'కౌన్సిలు ఆఫ్ ఎల్డర్సు' అనుచున్నారు. తరువాత మహారాజ్యలేక అధిపత్యమనియు, సార్వభౌమ లేక సామ్రాజ్యమనియు రెండుపద్ధతులు రాజ్యపరిపాలనమందు గోచరించుచున్నవి. ఈరెంటిలో మొదటిది సామ్రాజ్యాధిపుని అధికారమును, రెండవది మాఖ్యపద్ధతిని తెలియజేయుచున్నవి. ఇప్పుడు అమెరికాలో సంయుక్త రాష్ట్రములందు గల ఎన్నికపద్ధతి ననుసరించి పూర్వపు హిందూదేశమున కొన్ని రాజ్యములలో కొందరుదొంగులు ఎన్నుకొనబడినవారు కలరు. వీరు రత్నిములు అనిపిలువబడుచుండెడివారు. వీరికిరాజకృత్ అనునామముగూడ గలదు. వీరికప్పుడు రాజులను సింహాసన భ్రష్టులగుజేయుటగూడ కలదు. కొంతకాలమేగినపిమ్మట యా సామ్రాజ్యపద్ధతివారి చక్రవర్తి త్వపద్ధతి యనులతోనికొచ్చెను. విష్ణుపురాణముందు సమాఖ్యపద్ధతి కొనియాడబడినది. ఈపద్ధతియే విక్రియ శ్రేష్ఠతమమైనదని యందు చెప్పబడినది.

మధ్యయుగముందు ఇటలీదేశమున అనేక సిటిస్టేటులు యుండెను. అవి నిజమున స్వపరిపాలనాధికారము ను గలిగియుండెను.

జర్మనీదేశము

ఫ్రెంచివిప్లవమునకు ముందు జర్మనీదేశమున సమాఖ్య పద్ధతి విక్రమముగ నుండెను. ఈసమాఖ్యను నెహాలియను ధ్వం

సముచేసెను. తరువాత 1806 సం॥ న రైనుకట్టుబాటుజరిగెను. దీనికి సంరక్షకుడుగ ఫ్రెంచిచక్రవర్తి యుండెను. 1871 లో జర్మను కట్టుబాటు (కొంఫెడరేషన్) మరిమొకటిగ ఏర్పడిటం 1871 నాలో అనుశేరనోక ప్రజాసామాన్యపద్ధతియు, రిక్స్ డైట్ అనియొక ఎన్నుకొనబడిన ప్రతినిధులపద్ధతియు నేర్పడినది. ఈపద్ధతులపద్ధతు విదేశీయవహించుట, స్వేచ్ఛము, నావికాదళము, తపాలా, పన్నులు, ధనముద్రణాలమును, రాజకీయశాస్త్రములు చున్ననవానియందు అధికారముగలరు.

స్విట్జర్ల ల్యాండు

ఈ సమాఖ్యపద్ధతి యందు స్విట్జర్ల ల్యాండుదేశము మిగుల పురురాతనమైనది. నలవము తేనిదియైన యున్నది. ఇచ్చట నిపుడు 22 అధికాలముగల రాష్ట్రములు (సానిటోస్టేటులు) రెండుసమాఖ్య పద్ధతుల నెట్టియు, ఎన్నెన్ని అనునవియుగలవు. ప్రస్తుతరాజ్యాంగపద్ధతి ఈదేశమున 1875 సంవత్సరమునండి యములతోనుండెను.

అమెరికాసంయుక్త రాష్ట్రములు

అమెరికాసంయుక్త రాష్ట్రముల రాజ్యాంగ నిర్మాణము 1787 సం॥ న సిగవరపబడిన అటుపిమ్మట దానియందు 19 పవరాలు జరిగినవి. ఆదేశమున దక్షిణపరగజాటు అంగ్లేశకే పు పద్ధతి నే మొదటినుండియు ఆచరించిరెను. న్యూ ఇంగ్లండు మున్నగు ఉత్తరపరగజాటు రాష్ట్రీయ స్వపరిపాలనాపద్ధతి నే ఆచరించిరెను. 1865 సం॥లో 9 కాలనీల ప్రతినిధులు న్యూ యార్క్ లో సమావేశమై ఇంగ్లండు పార్లమెంటువారు పన్నులువేయుట అక్రమము యాజేపించిరి. దానివలననే అమెరికాలో విప్లవము ప్రారంభమయ్యెను. 1774 లో జరిగిన సమావేశములఫలితముగా క్రమముగా యూనియను పద్ధతియేర్పడినది. అప్పుడు కమిటీలద్వారా కాంగ్రెసువారు రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్య పద్ధతిని పరిపాలనమునుజరిపిరి. ఆమిటీలకు సలహానిచ్చుటకు ముత్రేమే యధికారముండెను. 9 పరగజాలవారును ఆమెడించిననేగాని ఏతీర్మానమును అనులతోబెట్టగూడదు. కార్యనిర్వాహకసంఘమునందుగూడ అన్ని పరగజాల ప్రతినిధులను ఉండిరి. కార్యనిర్వాహక సంఘము పరగజాలవారిని ధనపహార్యమును నైన్యపహార్యమును గోరవచ్చునేగాని యానివయమున పరగజాలవారిని నిర్బంధించుట వారికెట్టికాధికారమును లేదు. కార్యనిర్వాహక సంఘము సంధిచేయవచ్చును, ఋణము చేయవచ్చును. అన్ని పనులను చేయవచ్చును. కాని పరగజాలవారు వాని నామెడించుట వారి పద్యాపముమైననే ఆధారపడియుండును. కార్య నిర్వాహక సంఘమున కెట్టిఅధికారములేదని పిల్చునగారు నడిపిరి. విరోధాసంగ్రామము ముగిసినపిమ్మట న్యూయార్క్ న్యూజెర్సీ, మేరీలేండు వర్జీనియా మున్నగు పరగజాలకు పన్నులగురించి వివాదము కలిగినపుడు కార్య నిర్వాహకసంఘమువారి యపవరత పూర్తిగా వెల్లడియైనది. అందువలన 1787 నూతన ప్రభుత్వవిధాన మేర్పరపబడినది. పరగజాల ప్రతినిధిసంఘమొకటియు, ప్రజాప్రతినిధిసంఘమొకటియు యేర్పరపబడినది. న్యాయశాఖాధిపతులకు చట్టములన్నిటిని విమర్శించుటగూడ ఉన్నతస్వాధీనమున కధికారమియ్యబడినది. ఇప్పుడుగూడ ప్రధానప్రభుత్వమున కధికారము అధికమైనను పరగజాల స్వపరిపాలనాధికారమేమియును తగ్గలేదు. కావుననే కాంగ్రెసునకు సర్వాధికార ముండునకలవు. పరగజాలమధ్య విరోధములుగూడ కలవు. ముత్రమువీర పరగజాలకు రాష్ట్రీయ స్వపరిపాలనము సంపూర్ణముగనన్నది. కాసనకాఖి, న్యాయకాఖి, కార్య నిర్వాహకకాఖి అని మూడుకాఖులున్నవి. ఈ మూడుకాఖుల వారే అధికారమునకు నిర్వహించుచుండురు. రెండు కాసన పద్ధతిలోను 2/3 మంది యామెడించిననేగాని ప్రధాన ప్రభుత్వవిధానములనుమాత్రమే పులులేదు. ప్రతి పరగజాలయందును రెండు కాసనపద్ధతులుగలవు. సంయుక్త రాష్ట్రముల అధ్యక్షుడు మాత్రమే యెన్నుకొనబడును. తక్కిన ఉద్యోగులందరును నియమించబడుదురు. క్రింది యుద్యోగులు అధ్యక్షునకు కేవలము సలహాదారులే. పరగజాలలో ఆట్లుగాదు. ఇతర ఉద్యోగులు గవర్నరులకు సహాయదారులుగానే యుండురుగాని కేవలము సలహాదారులుకాక. కాసనములను చేయునధికారము కాంగ్రెసునకు నన్నది. ఆకాసనముల నములు జరుపునధికారము యధ్యక్షునకున్నది. ప్రభుత్వమువారును ప్రజలును చేయు న్యాయశాస్త్రము విచారణాధికారము న్యాయకాఖివారి

కున్నది. ప్రధానప్రభుత్వముయొక్క అధికారము విభజింపబడి యుండుటచేత దానికి బలములేదు. అధికారము పెక్కుమంది యగుటచేత పనులు త్వరగాజరుగవు. పద్ధతులు చిక్కగా నుండుటవలన సాకార్యము తక్కువగానుండును. బాధ్యత స్పష్టముగా లేనందున నామధ్యము తక్కువగానున్నది. అమెరికా ప్రభుత్వమునందుగల సహజములివియే. కావున అమెరికా పద్ధతివంటి దేదరలు ప్రభుత్వమును నెలకొల్పుటలో చాలకష్టములున్నవని గ్రహించవలెను.

కెనడా

కెనడాదేశమునందలి రాజ్యాంగపద్ధతి చాలశ్లాఘనీయముగానున్నది. ఇటీవలన విక్రందితేశమువారుగూడ ఆపద్ధతినే ఆచరించిరి. దేశీయప్రభుత్వమును ఆమెడించుటకు రాష్ట్రముల కెట్టినిష్పంధముకలేదు. ఇప్పటికిని న్యూఫౌండ్ ల్యాండు దేశము ఆమెడించియుండలేదు. కెనడాల్లా మెంటుకు కాసన నిర్వాహ అధికారముకలదు. కార్యనిర్వాహకాధికారము ప్రీవీకౌన్సిలుతోగూడిన గవర్నరుజవరకుగలదు. కాసనపద్ధతు రెండున్నవి. ఒకవారికి పట్టములను ప్రజలెన్నుకొందురు. రెండవదానికి ఆస్తిరిబట్టి పద్ధిత్వము కలదు. రాష్ట్రములలో కొన్నిటికి రెండు కొన్నిటికి ఒక పద్ధతియుండును.

ఆస్ట్రేలియా

ఆస్ట్రేలియాలో పార్లమెంటున్నది. ఇవటిపద్ధతి యందు ముందుగా అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రపద్ధతి నే పోలియుండును.

దక్షిణాఫ్రికా

ద. ఆఫ్రికాలో రెండుపద్ధతులున్నవి. సెడ్బర్గ్ లో ఎన్నుకొనబడినవారు 22 మంది; నియమించబడినవారు 8 మంది యుండును. రెండవపద్ధతి ఎన్నెట్టియుండును. దానిలో నెన్నుకొనబడినవారు 18 మంది. ఇవటగూడ కెనడాదేశముందున్నంత శ్రేష్ఠముగదక్షిణాఫ్రికాలో రాజ్యాంగనిర్మాణముండలేదు.

బ్రెజిల్

1889 లో బ్రెజిల్ రిపబ్లికు ఏర్పడినది. ఈరిపబ్లికు క్రింద 20 రాష్ట్రములున్నవి ఇందు రెండు పద్ధతులుగలవు. కార్య నిర్వాహకాధికారి అధ్యక్షుడే. ఒకసారి నియమించబడినవాడు 4 దెండ్రువరకు పద్యక్షుడుగ నుండును. రెండవసారిగూడ అతడే ఎన్నుకొనబడగూడదు.

మెక్సికో

5-2-1917 లో రిపబ్లికు ఏర్పడినది. 28 రాష్ట్రములున్నవి. ఇవటగూడ అమెరికాలోవలె కార్యనిర్వాహక కాఖులు మూడును కాసన నిర్వాహసంఘములు రెండును గలవు. ఒక నెనెటు 2 ప్రతినిధిసంఘము రెండుపద్ధతులను పట్టములను అధ్యక్షుని ఎన్నుకొందురు.

వెయిమర్

వెయిమర్ లో 11-7-1919 లో రాజ్యాంగవిధాన మేర్పడినది. 2 పద్ధతులున్నవి. మంత్రివర్గమును అధ్యక్షుడేయమించును.

బెర్మాండు

1922 చట్టముప్రకారము రాజ్యాంగవిధాన మేర్పడినది. 2 పద్ధతులున్నవి. రెండుపద్ధతులను పట్టములను కొనబడుదురు. కింది పద్ధతు కాలపరిమితి 4 ఏండ్లు. ప్రైవేటు 12 ఏండ్లు.

హిందూదేశము

రాజ్యాంగవిధానము గూర్చి వ్రాయువారిలో పెక్కుమంది రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యపద్ధతియే మంచిదని వ్రాసియున్నారు. భారతదేశమునందుగూడ ఈపద్ధతియే అనుకూలముగ నుండునను విషయమునుగూర్చి చాలమంది చర్చించియున్నారు. ఇండియా దొరతనమువారును సంస్థానిపతులును ఆలోచించి పనిచేయుట కవకాశ ముండవలెనని 1919 వెలువడిన మాంటు ఫర్డు నివేదికలో నూచింపబడినది. ప్రస్తుతము ఆట్లు జనుకుటలేదు. ఇండియా మంత్రియు రాజ్యప్రతినిధియును స్వతంత్రించి చేయుచున్నారు. అందువలన చాల సంస్థానములకు నష్టము కలుగుచున్నదని యంగ్లీ రికరబడినది. సంస్థానాధిపతుల సంఘము, స్టేటుకౌన్సిలు, ప్రీవీకౌన్సిలు ఉండవలెనని వారు నూచించిరి. సంస్థానాధిపతుల సంఘమునకు స్టేటుకౌన్సిలు వారికి సంబంధ ముండవలెను. సంస్థానాధిపతులు ప్రీవీకౌన్సిలు నందుకూడ నుండవలెను అని వారు నూచించిరి. సంస్థాన ప్రజలను గూర్చి యు సంస్థానములయొక్కయు బ్రిటిషుఇండియా యొక్కయు ఆర్థికాధినివయముల గూర్చియు వీరు సహ యోచించలేదు.

దేశీయ వాయుకులు పలువుర ప్రత్యేకముగ రాజ్యాంగ నిర్మాణమును వ్రాసియున్నారు. 1916 లో కాంగ్రెసుకు అధ్యక్షతనహించియుండిన శ్రీమంత్ ఎన్. శ్రీనివాసఅయ్యంగారు ఒకవిధానమును వ్రాసిరి. ఆయన యూనిటరీ ప్రభుత్వము నామెడింలేదు. రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యపద్ధతినే యామెడించిరి. దాని వివరముల గూర్చి మరొకవిధానమును నూచించిరి. దానినిబట్టియే 1915 కామనువెల్లు అఫ్ ఇండియా విల్లు వెలువడినది. రాజ్యాంగనిర్మాణమునకు గ్రామమేపునాగి నుండవలెననియూ

మొగించిన మూలకమునకు నన్నది. పర్ అబ్దుల్ గాంగారు పరిమిత విధానమున ప్రకటించిరి. అమెరికాసంయుక్త రాష్ట్రముల పత్రికలకు కేసడా పత్రికయే బాగున్నదని మొగించిరి.

ప్రభుత్వమునకు రి విషయములు ముఖ్యమైనవి. విదేశీయుల యోధమునకు వచ్చినపుడు జయింపగల శక్తి దేశమునందు గాంతిని నెలకొల్పగల సామర్థ్యము ప్రజలకు శాంతిని సాధింపగల శక్తిగలది. ప్రభుత్వము యీ మూడును ముఖ్యముగా మండలము అని ఎ. ఎల్. కాబుల్ గాంగారు వ్రాసియున్నాడు.

ప్రభుత్వము ప్రజానాయకత్వముగానుండనిచో అది నెగ్గలేదు. పరిపాలనాపద్ధతి కాలానుగుణ్యముగ మారుచుండవలెను. దేశీయులమొదలైనవిధానము బాగుగ పనిచేయుటగాని విదేశీయుల నిర్ణయించినవిధానము నట్లు పనిచేయుటగాని విదేశీయులపాలనము యంత్రప్రాయము. దానికి ప్రాంతీకతేది. దానిని కాలానుగుణ్యముగ మార్చుటలేదు. కావున ఎప్పటికైనా పది నశించునట్లు. ప్రతిపాలనకును పర్యాధికారము ఒక స్వత్వముగాని ఒక సంఘమునందుగాని యుండవలెను. అధికారము ప్రజలమేలుకొరకు ఉపయోగపడవలసివచ్చినపుడు ఆదేశము లభింపజేయవలెను. అధికారము సామర్థ్యపరమైనపుడు అవర్ణముకలదు. పరిపాలనకు ప్రజలు పాల్గొనవలెను. అందులకు మార్గమెట్లుననియే యాలోచించవలెను.

శ్రీమతి రుక్మాబాయి

అత్యద్భుతమైన శరీరపాటవమును గడించిన ఆంధ్రయువతి. మద్రాసులోని వరశురామ స్కూలులో తన వ్యాయామవిద్యను ప్రదర్శించుచున్నది.

మిస్ సీతాదేవదాసు బి. ఎ. బారిష్టరు

కా॥ న్యా॥ దేవదాసుగారి కుమార్తె ఇంగ్లాండులో న్యాయశాస్త్రము నభ్యసించి సోమనారము నాడు మదరాసు హైకోర్టునందు ఆప్వోకేటుగా చేర్చుకొనబడినది. బారిష్టరుగారి కుమార్తె బారిష్టరు వృత్తి నవలంబించుటకు ప్రథమ భారతస్త్రీ యీమెయే.

మేము మీకు సహాయమునర్పగలమా?

మీ భోజనపదార్థము లెప్పుడు జిడ్డుగాను, అసహ్యకరముగా నుండకుండునట్లు నర్పుటకు మీకు మేము సలహా చెప్పగలము. మీ ఆహారమును కోకోజము తోనే వండునట్లు దృఢనిశ్చయము చేసుకొనుడు. వంటవానిని నేతిని ఉపయోగించకుండునట్లు జ్ఞాపింపుడు. అది తరచుగా చెడిపోవును. కలపటము చేయబడి యుండును. కోకోజము తోనే వండునట్లు పట్టుదలతో నుండుడు. ఇండియాలో దొరకగల కూరగాయలనుండి తయారు కాబడిన నూనెలలో కెల్ల నిర్మలమైనది. కోకోజము తోనే వండిన, పదార్థములు జిడ్డుగానుండుటనునది మరపునకు వచ్చును. ఎక్కువమంటమీద వండినప్పటికి, మంటుటగాని పొగపారుటగాని సంభవింపదు.

Coongem

అన్ని వంటనూలకు

కోకోజమునే ఉపయోగింపుడు.

Agents:—

2

ALFRED YOUNG & Co. Ltd.,

4149

Post Box No. 40, MADRAS.

ఆంధ్రులకు ప్రజలకు నియోజకాధికార ముండవలెను. కార్యనిర్వాహక సంఘములు శాసనసభలకు లొంగియుండవలెను. శాసనసభలు కార్యనిర్వాహక సంఘములను కీలకములుగా చేయగూడదు. ఈ కారణముననే పార్లమెంటు పరిపాలనపద్ధతి మంచిదికాదని ఇటలీ మున్నగుదేశములవారు కొందరు అక్షేపముచున్నారు. ఈ విషయమున స్పెండర్ గారు పబ్లిక్ లెఫ్ ఆంధ్రమునందు విపులముగ వ్రాసియున్నారు. భారతదేశమునందు రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్య పద్ధతియే మంచిదను అభిప్రాయము వికపడినచో నీదిగున వివరింపబడిన విషయములగుర్చి చర్చింపవలసి యుండును. 1 భాష, విజ్ఞానము, చరిత్ర, పరిపాలనా సౌకర్యము-వీనినిబట్టి రాష్ట్రములను మరల విభజించుట.

2. స్వతంత్ర సంస్థానములను కొన్నిటిని ఒక రాష్ట్రము క్రింద లెక్కపెట్టుట.

3. సంస్థానములకును రాష్ట్రములకును ఉండవలసిన స్వపరిపాలనాధికారము.

4. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములు వ్యవహరింపదగిన విషయములను నిర్ణయించుటకు యాదినవను కొన్ని మూలలు గావింపబడెను. రాజకీయాలు, ప్రయాణ సౌకర్యములు, వ్యవసాయపు పనులకు ఇతరపనులకు నాకాప్రయాణములకు వివిధరాష్ట్రములకు సంబంధించిన నీటిపారుదల వాణిజ్యసౌకర్య భారతదేశపురేవులలో నాకాసంచారము పన్నులరక్షణములు శాంతియుద్ధములు, పెడరత్ రిజర్వులుబ్యాంకి వాణిజ్యనిబంధనలు తూర్పిక రాష్ట్ర కొలతపాత్రలు ప్రవాసశిక్షలు కార్మికపనుస్యలు, ప్రజల ఆరోగ్యము, విదేశములకు పంపిణీపుట, దేశీయతయము, సేనలు, విదేశములతో సంబంధము.

5. ప్రీవీకౌన్సిలు సేర్వరములు. దీనిలో రాష్ట్రముల సంస్థానముల ప్రజల ప్రతినిధులును సంస్థానాధికారుల ప్రతినిధులును ఉండవలెను. దీనిలోనుండి భారత కార్యనిర్వాహక సంఘమేర్పడవలెను. ఇంగ్లాండు, కేసడా జపాను దేశములందులేనే ఈ కార్యనిర్వాహక సంఘము ప్రభుత్వ ప్రతినిధిసంఘముగ కూడ నుండవలెను. కార్యనిర్వాహకవర్గములు శాసనసభలకు విశ్వాసమును బడసినవిగ నుండవలెను. ప్రీవీ కౌన్సిలు ఏదోయొక సంఘమునకు సంబంధించిన సంస్థగా నుండగూడదు.

6. రాజప్రతినిధికి అసామాన్యమును సభికారమును, సామన్య (రిసెప్టయర్) అధికారము నుండగూడదు.

7. భారత శాసనసభలో రాష్ట్రముల ప్రతినిధులును, సంస్థానముల ప్రతినిధులుండవలెను. అట్టి సభను క్రొత్తగా ఏర్పాటు చేయవలెను. ప్రస్తుతమున్న సభలలో సంస్థాన ప్రతినిధులను చేర్చుట సాధ్యముకాదు. వీలైనగా ప్రస్తుతము శాసనసభలకు సంస్థానముల విషయములపైని యెట్టి అధికారమును లేదు. సంస్థానముల ప్రతినిధులకు బిటిషు ఇండియా విషయములపై సెటియభిమానముండదు. సంస్థానముల ప్రతినిధులు సంస్థాన (బజల విషయములను గూడ లెక్కలు సాధ్యపడవు.

8. నిర్బంధములతో గూడిన నిరుపమానమర (రిజిడ్ నూపర్ స్టేటు) ప్రభుత్వవిధానమును ఏర్పరచవలెనను అభిప్రాయమును కూడ వదలుకొనవలెను.

9. ఉన్నతస్థాయిస్థానము సేర్వరపవలెను. కొన్ని విషయములలో సలహానిచ్చుటకును కొన్ని విషయములలో తీర్పు చెప్పుటకునుగూడ ఆ స్థాయిస్థానమున కధికార ముండవలెను.

10. పన్నులను వేయుట, హెచ్చించుట మున్నగు అధికారములు రాష్ట్రీయ సంఘముల కుండవలెనుగాని తగాదాలు రాకుండుటకు రాష్ట్రీయ సంఘసభ్యులలో కొంతమంది సంస్థాన ప్రతినిధులైనను బిటిషు ఇండియా ప్రతినిధులైనను ఏదైన నొక తీర్మానమును ప్రతిపాదించుటగా నున్నచో ఆ తీర్మానమును అనగా ఆర్థిక విషయమును తీర్మానమును కొంతకాలమువరకు అనులు జరుపగూడదు. ఎంతమంది ప్రతిపాదించుటగా నుండవలెనో ఆ సంఖ్యను నిర్ణయింపవలెను.

11. ఇట్లు వివాదాలు కలిగినపుడును సాంఘిక ఆర్థిక విషయములలో వివాదములు కలిగినపుడు రెండవ సభలు చాలయింపయోగముగ నుండును. (12) వివిధరాష్ట్రముల జనసంఖ్యను వాణిజ్యమునబట్టి కన్నుల (కష్టము) అదాయమును వివిధ రాష్ట్రములకు విభజించుటయందు ఏర్పాటు జరగవలెను.

ఈ సమస్యలన్నియును సరిగపరిష్కరింపబడవలెను. గ్రామములకును మండలములకును స్వపరిపాలన మొనగవలెను స్థానిక శాసనసంఘముల స్వాతంత్ర్యమునకు భంగము కలుగనీవదలిని రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యముతోగూడినదేను ప్రభుత్వము సేర్వరపవలెను. దేశీయ ప్రభుత్వకార్యనిర్వాహక సంఘము నిష్పక్షపాతముగా వ్యవహరించుచు భారతశాసనసభకు ప్రబాళిప్రాయమునకును లొంగియుండవలెను. ఈరీతిగా రాజ్యాంగవిధానమేర్పడినచో, బిటిషు అండియాలోను సంస్థానములలోను ప్రజలకు సంతృప్తియును, అభివృద్ధియును కలుగగలవు అని సి. పి. రామస్వామిఅయ్యరుగా రుపన్యసింపిరి.

In the Court of the Sub-ordinate Judge, AMALAPURAM.

O. S No 11/28

Petitioners.—Sri Bhupatiraju Venkata-Subhadraiyamuni and others

The petitioners in the above O. P. 11/28, applied for the issue of a succession certificate in the name of the 1st petitioner Sri Bhupatiraju Venkata Subhadraiyamuni empowering her to recover all the debts and assets of late Sri Rajah Kakerlapudi. Appala Narasaiyamuni garu claiming under a registered will of Appala Narasaiyamuni garu dated 13-1-28 The petition stands posted to 6-9-28, in the Sub Court, Amalapuram for trial. Those who wish to oppose the petition, are entitled to appear and oppose the petition in the said Court on the said hearing date.

Amalapuram, } D RAMASOMAYAJI, 31—7—1928. } Pleader for Petitioners.

The Intermediate Guide by M. Sri Ramamurti, M A., (To be published in 6 Vols three vols now ready)

Contains exhaustive Essays and annotations on all the English Texts prescribed for the Intermediate Examination 1929) of the Andhra University Price Rs. 3/. for all the 6 vols. Write at once to.

M Sri Ramamurti, M.A., M. R College, Vizianagaram.

NOTICE.

Tenders for the supply of Stationery to the West Godavary District Board will be received by the President at Ellore before 25—8—28 The terms and the list of Stationery will be furnished on application before 12—8—28.

Dt. Bd. Office, W. G. } Sd/- M. KAZIM ALI, Ellore, 5—8—1928 } President delegate.

ప్రాద్దుటూరు డి|| ము|| కోర్టులో

అసల్ నెం 94/1928 రు

వాదులు:— నారాయణ వెంకటరంగరావు య్య పేరుతో జర్జుచుండు వ్యాపారంలో భాగములు 1. నారాయణ సుబ్బయ్య 2. నారాయణ రామయ్య సాక్షి ప్రాద్దుటూరు.

ప్రతివాది:— పొట్టిపల్లె శ్యామరావు, తండ్రి పేరు చిన్నసుబ్బయ్య, బ్రాహ్మణ, సాక్షి గుత్తి.

యీనెంబరులో వాడ్లు ప్రతివాదిపయ్య ప్రతి వాది రొక్కంగా రు 60-0-0లు తీసుకొని చేవ్రాలు చేస్తే తక్కువ బతు వడ్డిమొదలుచేరు రు 76-0-9 లకు దావా దాఖలుచేసియున్నారు. 6-9-28 తేదీకి వాయిదావున్నది. ఆరోజు ప్రతివాది హాజరుకాని పట్ల యక్కుపాట్రిగా తీర్పుకాబడును.

కే. ఆనందరావు

ప్రాద్దుటూరు.

వాదులవకీలు.

అలోగ్యము ధనభాగ్యము మానవుని కావలసిన ముఖ్యమైన యీ రెండు సంపదలు. కామశాస్త్రము అను 140 పుటల పుస్తకమును చదివినచే పాండగలము, పొద్దుఖర్చులు యివ్వకకర లేకనే ఉచితముగా సంపదము. ఆతంకనిగ్రహ ఫార్మశీ, 28, బ్రాడ్యే, మదరాసు.

బెజవాడ శ్రీదుర్గా ఆమెచూర్పు

శాకుంతల

వైశాఖ సంఘమువారు నిన్న సాయంత్రము 6 గంటలకు మదరాసు నందలి విక్టోరియా హాల్ లో శ్రీదుర్గా దేవీదర్శన కాశీ నాథుని వాగ్దేవతారావు పంతులుగారి అధ్యక్షత క్రింద కాకంతుల శాటకమును ప్రారంభించి బహు జయప్రదయగ ప్రదర్శించిరి.

సాంకృతికమైన ఈ త్రవసర్కారుల నుండిగాని, దత్తమండలమునుండిగాని శాటకసమాజమువారు విచ్చేసి మదరాసునందు తెలుగు శాటకము లాడినచేగాని ఆంధ్ర శాటక కళయొక్క స్వచ్ఛతయును గుర్తించుటకును ఆనందించుటకును వెన్నపురి ఆంధ్రులకవశమొందెను. ప్రత్యేకమున మదరాసులో గుబ్బివారు కన్నడమునను మరయొకరు ఆరవమునను శాటకముల ప్రదర్శించుచున్నారు. ఈ సమయముననే బెజవాడ దుర్గా ఆమెచూర్పువారును విచ్చేసి ఆంధ్రమున ప్రదర్శనముల నిచ్చుచున్నారు నీటి నన్నిటిని విమర్శనదృష్టితో చూచిన ఆంధ్ర శాటక కళయే వృద్ధియందున్నట్లు గన్పట్టును. ద్రవిడకన్నడములయందు సంగీతమునకు ప్రాముఖ్యమిట్లు. ఆంధ్ర శాటకములయందే సంగీతము హావభావములను గూడ సమయగ మేళ వింపజూతురు.

ఈ శాకుంతల శాటకమున దువ్యంతుని పాత్రను శాట్యచార్య ఎడెవల్లి నూర్యశారాయణ రావుగారు, శకుంతల పాత్రను రఘురామయ్యగారు ధరించిరి. నూర్యశారాయణ రావుగారు జగమెగిన బ్రాహ్మణుడు వయసు పాచ్చిన కొలదియు శాట్యకళయందు వీరి ప్రతిభయు హెచ్చుచున్నది. హావభావముల చూపునడల యసమానమని మున్న భావించి యుంటిమిగాని నిన్నటి ప్రదర్శనమున వీరు చూపిన గానప్రావీణ్యముజూడ వీరు గాన నిపుణులనిగూడ వెల్లడియైనది. ఏ సమయమునకు తగినట్లు శాట్యస్థలి విహరించుట వీరికి కాగుగా తెలియను. వీరువడించుటయొక్క తక్కిన వేష భావలనుగూడ సమగ్రముగా గావించుటగూడ తిట్టలని చెప్పవచ్చును. లేకున్న ఆదిమండి అంత్యమువరకు వేషోపమా లేకుండ శాటకము నింతర క్షిగట్టించుట నూర్యశారాయణ రావుగారి ప్రతిభాశయముగాక మరేమి కాకు తలపాత్రధారి రఘురామయ్యగారు తక్కిన పాత్రధారులను తమ తమ పాత్రలను చక్కగ వోపించిరి. రఘురామయ్యగారు బాల్కలయ్యును తమ మధురగానమున హావభావములను శాకుంతల వేషమున జిప్పించినది మెచ్చదగి యున్నది. శాకుంతలను గుర్తుపట్టక దువ్యంతుడు ని రా క రించి న క్షు డు ర ఘు రా మ య్య గా రు చూ పి న కో మ భా వ ము ల గ మ నిం క దగియున్నది. శాట్యంతమువరకు హాల్ లో ని క్క బ్బ ము గా నుండుటయే శాటక విజయమును దెలుపక దెల్పుచున్నది. విద్యాధికులమని పేరు పెట్టుకొనిన వారియొక్క యీ లులు (పేలుడు మున్నగున వే మి యు లే క శా ట క ము చూ చు వా రి కి నుఖముగా జూడ న వ కా క మ బ్బి నం దు ల కు స భా పదుల నభినందించుచున్నాము. దుస్తులన్నియు ఖర్చుననే యగుట మరయొక విశేషము. కాళిదాసుని శాటక రాజమున శాకుంతల నుండి సంప్రక్కశ్లోకములను వాటిని సరసముగా తెనిగించిన వీరకళింగకవివర్యుని తెలుగుపద్యములను హృద్యముగ వివరియు నన్న నూర్యశారాయణ రావుగారి నోటినుండి వెడలినపుడే గలుగు హాయిహాయిగాని మరొక తావున నిట్టిహాయిని పొంది యుండలేదు. వీరి నాడు రత్నాలిమ్మ, శేపు కృష్ణకుల భారవను ప్రదర్శించుట. తులాభారమున నూర్యశారాయణ రావుగారు శ్రీకృష్ణుడుగను, స్థానం వరసింహారావుగారు పత్య భామగను, కపిలవాయి రామశాఖాశ్రీగారు శారదుడుగను రఘురామయ్యగారు దుర్గేశ్వరుని పాత్రల ధరించి శాలుగు రత్నము లొకచో గూడుట అత్యుత్సాహము. ఈ ఆప కాళమును ఆంధ్ర జనయోగించుకొందురు గాకయని కోరు కోరుచున్నాము.

సీమ కమలములకు (బ్యూజాగరు రకము) బోగిలాల్ మంగల్జి కంవెని, 89, సాలవీది, మదరాసు.

రేపల్లె డిస్ట్రిక్టు మున్సిబు కోర్టులో

శోశిఫిడిఫి

బి. ఎస్. నె 193/1928 రు

వాదులు:—సాబుసాయులు వగైరాలు

ఎ ది రి

ప్రతివాదులు:—పేకు అల్లినాహెబు వగైరాలు

వాదులు తరపు నోటీసు

రేపల్లె తాలూకా నిబాంపట్నం శివారు బావాజి పా శెంకో దావా ప్లాకుదాఖల ఎ మార్కు ఫలం వాదులు వగైరాలు మహమ్మదీయ మతస్తులు మతసంబంధముయ్యి మీటింగులు జర్యుకొనుటకున్నా జండాలు నిలవపెట్టుకొనుటకున్నా బి మార్కు ఫలంలో అగ్నిగుండము తీయుటకున్నా ఎ, బి మార్కు ప్రదేశములో మోహరము పుత్తనములు జర్యుకొనుటకున్నా ఎ మార్కులోని యిల్లును పుత్తయోగించుకొనుటకున్నా అద్దెకు యిచ్చుటకున్నా పదరు అద్దెకు వసూలుచేసి పదరు యిల్లు మరమ్మతులు వగైరా పనులకు వినియోగపర్చుటకున్నా అశాశి ఆచారమునబట్టి కష్టముం రైతునుబట్టి హక్కునుబట్టి వాదులు వగైరాలు హక్కును సీతపర్చుచూ ప్రతివాదులు వగైరాలు ఎ మార్కు ఫలములోని యిల్లును తీసివేయకుండా నన్నూ ఎ మార్కులో యిల్లును తీసివేయకుండాయున్నా అక్కడ వశీతుకట్టుకుండా యుండెలాగున్నా బి మార్కులో నూతనముగా యిల్లుకట్టుకుండాయుండెలాగున్నా వాదులు వగైరాలు ఎ మార్కులో జండాలు నిలవపెట్టుకొనుటకు మతసంబంధముయిన మీటింగులు జర్యుకొనుటకున్నా బి మార్కులో అగ్నిగుండంతీయుటకున్నా బి, బి మార్కు ప్రదేశములో ప్ర చారం పుత్తనములు జర్యుకొనుటకున్నా ఎ మార్కులో యిల్లు మామూలుగా పుత్తయోగించుటకున్నా ప్రతివాదులు వగైరాలు ఎట్టి అశ్వంతరముగాని ఆటంకంగాని కలగజేయకుండా పరిప బిలియన్ ఇక్వ్ నిమిత్తమున్నా యీమధ్య ఎ మార్కులో యిల్లును ప్రతివాదులు వీకివేయెడలగాని ఎ, ఎ, మార్కులో మశీదుకట్టే యెడలగాని పదరు నూతనముగా కట్టబడే మనీదు న్నూ బి మార్కులోకట్టబడే యిల్లున్నా ప్రతివాదులు ఖర్చులు మీద తీసివేయించగలండులకన్నా ఎ మార్కులో యిల్లును మామూలు ప్రకారం ప్రతివాదులు ఖర్చులమీద కట్టించేలాగు న్నూ ఎ మార్కు బి మార్కు ఫలమున్నూ మామూలు ప్రకారం పుంచేలాగున్నా మాండెబరీ యిక్ ఇక్ నిమిత్తమున్నా వాదు లు దావాదాఖలు చేసియున్నార. అందు మీద కోర్టువారు 17-8-28 తేదీకి వాయిదావేసియున్నారు గనుక ఆక్షేపణలు ఎమయినపున్న ఎడల తెల్పుకునేది.

కే. వెం. సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి,

19-7-28

వాదుల ప్లీడరు

ప్రకటన

శేలంజిల్లా హోసూరు తాలూకా జనాగీరు మద్దగొండ తల్లి గ్రామం స్థాంపువెండర్ శేట్ల నంజాండయ్యగారి కొమా రుతు రామయ్య అయిన శేను యిందువలన స్వజనులకు తెలియ చేయడము యేమనగా:— నాయొక్క పెద్దతండ్రి సంజీవయ్య కొమారుడున్నా శాకు అన్నయన్న అయిన పెద్ద పుట్టునూరు కరణం శేట్ల రామయ్యకొమారుడు R సుబ్బయ్య (సుబ్బ కట్టి) అవివాహితుడై 1921 వ సంవత్సరంలో చనిపోయి శాడు గనుక అతనికి పితరారీతముగా (ancestral) బాధ్య పదిన విశిష్ట స్థావరసామితులకు ఆశాటిమొదలు శేనేవాక్కుబాధ్య న్దుడుగా యింటున్నాను. గనుక ఈమధ్య వైకన్న R. సుబ్బ య్యకు తల్లియన్న శేట్ల రామయ్యకు భార్యయన్న అయిన భాగీరత్నమ్మ ఆను ఆమె ఆయొక్క సామ్రుపైకి యేదైనను శా యొక్క అనుమతిలేక క్రయం, భోగ్యం, ఆధారం, దానం, విల్లు మొదలగు యేయొక్క కారణంవల్ల నైనను యింతకుముందు గా గాని, లేక యికమీదగాని చేసియుండుపక్షములోను, చేయుపక్షములోను క్రమక్రమం చెల్లెతగినదికాదు. అలాటి క్రయం వగైరాలుగ నేను బద్ధుడుకాను. పిమ్మట కోర్టువారా నడవడికలు సదుపలుడును, అప్పటిలో శాకుకాగల సకల విధములైన కష్టనష్టములకు క్రయం వగైరాలు చేశుకొన్న వార్డు పుత్తరవాదులుగా యుండవలయును. అను సంగతి యిందువలన తెలియజరిచియున్నాను.

ఎస్. రామయ్య.

చెన్న పురి కార్పొరేషను

పట్టణమందు కలరావ్యాప్తినిగూర్చి చర్చ

కార్పొరేషను పాఠశాలలలో నూలువడుకుట్టి నేర్పుటకు ఆమోదించుట

ద. భా. వ్యాయామసంఘమువారి యొడంబడిక
చెన్న పురి కార్పొరేషను పాఠశాలలలో నూలువడుకుట్టిన పాఠశాలలలో ప్రధానముగా అంతఃజ్వరము కొన్నిటిని చచ్చించిరి సెనెటుకు సభ్యుని ఎన్నుకొనుట

టి. శుంకరావు నాయకుగారు కార్పొరేషను సభ్యులకు రాజీవామా నోసంగటవలన వారిచే ఖాళీచేయబడిన స్థానమునందు కార్పొరేషను తరఫున సెనెటుకు పి. టి. కమార స్వామిశెట్టిగారు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి. క. శ్రీరామలక్ష్మీ నాయకుగారు కమారస్వామిశెట్టిగారి పేరు ను తొలగించిరి. వరొక యావపాదన తేకుడుటచే కమారస్వామి శెట్టిగారి పేరు ఆమోదించబడినది.

పట్టణమందు కలరావ్యాప్తి

చెన్న పట్టణమందలి కలరావ్యాధ్య వ్యాప్తిగూర్చి కమిషనరుగారు వివరించుటకు తెచ్చుచు జూలై మాసము 20 వ తేదీ నందు నేటి ఉ. యమువరకు పట్టణములో 282 కలరా తాగులెసనియు, అందు 96 మంది గతినిరసినయు చక్క వేర్వేరు దీనివలననే రోగులయొక్కయు మృతులయొక్క సంఖ్యల వివరముల నోసంగిరి. యంతవరకు జాడ్యులవారణదై తగిన ప్రయత్నముల నెల్ల గావించుచున్నామనియు, కలరా నిరోధక మందులు (వేక్సిన్) పట్టణములోని ఆశుపత్రులన్నిటికి సరఫరా చేయబడుచున్నదనియు, యిప్పటికి 16,671 మంది ప్రజల టీకాలు వెయించుకొనుచున్నారనియు, ప్రజలు కార్పొరేషను ఆధికారులతో సరియైన సహకారము గావించుట లేదనియు, జాడ్యము వ్యాపించిన ప్రతిపీడియందును, యిండ్లన్నిటిని సావధనులచే పరిశుభ్రపరుచుచున్నామనియు, నేడు 90 మంది జాడ్యము తగిలిననీయు, 16 మంది గతినిరసినయు పట్టిరి.

కలరా లగిలినవారికి పోటీషియమ్ ఫర్మాకెన్సు మాదిరి ను చంపురా జేసిన నవో చ్చాల వరకు కార్పొరేషన్ పట్టణమునందు, పదదు మాత్రలు చొక్క కలగించుచున్నా దాకా ఆ పట్టణమునందు పట్టిరి.

డాక్టరు బి. యస్. మల్లయ్యగారు చాట్టానుమ పట్టణమునందు కలరావ్యాధ్యము వ్యాపించుచున్నదిగానినందున గాని పట్టణమునందు పాటెయిమ్ ఫెర్మాకెన్సు మాత్రలను సాఫరాజేయబడునూర్చి విచారించుటవలన లాభము లేదనియు పట్టణమందలి పిల్లలు కడు అకాలోగ్యకరముగ నున్నదనియు, పిల్లలు సరిగ జాడ్యులకుటలేదనియు, పాటీషియమ్ క్రమముగ శుభ్రపరచబడుట లేదనియు, ప్రజలు కార్పొరేషను ఆధికారులతో సహకారము గావించుట లేదనట కొంతవరకు సత్యమే యనియు, కలరావ్యాధి తగిలిన కేసుల నేకముగ కార్పొరేషనువారికి తెలియపరుపబడుట లేదనియు, ప్రధానముగా ముఖ్యులందు పురపిఠుల నన్నిటిని శుభ్రపరచుటగాను క్రొత్త సిబ్బందిని నియమించి పురపిఠుల నన్నిటిని పరియైన పితిలోనంచ వలెననియు పట్టణమునకు పంపుటవ్వరా సరఫరా జేయబడు నీటిలో రోగజీవములు వ్యాపించి యున్నవనియు, నీటి సరఫరాను కొర్రేషనువారి కు శుభ్రపరచుటకు తగిన ప్రయత్నము గావించబడలేదనియు, పట్టణమందలి ఆశుపత్రులన్నియు కార్పొరేషనుకు అవసరమును కలిగించుచున్నవనియు పట్టిరి.

డాక్టరు సి. నటేశ ముదలియారు మాట్లాడుచు పురమునకు నీరు సరఫరాజేయు కెడ్జిపొయ్యి సరస్సునందు నీటిలో రోగజీవములు తేకుండగ పురమందు పైపులమాలమున విచ్చేడి నీటిలో పురుగులందెనవో పంపున పరిశుభ్రముగ లేవని రుచావరుచున్నదనియు, అందుచే నీని పరిశుభ్రము గావించవలెనని పట్టిరి. తంపు లిదివరలో 80 సంవత్సరములక్రిందల మాత్రమే శుభ్రపరచబడినవనిగూడ పట్టిరి.

అకాలోగ్యకాథాధికారి తమ యభిప్రాయ మొసంగుచు కెడ్జిపొయ్యి సరస్సులోని నీటియందును "పి. బి. యె" యను బీజములు తేకపోలేదనియు కాని అవి కలరాజీవములు కావనియు పట్టిరి.

శ్రీ గడ్డ రంగయ్యగారు మాట్లాడుచు పురపిఠుల పోషణము మల్లయ్యగారిచే జరిపబడినటుల పీకాపితిలో లేదనియు, కాని తొవరపాతముగ లేదని చెప్పబడుననియు, యికమందును అధికముగ కార్పొరేషను నియమించవలెనేగాని అకాలోగ్యకాథామందు ఉన్నతోద్యోగులను నియమించుటలో నెవరైనాగూడ లేదనియు పట్టిరి.

VEN-YUSA

వె న్ యూ సా

యావన సౌందర్యమును చేకూర్చును.

ముఖమును శుభ్రపరుచునట్టి గుణము వెన్ యూసానందుండుటచే నవీననాగరికత అలవడిన స్త్రీలందరు మక్కువతో వాడుచున్నారు. ఇతరము లెవ్వియు నిట్టి గుణములను పొందియుండలేదు. చర్మమునకు సౌందర్యమును గలిగించి నూతనజీవము చేకూర్చుట యందు యితరములెవ్వియు దీనితో సాటిరావు.

శీతోష్ణస్థితులవల్ల చర్మము నల్లబారుట, పండుట మొదలగునవి తొలగిపోవును చర్మమునకు మృదుత్వమును గలిగించి మంచిన న్నె గలిగించును. వాడిన నాళము లన్నిటికి చురుకుదనమును గలిగించును. ముఖమునందు ప్రతిబింబ మగుపడునంతటి మెరుగును చేకూర్చును.

వెన్ యూసా ఇడ్డరహితమైనది. కరివళము బహుచక్కగా నుండును. మీడ్రెస్సింగ్ మేజామీద నేజే ఒక వెన్ యూసా జాడీనుచును. అందమును చేకూర్చుకొనుటకు సాధనను చేకావలిగా నుంచుకొనినట్లుగును.

ప్రాణవాయువుతో జలకమాడి నట్టొనర్చును.

కెమిస్టు లందరివద్దను, పరిమళద్రవ్యము లమ్మవార లందరి వద్దను దొరకును. చక్కని జాడీలలో అమ్మబడును. జాడీ 1-కి రు 1-0-0

వజ్రెట్టు మెనర్స్ దాదా అండు కో, యస్సలేడు, మద్రాసు.

శ్రీ సత్యమూర్తిగారు క్రిందితీర్మానము నుపపాదించిరి
“పట్టణమందలి క్షిపాతిశుభ్రపరిశీతులను సక్రమమునకు శుభ్రము, నీటిసరఫరాను పరిశుభ్రము గావించుటకును తగిన ప్రయత్నముల గావించుటకునూర్చి విచారణాసభి సభాసభికి తెలియజేయుటకై డాక్టరు సి. నటేశ ముదలియారు, డాక్టరు గిల్లయ్య, డాక్టరు కె. ఎల్. కారాయగిరాల, డాక్టరు ఆర్. కె. వాడారు, అధ్యక్షులతో నొక పంపును నియమింపబడలెను. నీకు గావించు నూతనల నమలుతో పైపులకు కమిషనరుగారి కధికార మొసంగబడలెను.”
అను పై తీర్మానమును సత్యమూర్తిగారు నుపపాదించుచు యీ చర్చయందు పాల్గొనిన నల్లయ్య డాక్టరులను సగరపాతిశుభ్యము కడుంగడు దుష్కరసితియందు నున్నదని నడిచియుండి రనియు, వారు తెలియజేసిన లోపములనెల్ల చక్కజేసి పురాకాళ్యమును వృద్ధిజేయుటకు కార్యరూపమున బూనకొనవలెననట సభ్యులు తమవిధముల నిర్ణయించుకొనెదనియు, కావున యీ తీర్మానము నామోదింపవలెనని దని కోరిరి.

టి. యస్. నటరాజ పిల్లెగారు తపోదానను బలపరచిరి.
అధ్యక్షులు తపోదాన గావించబడుట కాజేకించుకు ప్రస్తుతము దీతిర్మాన మనావశ్యకమనియు, కార్పొరేషను కార్యరూపాలోద్యోగులను తమ కేక్రించనలేక నిపుణులుగ వని జేయుచున్నారనియు, అనవరమయ్యెడి పక్షమున తామే యీ తీర్మానమును వరొకప్పుడు నుపపాదించెద మనియు, పాదలు కార్పొరేషను ఆధికారులతో జాడ్యనివారణ ప్రయత్నములందు తోడ్పడుట లేదనియు, వానకటి కమిషనరుగారి జాడ్యమును పోద్రోలుటకై చాలగట్టి కృషి గావించియుండిరనియు, ప్రజలెల్లరటి కాలుజేయించుకొనునటుల ప్రజలు, వారాశ్రమికలవారు సహాయము గావించవలసియున్నారని పట్టిరి. సత్యమూర్తిగారు తమ తీర్మానము సక్రమమైనదేయని పలుకగ అధ్యక్షులు యీ విషయముపై చర్చకనుమతించెదమగాని, తీర్మానములు గావించుట కనుమతయింపంగలారని నిర్ణయ మొసరిరి.

డాక్టరు బి. యస్. మల్లయ్యగారు ఈ విషయముపై చర్చ నింతటితో ముగించి, ప్రస్తుత పరిస్థితులతో తృప్తి కెంత యూరకుండుటకు తీవ్రమగు య సమ్మతిని తెలియజెప్పిరి. పట్టణమందు కలరా వ్యాధ్యము విస్తరించి ప్రజలందరకు భీతినికలిగించుచుండ కార్పొరేషను వారిట్లు ఉపేక్షపహించి యూరకుండు టెంతమాత్రమును యాత్నము గాదనిరి.

అధ్యక్షులు సమాధానపూర్వకముగ మాట్లాడుచు ప్రస్తుత తాపరములనన్నిటిని కమిషనరుగారి మాతగలరని పట్టిరి.

హె. ఎల్. గుర్రాని సభ్యత్వము

కార్పొరేషను యూరొపియను ప్రతినిధిగల వోకలె. హె. ఎల్. గుర్రాని యింట్లనుండి గురువే విడిచి కొన్ని ఫలద పోషకగాంధులు వారిపర్యవ్యయింపబడెను. తిరిగి వారు జట్టొబకు మాసమునందు విచ్చేడిరి. నీ తెలియబడవలన వారి సభ్యత్వము పునరుద్ధరింపబడినది.

దక్షిణభారత వ్యాయామసంఘము

కార్పొరేషను

దక్షిణభారత వ్యాయామ సంఘమువారికి కార్పొరేషను వారు ఫలమును కాలకొసంగెడి విషయము పిమ్మట చర్చింపబడినది.

శ్రీ సత్యమూర్తిగారు యీ విషయ నుపపాదించిన తీర్మానము నుపపాదించి “నెట్టెబకు మొదటి లేదనింది అరుమానములతో పుగ దక్షిణ భారత వ్యాయామసంఘమువారు ప్రస్తుత మాక్రమించియున్న కార్పొరేషనువారి ఫలమును ఖాళీజేపి పదరు ఫలమును కార్పొరేషనువారి స్వాధీనము గావించుట రిమాసముల నోటిను పై సభమువారి కీసభవా రొసంగుటకు తీర్మానించు చున్నార. మరియు, మధ్యవలనన నిర్ణయింపబడిన తీరున వ్యాయామసంఘమువారు పదరు ప్రదేశముందు నిర్మించిన భవనముకుగాను కార్పొరేషనువారు నష్టపరిహరము నొసంగవలె.”

పై తీర్మానము నుపపాదించుచు యీ తీర్మాన విషయంలో సంవత్సరము క్రిందట ఏకగ్రీవముగ నీ సభలో నామోదింపబడినదియు, వ్యాయామసంఘమువారిపట్ల కార్పొరేషను వారు చాలసహనముతో ప్రవర్తించియుండిరనియు, కార్పొరేషనువారు వివిధపక్షముల ప్రతినిధులతో నొక కమిటీని నియమించి యుండిరనియు, వారు వ్యాయామసంఘము వారితో అనేక బాధలు సంప్రదించిరనియు, ప్రధానముగ నాలుగు విషయముల పై కార్పొరేషను వారు వ్యాయామ సంఘమువారి యభిప్రాయము ప్రకారమే నడచుకొనినను, వ్యాయామ సంఘమునకును కార్పొరేషను వారికిని కాలయొక్క కాలపరిమితివిషయములోను మరి యొకటిరెండు ప్రధానాంశములందును భేదాభిప్రాయము జీవన్మరయునని

తిరుపతి (Sd) శ్రీమహానాథ స్వామిగారి వాసు
20-7-28
తిరుపతి శ్రీమహానాథ స్వామిగారి వాసు
శ్రీమహానాథ స్వామిగారి వాసు

ఫ్యాక్టరీలు

శాశ్వతము

1927 సంవత్సరపు ఫ్యాక్టరీరిపోర్టు ప్రకారము 16 ఫ్యాక్టరీలు తనిఖీ చేయబడియుండలేదు. ఇంతకు పూర్వపు సంవత్సరమున తనిఖీచేయబడని ఫ్యాక్టరీల సంఖ్య 46. కార్మికుల ఆరోగ్యము తృప్తికరముగ నుండెనని రిపోర్టు చెలుపుచున్నది పనిచేయుచు కాలము దీర్ఘముగనే యుండెను. పెక్కు ఫ్యాక్టరీల లో రోజుకు తొమ్మిదిగంటలు పనిచేయుచుండెడిది. వారములో నారదినములు పని జరుగుచుండెను. ముఖ్యముగ పశ్చిమభాగమునందు, ఆడపనివారల యొక్కయు, చిన్న వారల యొక్కయు సంఖ్య వృద్ధియగు చున్నది. యంత్రములవలన గలుగు ప్రమాదముల సంఖ్య పూర్వపుసంవత్సరము నందు కన్న వృద్ధి జూపుచున్నది. యంత్రములలో నేభా గములు ప్రమాదకరములలో చూపెడి పుస్తకమును ప్రచురించి, వీనిచుట్టు అడ్డముల గట్టుట కేర్పాటు చేయవలెడల, ప్రమాదములసంఖ్య తగ్గునని, లేబరు కమిషనరుగారు చెలుపుచున్నారు. వీరి చూచనలను ప్రభుత్వమువారు రామోదించినటుల ప్రకటించిరి. నివేదనసంవత్సరమునందు 1233 ప్రమాదములు జరిగెను. చాలాభాగము క్రొత్త పనివారల అజ్ఞాన నమువలన కలుగునని, లేబరు కమిషనరు గారి యుద్దేశ్యము. దేనివలన కలిగినను, పనివారల భద్ర మనకు వలయు కేర్పాటుల గావించుట యత్యవ సరము.

సంవత్సరారంభమున 1278 ఫ్యాక్టరీలు గలవు. 132 ఫ్యాక్టరీలు సంవత్సరమధ్యలో రిజిస్టరు చేయ బడెను. క్రొత్తవానిలో 12 వేరుసెనగఫ్యాక్టరీలును, బియ్యపు మిల్లులు 59 యు, 3 ఇంజనీరింగు వర్కు షాపులును, నాల్గు నూనెమిల్లులును, ఉప్పుడు బియ్యపు ఫ్యాక్టరీ 1 యు, ప్రత్తిమరలు 16 ను, మోటారు మరమ్మతు వర్కు షాపులు 3 ను, 3 పంపింగు స్టేషనులును, 3 నేతమిల్లులును, 1 హార్బరు వర్కు షాపును, 2 బనియను ఫ్యాక్టరీ లును, 3 పెంకుల ఫ్యాక్టరీలును, చూడు కోతమిల్లు లును, గొడుగు ఫ్యాక్టరీయొకటియు, ఒక నిప్పుపుల్లల ఫ్యాక్టరీయు, మంచిగంధపునూనెఫ్యాక్టరీయొకటియు, నాల్గుప్రిటింగుప్రెస్సులును, గలవు. 29 ఫ్యాక్టరీలను రిజిస్టరులో నుండి తొలగించిరి. 17 ఫ్యాక్టరీలలో యంత్రములు తీసివేయబడెను. సంవత్సరారంభమున 1381 ఫ్యాక్టరీలు నిలిచియుండెను. వీనిలో 1007 ఫ్యాక్టరీలు సంవత్సరము పొడవునను పనిచేయుచుండునవి. 374, ఆయా ఋతువులలో పనిచేయుచుండెను. సంవత్సరమంతయు పనిచేయువానిలో 86 ఫ్యాక్టరీ లును, కొంతకాలమే పనిచేయువానిలో 304 ఫ్యాక్టరీలును ప్రత్తిపరిశ్రమకు సంబంధించియుండెను. 1801

ఫ్యాక్టరీలు పనిచేయుచుండ, 81 ఫ్యాక్టరీలు మూసి వేయబడె నని రిపోర్టు చెలుపుచున్నది. 1301 ఫ్యాక్టరీలలో, 134072 మంది కార్మికులు పనిచేయుచుండిరి. ఇంతకుపూర్వపు సంవత్సరమున పనివారల సంఖ్య 127411 గ నుండెను. ఫ్యాక్టరీలసంఖ్య పెరుగుటచే పనివారలసంఖ్యగూడ పెరిగెను.

134074 మంది పనివారలలో 5799 మంది, ప్రభుత్వపు లోకలుఫాడు ఫ్యాక్టరీలలో పనిచేయుచుండిరి. మిగిలినవారు ప్రైవేటుఫ్యాక్టరీలలో పనిచేసిరి. 30314 మంది పనివారలు నూలువడుకు నేతనేయుయంత్రములలోను, 5365 మంది జ్యాటు యంత్రములలోను పాటుబడిరి. వెనుకటి అయిదు సంవత్సరములకన్న ఆడపనివారల సంఖ్య అతిశయించెను. బాలురబాలికల సంఖ్యగూడ ఎచ్చెను. వీరిని ముఖ్యముగ కాఫీపనులలోను, త్రాడుపేనుపనులలోను, వేరుసెనగ ఫ్యాక్టరీలలోను, పశ్చిమతీరమునందు ఉపయోగించుచున్నారు. ఇదివరకు గృహవనతి నొసగుచున్న ఫ్యాక్టరీలలోగాక, మరి 13 ఫ్యాక్టరీలలో ఇట్టివనతి ఏర్పరుపబడెను. తిరుచనాపల్లిలో దక్షిణ ఇండియా రైల్వే సంఘమువారు పనివారలకు గృహవనతి నేర్పరచుచున్నారు. ఫ్యాక్టరీల బాలురకును బాలికలకును నివేదనసంవత్సరమున కొత్తపాఠశాలలను స్థాపింపలేదు. 1926 సంవత్సరమునందుకన్న, 1927 సంవత్సరమునందు పనివారల కిచ్చు వేతనములలో కొలదియభివృద్ధి గనుపించెను. కాని, కొన్ని శాఖలలో తగ్గుదలగూడ గలదు. రాజధానియందలి ఇతర భాగములలోకన్న, గుంటూరు జిల్లాలోని ఫ్యాక్టరీలలో పనివారలకు కొన్ని శాఖలలో ఎచ్చు వేతనములు దొరకుచున్నటులను, మరికొన్ని శాఖలలో తగ్గుదల గనుపడుచున్నటులను రిపోర్టు చెలుపుచున్నది. 1927 సంవత్సరమున 26 నమ్మెలు జరిగెను. ఆరుఫ్యాక్టరీలలో అగ్నిప్రమాదములు జరిగి, ఆస్తికి కొంతనష్టము గలిగినను, మనుష్యులకు నష్టము గలుగలేదు. పనివారలకు గలిగిన 1233 ప్రమాదములలో 11 టిలో పనివారలు చనిపోయిరి. 260 ప్రమాదములు తీవ్రప్రమాదములుగ పరిగణింపబడెను. యంత్రప్రమాదములవలన గలిగిన నష్టమతిశయించెను. ప్రమాదములలో నధికభాగము రైల్వేవర్కు షాపులలో జరిగెను. రైల్వేకంపెనీ లీ విషయమున శ్రద్ధ వహించుట యత్యవసరము.

తిరువాన్కూరు : నిరుద్యోగము

తిరువాన్కూరునందలి నిరుద్యోగమును గూర్చి విచారించి ప్రతిక్రియల సూచించుటకు, విచారణ సంఘ మిదివర కేర్పరుపబడెను. వీరు ప్రచురించిన సంపూర్ణ నివేదికయందు ఉపయోగకరముగ సూచనలుకలవు. విద్యాధికులకు ఉద్యోగములు దొరకున్నవి. కావలసినవారికన్న, నెక్కువమంది విద్యాధికులు తయారగుచున్నారు. తుదకు స్త్రీలలో గూడ విద్య నేర్పినవారి సంఖ్య అధికమై, నిరుద్యోగ సమస్య తీవ్రరూపము దాల్చినది. ప్రస్తుత విద్యావిధానము ఆర్థిక దృష్టినిని దొలగించుటకు తోడ్పడుటలేదని, విచారణసంఘమువారు తలచుచున్నారు. నిరుద్యోగమును బాపుటలు? నిరుద్యోగులగు విద్యాధికులకు, భూముల నిచ్చి వారక్కడనుండి పనిచేసికొనుట కవకాశముల గల్గింప

వలయునని, యీసంఘమువారితలంపు. భూముల కొరకుగాని, వ్యవసాయసంబంధముగ బుణముల గోరువాణిగాని, ప్రత్యేక సౌకర్యముల నొసగవలయును. లాయర్లసంఖ్య మితి మీరుటచే, స్త్రీ డరు పిష్ట క్లాసును తీసివేయవలయునని, సిఫార్సుచేయబడెను. ప్రైమరీ విద్యను గ్రామజీవితమున కుపకరించునటుల మార్చవలెను. మిడిల్ స్కూలులలో వ్యవసాయవిద్యను నేర్పవలయు ననియు, ప్రకృతి శాస్త్రవిద్యను నేర్పుటకు తగినసౌకర్యముల నన్నిచరశాలలలో నొసగవలయుననియు, వాకేషనల్ విద్యను వ్యాపింపజేయవలయు ననియు, దేశభాషల ద్వారా విద్య నేర్పవలయు ననియు మున్నగుసూచనలు గావించబడెను. దేశపు టార్గికసంపదను వృద్ధి జేయుటవలన, నిరుద్యోగము తగ్గుననియు, గ్రామపునర్నిర్మాణమును చేపట్టుట యవసర మనియు, తిరువాన్కూరు సంస్థానమునందలి పరిశ్రమలగూర్చి విచారణ నలుపవలయు ననియు, వ్యవసాయవిచారణసంఘము నేర్పరుపవలయు ననియు, విద్యార్థుల దృక్పథమును పరిశ్రమలవంకకు ద్రిప్పవలయుననియు, నిరుద్యోగసంఘమువారుచేసిన సూచనలు చాల ముఖ్యమయినవి కాని వీని నాచరణలోనికి దెచ్చివచ్చుడే లాభముండును. కమిటీలను నియమించి, సిఫార్సులను ప్రచురించి, రిపోర్టులను చిత్తుకాగితములకట్టలో నుంచుటవలన నినుమంతయు ప్రయోజన ముండదు. తిరువాన్కూరు నహజముగ ఫలవంతముగ ప్రదేశము. ప్రకృతి నిండుసౌందర్యముతో మెలుగుచుండును. ఖనిజ సంపద యధికము. శీతోష్ణస్థితి పరిశ్రమల యభివృద్ధికి మిక్కిలి యనుకూలముగ నుండును. నీటి శక్తి నుపయోగింప వీలగును. జలపాతములు, కొండలు, నదులు, సముద్రపుకాల్వలు మున్నగువానిని తిన్నగ నుపయోగించుచో, తిరువాన్కూరు సంపద అభివృద్ధిగాంచును. పాశ్చాత్యులు తోటల బెంచి విశేషలాభమును సంపాదించుచుండ, ప్రజలేల సంపాదించగూడను? సంస్థానమువారు తగు శ్రద్ధ బూని, పరిశ్రమలయభివృద్ధికై తోడ్పడుచో, నిరుద్యోగము మటుమాయమగుటయగాక, మిగిలిన హిందూదేశమునకు తిరువాన్కూరు మార్గదర్శకముగ నుండగలదు.

కొచ్చిన శాసనసభ : హిందీ
రేపటిదినము కొచ్చిన శాసనసభవారు, హిందీని పాఠశాలలలో విధిగ నేర్పగోరెడి తీర్మానమును విచారించెదరు. దక్షిణభారత హిందీప్రచార సభవారు కొచ్చిన శాసనసభ్యులకు విన్నవ మంపుచు, హిందీతీర్మానమును తప్పక యామోదింపవలయునని కోరియుండిరి. స్వదేశసంస్థానములు తలపెట్టుచో, ఎట్టిసంస్కరణము లయినను తర్కరీతిముగ సాగగలవు. హిందూదేశమున కంతకుఁడు సామాన్యభాషగాదగిన హిందీభాషను పోషించి వ్యాపింపజేయుటకు, హిందూదేశమునందన్ని భాగములవారును బూనుకొనవలయును. అందు ముఖ్యముగ హిందీ భాషావ్యాప్తి యత్యల్పముగ నున్న దక్షిణదేశము ప్రత్యేకకృషి నలుపుట యవసరమగుచున్నది. కొచ్చిన శాసనసభవారు హిందీతీర్మానము నంగీకరించి, సంస్థానమువారి నిందుకు పురికొల్పుట వివేకము.

అంతర్జాతీయ కార్మికసమావేశము

బ్రుసెల్సు నగరమున జరిగిన అంతర్జాతీయ కార్మిక సమావేశమున కధ్యక్షత వహించి, హోడరునగుారు ఫరీతోడినము సమీపించిన దని నుడివిరి. ఆయుధవిసర్జనమును కొనసాగించుటకు, నానారాష్ట్రసంఘము నిష్కర్షగ పూనుకొన వలయును. లేనియెడల, తా మట్టిపనిని నిర్వహించజాలమని యైనను ఒప్పుకొనవలెను. అంతియగాని, సరిదిగ్గముగ ప్రవర్తించి, ఏనంగతి తేలజేయకుండ జేయుట పాడిగాదని, హోడరునగుారు ఎచ్చరించిరి. వీరిఎచ్చరిక నమంజనమే యయినను, ఇంగ్లండులోని తేబరుపక్షమువారినిగాని, కస్పర్వేటీపు పక్షమువారినిగాని, వీ రీవిషయమై ప్రబోధించుచున్నటుల గనుపించదు. తగిన ఆందోళన లేనిది, ఛేంబర్లను గారు తమ దృక్పథమును మార్చుకొన జాలరు. ఆసియా, ఆఫ్రికా కాలనీలలో, శ్వేతదళికులు 'అదిమవాసులను స్వలాభమున కుపయోగించుచున్నారనియు, ఈవిషయమై అంతర్జాతీయ కార్మికసంఘసభవారు శ్రద్ధవహించవలెననియు, హోడరు పెట్టిగారు హితవాసగిరి. కేవల తీర్మానముల గావించి మాత్రము ప్రయోజనముండదు. కార్మికనాయకులు, ఇంపీరియలిస్టుల చర్యలను నిరసించుచు ప్రబోధమును గావించినగాని, ప్రస్తుతదురవస్థ దొలగదు.

కెల్లాగు ఒడంబడిక

కెల్లాగు ఒడంబడిక రుష్యాను ఒంటిగ జేసి, దానిపై ధ్వజమెత్తుట కుద్దేశించబడెనని, చిచిరిగారు పెల్లడిజేయుచున్నారు. వీరి ఆరోపణయందు ఎంతవరకు నిజముగలదో తెలియదు. కాని, కెల్లాగు ఒడంబడికయొక్క ముఖ్యోద్దేశ్యము యుద్ధబహిష్కారమును, ప్రపంచశాంతియు నగుచో, రుష్యాతోగూడ సఖ్యపడుట యావశ్యకము. ఆయుధవిసర్జనమువిషయమై రుష్యా ప్రతినిధి, జనీవాలో ఉత్సాహము గనుపఱచియుండెను. అట్టితరీ యుద్ధబహిష్కారము విషయమునగూడ రుష్యాగూడ ఉత్సాహము గనుబఱచుకమానదు. ఒడంబడికవిషయమై రుష్యాతోగూడ యోచింపవలయు నని, చిచిరిగారు చేసిన సలహాను కెల్లాగుగారు త్రోసివైచుట, పాడిగాజాదు. మరియొక సంగతి కూడ గలదు. ఆయుధవిసర్జనమున కేర్పాటులు పూర్తిగానిది, యుద్ధబహిష్కారమునకు వివిధజాతులను తయారుచుటవలన ప్రయోజన ముండదు. స్వరక్షణకై జరుగు యుద్ధము లికముందును జరుగుటకు వీలుండును. అట్టితరీ, ఆయుధవిసర్జనము కొనసాగనిది, స్వరక్షణచేరుతో యుద్ధములు తరుచుగ జరుగుట కవకాశ మేర్పడుట సహజము.

బొంబాయి ల్యాండు రివిన్యూచట్టము

ఒక వంక బడ్డోలి వ్యవహారము చెలరేగుచున్నను, వేరొకవంక బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు సంకుచితముగు లాండు రివిన్యూ చట్టమును ప్రవేశపెట్టనెంచుట మిగులశోచనీయము. ల్యాండురివిన్యూ విధాన మెటు లుండ వలయునో, శాసన సభవారు నియమించిన విచారణసంఘమువారు నిరూపించిరి. శాసనసభవారి నిర్ణయము ననుసరించి, రివిన్యూ రేట్లను విధింపవలెననియు, లేనియెడల శాశ్వతపు రివిన్యూ సెటిల్ మెంటుల నేర్పరుపవలయు ననియు,

విచారణసంఘములోని అధిక సంఖ్యాకులు తేటపరచి యుండిరి. వీరిరిపోర్టుకు భిన్నముగ ల్యాండు రివిన్యూ చట్టమును తయారు జేయుట వలన, ప్రజలలో అనంతృప్తి జనించుటదప్ప వేరులాభ ముండదు. బొంబాయి ప్రభుత్వమువారి ప్రయత్నములు జాయింటుకమిటీవారి సూచనలకు భిన్నముగ నున్నవి. ఇట్టిచట్టమును ప్రభుత్వమువారు పరిపాలించుకొని, శాసనసభయందలి అసభికారనభ్యులతో కలసి మరియొకచట్టమును తయారుజేసి ఇండియా ప్రభుత్వమువారి అనుజ్ఞనిమిత్తము పంపవలెనని, జోగుగారు శాసనసభలో తెచ్చినతీర్మానము, సహేతుకముగ నున్నది. జోగుగారి తీర్మానమును శాసనసభవారు ఆమోదించి ప్రభుత్వధర్మమును నిరూపించిరి. ప్రభుత్వమువారు ముందేమి జేయుదురో చూడవలయును.

ఫెడరల్ ఇండియా:

సర్ సి. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారు నేటిదినము సర్ సి. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారు మైసూరు విశ్వావిద్యాలయముతరపున నుపన్యసించుచు, వివిధదేశములలో ఫెడరల్ విధాన మెటుల బెరిగెనో వివరించి, ఇండియాలో గూడ నిది ఎటుల బెరుగ వీలగునో సూచించిరి. గ్రామము నాధారపరచికొని, ఫెడరల్ విధానము నేర్పాటుజేయవలయుననియు, స్థానికశాసనసభలకు స్వేచ్ఛ నొనగవలయు ననియు, రాష్ట్రములను భాషాప్రయుక్తముగ విభజింపవలె ననియు, సంస్థానములను గూడ హిందూదేశపు సమాఖ్యయందు జేర్చవలయు ననియు, ఫెడరల్ శాసనసభ నేర్పరచి వివిధరాష్ట్రములకును సంస్థానములకును దీనియందు ప్రాతినిధ్య మొనగవలయు ననియు, మున్నగు సూచనల గావించిరి. వీరి సూచనలు బాగుగ యోచింపదగినవి. రామస్వామి అయ్యరుగారు సూచించిన వివరము లన్నిటితో నే కీర్తి భ విం చి నన్ను, ఏకీభవింపకున్నను, హిందూదేశమునం దెన్నటి కయినను ఫెడరల్ విధానమే పెంపొందగలదుగాని, యూనిటరీవిధానము పెంపొందజాలదు. అమెరికా, కెనడా, ఆస్ట్రేలియా, దక్షిణాఫ్రికా, మెక్సికో, ఇగ్లెండు, స్విటుజురులెండు మున్నగు దేశములలో ఫెడరల్ విధానమే ఏర్పడినది. ప్రాచీనహిందూదేశమున భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములు ఏర్పడియుండెను. ఇకముందును ఇట్టి ఏర్పాటు చేశాభివృద్ధికి తోడ్పడగలదు

సంస్థానప్రజలు : బట్లరు సంఘము

బట్లరు సంఘముపారియెటుట, సంస్థానప్రజలు తమ యభిప్రాయముల నేల తెలుపగూడదో తెలియదు. సంస్థానములకుచు బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారి కిది గల సంబంధమును మాత్రమే బట్లరు సంఘము విచారించును గాని, సంస్థాన ప్రజల మొరలను వినజాలదని చెప్పట విచిత్రము. రామచంద్రరావు పంతులుగారు సూచించినటుల, సంస్థానములలో ప్రజలును సంస్థానాధీశులు గూడ గలరు. సంస్థానముల స్థితి విషయమున, సంస్థానాధీశుల కెంత యాతురము గలదో, సంస్థానప్రజలకును అంతటియాతురము గలదు. సంస్థానములకు నష్టము వాటిల్లిన, ప్రజలకును నష్టము వాటిల్లును. అందుచే సంస్థానములస్థితి ఎటు లుండవలయునో, ప్రజలు విన్నవించుటయందు విరుద్ధ మేమియు లేదు. సంస్థానాధీశుల ప్రజలమొరలు వినవలసికొండ ఏల యాటంకపరుపవలయునో తెలియదు. నేడు గాకున్న రేవయినను,

సంస్థానప్రజలకు పరిపాలనము బాధ్యత వహించక తీరదు. అట్టితరీ, ప్రజలతో యోచింపకుండ, సంస్థానముల భావిస్థితిని శాశ్వతముగ నిర్ణయించుట పాడియగునా? సంస్థానాధీశులు అనవసరభీతిని జూపుట, వారి సంకుచితదృష్టికి నిదర్శనముగ నున్నది.

కార్పరేషను పాఠశాలలు: నూలువడుకుట

మద్రాసు కార్పరేషను పాఠశాలలలో నూలువడుకుటను నేర్పవలయు నని యిదివరకు గావించబడిన తీర్మానము ఇంతవరకు అమలులోనికి రాలేదు. కడచిన సంవత్సరము అడ్డోబరు నెలలో నీ తీర్మానము గావించబడెను. పిమ్మట స్టాండింగ్ కమిటీవారి పరిశీలననిమిత్త మంపబడెను వొకేషనల్ విద్యను నిలిపి వేయవలయు నని కార్పరేషను వారు తీర్మానించి యుండుటచే, నేత నేర్పు విషయమునాలోచింప నక్కర లేదని, స్టాండింగ్ కమిటీ వారు తీర్మానించిరి. నిన్నటిసభలో, నూలు వడుకుట కేర్పాటు జేయవలయు నని, సత్యమూర్తిగారు మరల తీర్మానమును ప్రతిపాదించగ, కార్పరేషను వారు దీని సంగీకరించిరి. ఈమారయినను లేనిపోని ఆక్షేపణల జెప్పక, తీర్మానమును కొనసాగించుట, కార్పరేషను ధర్మము.

బడ్డోలీరయతులు : అసంతక ర్తవ్యము

ఇల్లలుకగనే పండుగ కాలేదనునటుల, బడ్డోలీ రయతుల కోర్కెలు నెగ్గినను, విచారణలో సత్యము బయల్పడునటుల జూడవలెనని యగత్యము కలదు. తమనిజస్థితిని విచారణలో తేటపరుపవలయు నని, గాంధీమహాత్ముడు సలహా నొనగచున్నాడు. బడ్డోలీ రయతులును, వారిప్రతినిధులును ఈవిషయమై శ్రద్ధవహించవలయును. సత్యమునకు విజయము గలుగకమానదు. ఇందువలన బడ్డోలీ సెటిలుమెంటు సమస్యయే గాక, అన్నిప్రాంతములలోని సెటిల్ మెంటు సమస్యయు పరిష్కారమగుటకు వీలగును నిర్మాణకార్యక్రమమును మరువవలదని, గాంధీమహాత్ముడు ఎచ్చరించుచున్నాడు. కద్దరునేవలో నిమగ్నులయిన కార్యశూరులు బడ్డోలీయద్యమమును శాంతపద్ధతులలో జయప్రదముగ నడువగలిగిరి. నిర్మాణకార్యక్రమమును ప్రజలు శ్రద్ధతో నిర్వహించుచో, ఎట్టిపరిశులకయినను వీరు తాళగలుగుదురని, సువిదితమగుచున్నది. ఈవిషయమై బడ్డోలీ ప్రజలే గాక, భారతీయులెల్లరును పాటుబడ నవసరముగలదు.

గ్రామస్వపరిపాలనము

గ్రామములకు స్వపరిపాలన మిచ్చుచో, యూనియను బోర్డులకు పూర్ణాధికార మిచ్చుట యవసరము. గ్రామముల పోలీసువాకిలై, యూనియను బోర్డులు ధన మొనగవలసియుండ, వారిని నియమించుటకును తొలగించుటకును జిల్లా మేజిస్ట్రేటుల కధికారమిచ్చుట, భావ్యముగ లేదని, బెంగాలు శాసనసభలో హరీంద్రనాథ చౌధరిగారు చెప్పినసంగతి భావ్యమై యుంపుచున్నది. యూనియనుబోర్డులకే యిట్టియధికార మిచ్చుట యవసరము. గ్రామములలో జిల్లామేజిస్ట్రేటుగారికి అధికార మున్నగాని, లా-ఆర్డరులు నిలువ వని మంత్రిగారు భయపడుట, మిగుల హాస్యాస్పదము. మంత్రిగారివాదము సంగీకరింపక, బెంగాలు శాసనసభవారు గ్రామ స్వపరిపాలనపు సవరణచట్టము నామోదించి, తమ స్వాతంత్ర్యప్రియత్వమును వెల్లడిజేయగలిగిరి.

విదేశవార్తలు

కనడాకు వలసభోవుట

పనిలేని 10,000 బ్రిటిషు పనివాండ్రకు

సహాయమునర్పట

కన్యా, ఆగస్టు 7—కనడా పంట కోత 10 లక్షల బాగెట్లకు 11,000 మంది బ్రిటిషు పనివాండ్రకు సహాయము గా ప్రజలు బ్రిటనునందు కనడాకు ప్రభుత్వమువారు రంపుకున్నాగు శీతకాలమున ఈ పనివాండ్రు ఇష్టమున్నవారి దేశములకి రిగి పోవచ్చును, కాని చాలమంది కనడాలో యుండిపోదు రుకొ గురువారు.

భయంకరమగు తుపాను

అమెరికా సంక్షోభము

లండన్, ఆగస్టు 6—అత్యుష్ణముగ నున్న మునుగున భయంకరమగు తుపాను బట్టెను ఆర్ధరాత్రి ఉరుకులతో అకాశము చిల్లునడుముల కంభాకారముగ నల్లి-చివరదలై పాతెను భూగర్భమునందున్న రొట్టి అంకురులు మునిగిపోయినవి పికు గలచే వాయువ అటుకొనెను. 70 అను పలు వంటల లెగిసినవి చుట్టప్రక్కల భూముగలెను బవేరియా నుండి గాలి వీచెను వడగండ్ల వానలు కురిసెను మార్గములకు నాశనమైనవి ఇండ్లు బ్రష్టలైపోయె పంట నాశనమైనవి, వంలకొలక చెట్లు వేళ్లతో మారిన లక్షలకొలది మార్కులు నష్టముగలెను.

ఎండ్ వేడి 92 డిగ్రీలు బాధిదుటచే పగలవరకే 50,00001 మంది కానీదీవులకు పకగల్గి అను ఉరుకులు, జానలా చిక్కుబడికి గంపుగగనూడిన ప్రజలు రైస్ స్టేకతో ప్రవేశించుటకు తెనలూడిరి చాలగంది మార్మిపోయిరి బిశ్రాంతియున్న రైస్ కిందకు త్రోసేసెరి. అమెరికా పోయను పోలీసు జ్యూరీలను పర్యవేక్షించుట చేర్పాటు చేసెను.

రైలు ఘోరము

9 గురు చనిపోవుట

12 మృత్యువులగుట

కెయో, (ఇన్డియా) ఆగస్టు 6—ఇన్డియా సెంట్రల్ రైల్వేయిన బోవుయన్న రైలు బండి రైస్ బట్టా తప్పినా వుటచే ప్రండలి బ్రష్టలై నది 9 గురు చనిపోయిరి. 12 గురు క్షతిగాఁడలైరి.

నైలునది నీటిపాటుదల

కన్యా, ఆగస్టు 7—నిన్న లాయిడ్ క్రభువు లండన్ కే రెను నైలునది నీటిపాటుదలనుగూర్చి వర్షించెదక

ప్యారిసులో సాంఘిక అల్లరులు

ప్యారిస్, ఆగస్టు 6—సాంఘిక లొలులో అగష్టు 5వారితో 80 మందిని చాట్టిశేసిరి

కర్ణాటక రాజధాని న్యూయార్కు కేరి

మార్షలు పోగారు అగష్టు 6 నున్నాగు దానివలె 8 తేదీని బయట నెలల ప్యారికడన్నా ప్రార్థనకు బో జాలరు.

వాయు - వైద్యుల పోటీగ్రాఫలను గూడ వీర్వాలు జేయుటకు ప్రజాకాన్ఫెరెన్సులలో చాలోచించుచున్నాగు

ఇంటి జలాంధ్రాని డెప్ట్రీమెంట్ డిశని మిగిసివా యెను.

వీరస్వరూపి జ్వరముచే కేక్కుమంది బాధపడుచున్నా డ. ఇంటివలె 8000 గురి జ్వరము తగిలెను జ్వరము వ్యాప్తింపకుండ ప్రయత్నములకు పట్టుచున్నాగు.

శ్రీ తారామాంజనేయ నాటక సమాజము వీలూరు

సమాజాధిపతులు శ్రీయుత ఆంధ్ర నాటక కళాపోషక

మోతే నారాయణరావు జమీందారు (ఎం. ఎల్. సి) గారు

స్మృతిస్థలగుటలు కలరు. ఈ సమాజ మిదివరకు రెండుసారులు చెన్నపురి పౌరుల మెప్పును బడసి యున్నది. ఈసారి కొద్దినాటకములు మాత్రమే ప్రదర్శింపబడును

శ్రీ రామ పాదుకాపట్టాభిషేకము—11-8-1928 శనివారము సాయంకాలము

5-30 గంటలకు

సావిత్రీ—12-8-1928 ఆదివారం సాయంకాలము 5-30 గంటలకు

సాలకొటార్సవద్దనున్న రాయలభియేటరులో ప్రదర్శింపబడును

ప్రధాన నాయక నాయకీ పాత్రలను ధరించువారు శ్రీమాన్ విద్యాన్ బాలకవి

పంచాంగం వేంకటరామానుజాచార్యులుగారు

శ్రీమాన్ రంగరత్న రాజహంస డి. న. జీవరావుగారు.

బ్రిటిషు విదేశాంగ మంత్రి

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

కుమండల్ ప్రభువు

లండన్, ఆగస్టు 6—చాంబర్లెన్ గారికి ఆ-ఆగస్టు ముగిసే దుటచే ఆయనకు పూర్వదృశ్యంగా గైకొనవలెననుటచే కుమండల్ ప్రభువి కాత్యాల మగ ఆయుధానే నయమి. ఇది తం భిక్షాముడు స్వీకరించుటకు ముందు జనీవా జాతిమిది ఎరి ఆపి వీసనాశేయితకు ప్రధాన బ్రిటిషు ప్రతినిధిగ చాంబర్ల గారిస్తాకి బోవును.

ఇటీవల ముగిసిపోయిన ఇటీవలి ఆంతర్జామిని ఎక్కడ వ నిగివడియున్నది కనుగొనెరి. నిజ్బండితో ఉత్తరప్రభుత్వతరముల సానుమన్నవి.

స్వీయను కరెన్సీ మార్కము పెంపొందజేయుటకు లండన్, న్యూయార్కులందన్న ప్రధానమగు బ్యాంకర్లు పాహుకార్లు చాలవరకు స్వీయను బ్యాంకుకు అప్పిచ్చుట చేర్పాటు చేసిరి లండను ఇంగ్లండ్ పంపువేర్పడినది

కావలెను

కడపజిల్లాలో అమెరికా కాన్స్ట్రుక్టులు నిలువకేసి అయ్యునిమిత్తం ఒక డీలర్ కావలసి యుండెను. దరఖాస్తులు పంపువారు తాము ఎంత సొమ్ము పెట్టుబడి పెట్టగలరో తెలుపుచు వ్రాయ గోరెదము.

వివరములకు బాక్సు నెం. 212. వ్రాయుడు.

నోటీసు

ప్రొద్దుటూరు డి॥ ము॥ కోర్టులో అ నె 353/1928

వాది—మురికి క్రిష్ణయ్య సాకిక పొనివెంటి తాలూకు ప్రొద్దుటూరు.

ప్రతివాదులు:—1 పేకు మొహదీఫ సాబు 2 పేకు అబ్దుల్ ఖాదరుసాబు 3 పేకువుకేబి.

యీనెంబరులో వాది ప్రతివాదుల పయ్యు లావాదేవి తెఖయిన రు 497-14-1 లకు యీ దావా దాఖలాచేయబడినది వాయిదా 23-8-28 తేదీకి యున్నది ఆరోజు ప్రతివాదులు స్వతహాగా గాని వక్సీలుద్యారాగాని హాజరు కానంతటి ఎక్కు పార్టీగా డిక్రీ చేయబడును

కే. ఆనందరావు నాది వక్సీలు.

వాతావరణస్థితి

1928 సం॥ ఆగస్టు నెల 8-వ తేదీ బుధవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	గత 24 గంటలలో ఉష్ణోగ్రత	గత 24 గంటలలో అత్యధిక ఉష్ణోగ్రత	గత 24 గంటలలో అత్యల్ప ఉష్ణోగ్రత	గత 24 గంటలలో వర్షపాతము	గత 24 గంటలలో గాలి వేగము	గత 24 గంటలలో సూర్యుని ఉష్ణోగ్రత
గోపాల్ పూర్	95	82	...	10.8	—	8.9
విశాఖపట్టణం	93	80	0.1	10.8	—	0.8
కాకినాడ	87	79	...	8.8	—	8.5
మచిలీపట్టణము	91	80	...	6.0	—	6.4
కర్నూలు	92	72	0.1	10.7	+	1.7
బళ్లారి	91	73	...	5.4	+	1.8
అనంతపురం	...	...	...	6.1	—	0.5
కడప	95	78	...	5.7	—	2.6
నెల్లూరు	96	80	...	5.1	+	0.8
మద్రాసు	92	77	...	4.9	—	2.1
కడపూరు	81	77	...	6.6	+	0.5
నీలము	89	74	...	7.1	—	1.2
కోయంబూరు	88	71	...	1.9	—	1.5
తిరుచనాపల్లి	92	78	...	3.8	+	0.8
నాగపట్టణము	92	77	...	6.1	+	2.1
మధుర	90	77	...	4.6	+	0.6
పాంబున్	87	80	...	2.0	+	1.8
తిరువల్వేరి	...	...	...	0	—	1.0
తిరువేంద్రము	81	74	0.2	18.8	—	8.0
కొచ్చిన్	82	74	0.4	41.9	—	18.7
కాలికట్టు	82	74	0.8	56.4	—	18.8
మంగళూరు	84	74	0.8	75.7	—	4.5
లెంగూరు	80	86	0.2	11.6	+	8.5
మెర్కాట	68	61	0.4	60.7	—	14.9
కొడైకనాథ్	68	58	0.8	6.1	—	4.6
కూనూర్	79	56	0.1	4.6	—	...

సర్కారులు:—విశాఖపట్టణములో 0.1" వర్షించెను ఇన్సులు మబ్బు విస్తారముగా నున్నది. విశాఖపట్టణములో 5 గోపాలపురంలో 8 డిగ్రీలు పగటివేడిమి ఎక్కువ రాత్రివేడిమి 2 మొదలు 8 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

డక్కన్:—కర్నూలు కడప ప్రదేశములందు చినుకులు బడెను మబ్బు విస్తారముగ నునది.

కర్నాటకము:—మద్రాసులో తుంపరబడినది. మబ్బు విస్తారముగ నున్నది. కడపలో పగటివేడిమి 5 డిగ్రీలు కెక్కువ.

వ. వ. నారాయణ అయ్యయ్య, సహాయ వాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు.

గోమాత సేవగాని రక్షణగాదు

గాంధీమహాత్ముని వ్యాసము

25-7-28 వ తేదీని భారతగోరక్షణసంఘసభ జరగనని ఎంగ్లొండియాలోను రెండు నవతీవను హిందీ గుజరాతీ ప్రతిక లలోనుగూడ వ్యవధి యంజగనే ప్రకటనలుచేయబడెను. సభ్యు లకుందరికి (చందాలు చెల్లించువారికిని) గూడ ప్రత్యేకముగా లేఖలు వ్రాయబడెను. ఇన్ని ప్రయత్నములు చేసినను ఆవాటి సభకు 12 మందిమాత్రమే వచ్చిరి. వారిలో హెచ్చుమంది సత్యాగ్రహశ్రమముతోనివారే. దేశీయలకి సంఘమునందభిమానములే దనువీయమున కింతకంటె ప్రబల నిదర్శనమేషియు నవసరము లేదు. సభలో తీర్మానము కొద్దిపరగలతోనే శ్రేణిముగా నా మోదింపబడెను. ఆఖిలభారత గోరక్షణసంఘసభయను పేరకు తగినట్లు పనిజరుగుటలేదు. దేశీయలఅవరణ లభింపలేదు గాన దానిని రద్దుచేయునట్లును గోసేవాసంఘమును పేరతో మరియొక సంఘము నేర్పరచునట్లును తీర్మానించుచున్నాము. ఈ సంఘ మునకు శ్రీయుతులు ఎం. కె. గాంధీగారు అధ్యక్షుడుగను, రే బ్రహ్మేశ్వర జగదీశనుజనానిగారు కోశాధికారిగాను, వాల్మీకివింద జీ దేవానిగారు కార్యదర్శిగను, జమునాలాలు బజాజ్, వై.గ. నాథజీకెడియా, మణిలాలు ఎల్లభజీ కొధారి మహావీరవ్రహ్మదే పాద్మాశివలాలు మూలచందూ, కరవే శ్రీకృష్ణసాధుగుప్త దత్తాత్రేయ బాలకృష్ణకవేలూ, వినోదాభావీదగనలాలు కుకాలచందూగాంధీ, చుగనలాలు నాతూభాయ్జోషీ, నారాయణదాసు కుకాలచందూగాంధీ, నరేంద్రవాధు చిమనలాలు నరసింహదాసు ముపన్నాలాలు బాలాభాయ్ ఝావేరి, యప వంతి మహదేవరేర్కరుగార్లు కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యులు గాను యెన్నుకొనబడిరి.

ఈ సంఘమునకు సర్వాధికారమిచ్చుడమైన. నిబంధన లుచేయుట వానిలో మరల నవసరమైన సవరణలుచేయుట, ధన మును యిచ్చివేయుట, చర్యపరిశ్రమను గోకాలను కొనసాగించు ట యితగలనుగూడ కోరు సంఘసభ్యులుగా చేర్చుకొనుట కా ర్యసంఘసభ్యులలో నెవరైనను చనిపోయినను రాజీనామానిచ్చి నను క్రొత్తవారిని యెన్నుకొనుట, హెచ్చుమంది అభిప్రాయ యాపానసారము సభ్యులలో నెవరైన తొలగించుటయున్నగు కార్యములన్నిటిని సంఘమువారే నిర్వహించుచుండవలెను.

ఈసంఘమునకు గోరక్షణసంఘ మని పేరుకెట్టువలెనని సభలో నుపపాదించబడెనుగాని కుకాగ్రుద్ధిగల బజాజుగా రది అపంగతముగానున్నదని ఆక్షేపించి. మనసంఖ్యచాలొద్ది మనకు నిబంధించుచున్నది. అన్నిచో గోరక్షణభావము మనకు నహించుకొనుటకు కడుసూచనములు గుగుతు, మనకు ఉడు తాగి త్రాగి తీర్చుకొనుటకు సూచనములు చేయెను. మూనిసిపాలిటీ చొప్పునంజనముగా నుండును కాన గోసేవాసంఘముని పేరుకెట్టు వలెను- అని బజాజుగారు నూచించిరి. సభ్యులందరను సంతస ముతో సంగీకరించిరి.

ఇప్పుడే ర్పడిన సంఘ సభ్యు లలో చాలమంది ఆశ్రమవాసులే. వారిపుడు గూడ చర్య పరిశ్రమమును గోకాలనుగూర్చి శ్రద్ధగా పని చేయుచునే యున్నారు. తక్కినవారు గోవంశరక్షణమునకు నిర్మాణవిధా నమే ఉత్తమసాధన మను గట్టినమ్మకము కలవారు. గోవంశ రక్షణమునందు గోపాలనమే వృత్తిగాగల గొల్లలు మున్నగు తెగలవారధికమగు నా పక్షినికలిగించవలసియున్నది గొల్ల వారు గున్నగువారికి శ్రీలకును పురుషులకునుగూడ గోవులపట్ల నిజ మునట్టి నభిమానము కలుగునట్లు వీరు చేయగలిగినచో నీవ్రయ త్నములో సగభాగము నెరవేర్చవారగుదురు. ఇపుడు మన జేశమున బీభత్స సంఘర్షణమున గోసంతరికిని మానవ శంతరికిని ప్రబలమగు పోటీ యేర్పడినది. గోవును సరియగు వద్దని లాభ కరముగా మనస్సులు పెంచబాలనిచో గోవులు మానవసంతరి నైషను మానవులు గోసంతరినైనను నిర్మాణింకవలసివీరియేర్ప డును. ఇక పని తీవ్రముగా జరుగవలసియున్నది. వెనుకటి సం ఘమునకు ధనసహాయమును వస్తుసహాయమును చేసినవారందరను యీ సూతనసంఘములకుగూడ సహాయము చేయగోరెదను. నూతన నిబంధనలు క్యరలోనే ప్రకటింపబడును. కాని విరాళ ముల నియ్యదలచినవారంతవరకును వేదియంద నక్కరలేదు. ఇప్పుడే విరాళములను పంపించవచ్చును

వెనుకటి సంఘము నేర్పరచుటవలన కొంతమేలు కలు గక పోలేదు. గోరక్షణగూర్చి చాల అమూల్యమగు నాబ్బియ మిపుడేర్పడినది. ఆ గ్రంథములు చాల ఉపయోగమైనవి వెల తక్కువ. చర్యములపరిశ్రమనుగూర్చి హిందువుల కిదివర కుండిన ప్రతికూలభావ మిపుడు లేదు. నాలుగేండ్లక్రితము గోరక్షణ మనహృదయముకా చర్యములపరిశ్రమ నేర్పరచుట దగు నని నూచించగా, హెచ్చుమంది పరిపూరించిరి.

మీ దివ్యమైన ఆత్మ మంది ఆరోగ్యమే.

మీకు ఆరోగ్యముగా నున్నప్పుడు మీకు ఉత్సాహముతోను, దృఢ ముగాను పనిచేయుగలుగుదురు, అట్లావలగు. గతక మీకు ఆరోగ్యమును కాపాడుకొనట మిక్కిలి శ్రమమైనదని ఉదయకాలముందు ఒకగ్లాసు వీర్ల గో పుష్పకొనబడుచున్నట్టి ఈనో "ఫ్రూట్ సాల్ట్" 50 పంలిముల కాల ము అంకితు డైగానే ఆమోదమున గడించుటయే దీనియొక్క శ్రేష్టత్య మును తెలుపుచున్నది. ఈనోగల సోమరితనమును, ఆరోగ్యమును చెడిమనట్టి ఆనేక వ్యాధులకు మూలకారణము ఈనో జయించుచున్నది

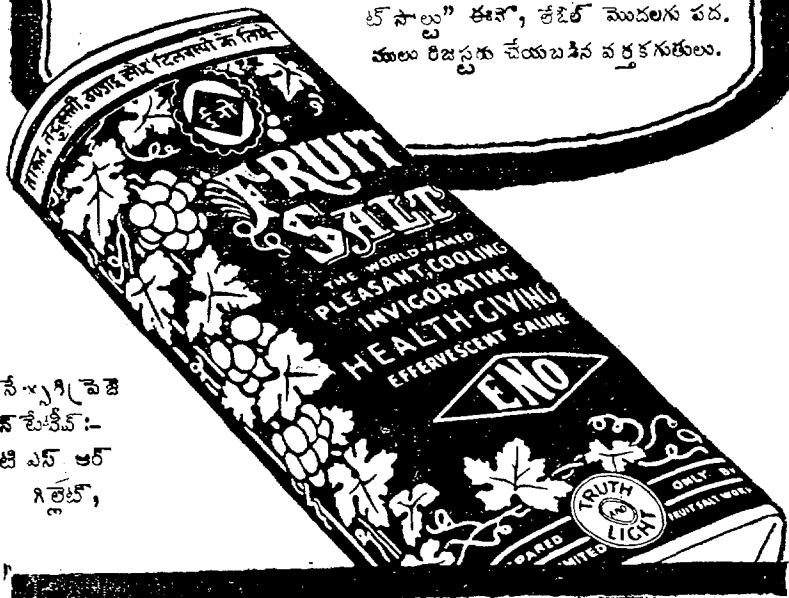
ఈనో

"ఫ్రూట్ సాల్ట్"

ప్రతిరోజును రెండుసెజలందు విక్రయించబడుచున్నది. లండనునం గల జె. సి. ఈనో లిమిటెడ్ వారిచే తయారుచేయబడుచున్నది. తమ

ENO'S
"FRUIT SALT"
TRADE MARK

చేయబడుచున్నపుడు చేతితో తాకబడుట లేదు, ప్యాకెట్ పైనగల "ఫ్రూట్ సాల్ట్" ఈనో, తేలిక మొదలగు పద. ములు రిజిస్టరు చేయబడిన వర్తకగుతులు.

నే.కృ.శ్రీ.వెంక
న.కృ.శ్రీ.వెంక
టి.ఎస్.ఆర్
గెల్లెట్,

1. ఆర్.ఎస్.ఎస్.వి.వి. ముద్రాను.

ఇపుడు చాలమందిదానియొకయోగమును కిద్ధాంతముగా నైననామోదింపుచున్నారు. గోరక్షణనిర్మాణవిధానమునవసరమ నునూచనను వెనక నెవ్వరును నామోదింపలేదు. మహమ్మదీయు లు గోవులను వదిలవండ్లచేసినచాలునని చాలమంది అపుడుతల పోయుచుండిరి. ఇపుడు నిర్మాణవిధాన మవసరమని చాలమంది గ్రహించగలిగిరి.

ఇప్పుడు గోసేవాసంఘమువారి నిర్మాణవిధానమును ప్రబల యెందుట కనబరచుట ముఖ్యవసరమైయున్నది. అది చాల కష్టమైనపని దానికధికమగు నోచికయుండవలెను. నోరులేని జంతువులకన్నటికిని ప్రతినిధియును హిందువులకు మార్పిడివల యును అదివేతలచే అనుచితముగా నుపయోగించబడుచున్నది యనగు గోమాతను నేవింకగోరువారందరను కార్యకర్తలకి భగవం తుని ప్రార్థింపవలెను ఈ సంఘమునకు సహాయముచేయవలెను. అని నేనుకోరుచున్నాను. (ఎంగ్లొండియా, 2-8-28).

The Asiatic Government Security Life Assurance Co. Ltd., BANGALORE CITY. WANTED.

General and District Agents in all important centres of the Madras Presidency, Travancore & Cochin. Liberal contracts covering definite territory with Head Office connection and with power of appointment of Sub-Agents. Request details for our Remunerative proposition.

V. RANGASAMY Esq., B.A.B.L., F.C.I., General Secretary, Bangalore City. Messrs. P. K. RAU & Sons, Chief Agents, Madras Presidency 33, Mukernallamuthu St., G. T. Madras.

ది గ్రేట్ ఈస్టర్న్ లైఫ్ అమ్యూరెన్స్ కంపెనీ లిమిటెడ్
(స్ట్రీట్ నెటివ్ మెంటులో యిన్ కార్పొరేటు కాబడినది)

బొంబాయి బ్రాంచి నెం. 50-52 చర్చిగేట్వోల్, మూలధనము. ఒకకోటిరూపాయలుకు మించినది. ధనమంతయు ఇండియాలోనే యిన్ వెస్ట్ చేయడమైనది. (4617) యం. యం. నాదన్, ఆర్. వెంకటాచారి, ఆంధ్రజిల్లాలకు ఛీఫ్ ఏజెంటు, ఛీఫ్ ఏజెంటు. పెనేరి, మదరాసు.

నీసా 1-3, ర్పు 2-0-0 **కుసుమ** 3.5. చార్జీ మరు. ఈమందు గనేరియా అను పెగకోగమును 24 గంటలలో నివారించి మూత్రద్వారము నుండి వెలువడు స్రావమును మూత్రము విడుచునవ్వకు గలుగు చురకు, పోటు, మొదలగు బాధలను వెంటనే నిలిపివేయును. స్త్రీలకు గలుగు వీధిగమయిన కునుమవ్యాధులయినను ఆశ్చర్యముగా కుదుర్చును. 1172-1766 ఆనందకుటీరము, కి, బై కాగిముతం వీధి, మదరాసు

[illegible]

కలకత్తా కళాశాల

విద్యార్థుల సత్యాగ్రహము

కలకత్తా, ఆగస్టు 6:—హిందూసాంప్రదాయముల ననుసరించి ప్రార్థనల పలుపుటకు కళాశాల అధికారులు ఆంకము లేర్పరచినందున కలకత్తా కళాశాల విద్యార్థులు సత్యాగ్రహము జరుప తీర్మానించుకొనిరి. శేటిదినము ఉదయము నలుగురు విద్యార్థులు కళాశాలమెట్లుపై పండుకొని ఎవ్వరును లోపల పోను పీలు లేకండునట్లు చేసిరి. ఈవ్యక్త్యము చూచుటకు కళాశాల ఎదుట గుంపులుగుంపులుగ జనముచేరిరి. అందుపై పోలీసువారు ఈ నలుగురువిద్యార్థులను ఆరెస్తుచేసిరి. ప్రార్థనలవిషయమై తమ హక్కులను అధికారులు ఆదరించునంతవరకు ఈవిధముననే సత్యాగ్రహముపలుక విద్యార్థులు తీర్మానించుకొనియున్నారు.

కలకత్తా, ఆగస్టు 7:—నిన్నటిదినము నిర్బంధింపబడిన విద్యార్థులలో నొకరగు ఐసత్ ముజాంబాతుగారు కళాశాల ప్రిన్సిపాలుపై కేసు దాఖలుచేసిరి. తన్ను ప్రిన్సిపాలుకొట్టి నట్లు కేసు దాఖలుచేయబడినది. ఈవిషయమై తనతో ప్రత్యేకముగ మాట్లాడవలయునని కోరుచు మాజిప్రెసిటుగారు (పిన్సిపాలు మెయిట్రాగారి కొకలేఖ వ్రాసిరి. శేటిదినము మరల సత్యాగ్రహము పలుపుచున్న ఇరువురు విద్యార్థులను పోలీసువారు నిర్బంధించిరి.

గౌ॥ వి. జె. పటేలుగారు

బర్మా భారత వర్తకసంఘమువారి విందు

రంగూను ఆగస్టు 6:—శేటిదినము సాయంత్రము బర్మాభారతవర్తక సంఘమువారు గౌ॥ పటేలుగారికి స్వాగత మొసగి ఒకగొప్పవిందు చేసిరి. గౌ॥ పటేలుగారు ఈక్రిందివిధమున ప్రత్యుత్తర మొసగిరి.

ఈవర్తకసంఘము 1925 సంవత్సరమున స్థాపింపబడినను ఈశాలదికాలములోనే ఎంతో పని పలుక గలిగియుండుట ప్రశంసనీయును విషయము వారు భారతదేశపు జాతికపంపదను అభివృద్ధి చేయునారు భారతదేశపు ధనము ఇతరదేశములకు పోనట్లు అరికట్టువారు నిజముగ దేశభక్తులు. నిష్ఠులపై టైల పరిశ్రమను ఈరాష్ట్రమున ఎంతయో అభివృద్ధికి తెచ్చినమీ అధ్యక్షుని అభినందించుచున్నాను. మీరు ఇతరు ధనికులకు మార్గదర్శకులయ్యెదరనియు, తద్వారాదేశపు ఆర్థికస్వాతంత్య్రమును స్థాపితము కాగలదనియు నమ్ముచున్నాను. మనదేశమును ఇతరుల కొల్లగొట్టకుండునట్లు చేసిన మన కెంతటిలాభము కలగునో మనము గుర్తెగులులేదు. నా సనకు 20 కొట్ల రూప్యముల విద్యుత్తు వర్తకము మీరు చేయుచున్నార. ఈరాష్ట్రము ఎగుమతివ్యాపారమునకు ప్రసిద్ధి గాంచియున్నది. సాలునకు 10 కొట్ల రూప్యములు స్త్రీమరు చార్జీలక్రింద మీరు చెల్లించుచున్నార. మీరు ఈరూప్యమును సరైన భారత సాకావర్తకదేశము వర్తకముకొనిన మీకును దేశమునకును తేలుము కలుగును. పోక్ష్మ వర్తకదేశములవల్ల బ్రిటిషువారికి సాయనకు 200 కొట్ల రూప్యములు ఆదాయము కలుగుచున్నది. మీరు ఈవిషయమై ప్రత్యేకముగ శ్రద్ధవహించి పనిచేయవలయునని కోరుచున్నాము.

గౌ॥ పటేలుగారికి శేటిదినము రంగూను ప్రజలు గొప్ప విందుసగిరి. వీరు 11 వ లేది కనివారము రంగూను నండి బయలుదేరి 14 వ లేది కలకత్తా చేరెదరు. వీమిట్ల నాగపూరు రాంచికి ఇల్లి 24 వ లేదికి సిద్ధు చేరెదరు. (ఆ. పా.)

నమస్కమైనవి 8228 భద్రమయినది

హుకింపెనిలో
కొత్త కులతో
ఫానేల మర్కములతో
యినుము పెట్టెలు
తయారు చేయించి
బెలసరనుగా విక్ర
యించబడును.

యెనుము పెట్టెల
కావూరం, అందు
కమిషన్ యేబంటు

రాచమడుగు పెద్ద అప్పయ్య కెట్టి అందు నన్ను

17, నారాయణమొదటి వీధి, మద్రాసు.

for Economical Transportation

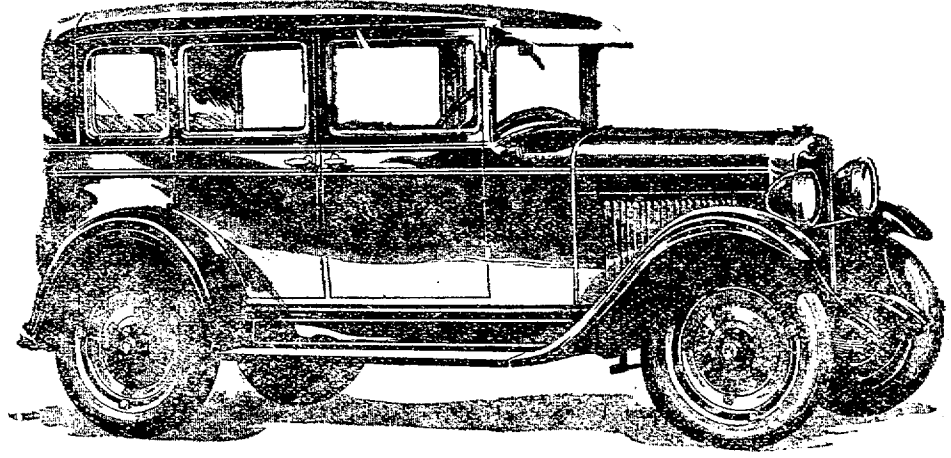
ని రూ పి ం వ బ డి న ది.

ఎల్లప్పుడు నాయకత్వము వహించు
చున్నది. 1928 సం॥ చివర్ లెట్ త
క్కువ ధరలో పొందదగిన కారు
లన్నిటిలోకి ఘనతవహింపదగినది.
యేటేట అభివృద్ధి గాంచబడిన
మార్పులకు లోనగుటచే ఆటో
మొబైల్స్ తయారొనర్చు
వారలందరిలో మిగుల ఉ
న్నతస్తానమును నాక్ర
మించియున్నారు చివ
ర్ లెట్ నందు అభి
వృద్ధిగాంచిన నూత
నాంశములు వట్టి

ఊహలమీద నొనర్పబడినవి కావు. జన
రల్ మోటారుకంపెనీవారు 30 లక్షల
మైల్లదూరము ప్రయాణమొనర్చి పరీ
క్షించిరి. ప్రతి అంశమును పరీ
క్షకులోనయి సరియని నిరూపింప
బడిన తదుపరియే ఏర్పాటుగా
వివరబడుచున్నది. అందువల
ననే 4 చక్రముల బ్రేకులు,
నవీనమైన ఇంజనునిడుపైన
బాడీకలిగిన 1928 చివర్
లెట్ జబ్బుమిలువకుపొం
దదిగిన కారులలో
కెల్ల శ్రేష్ఠమైనది.

సింప్లన్ అండు కో లిమిటెడ్.

మ ద్రాసు ఉదకమండలం.

ప్రతి గృహమునందు అత్యవశ్యకముగా నుండతగినది!

దీనిచే గలుగు గుణము అత్యద్భుతము!!

మా తోకామయమార్ కసూరి మాత్ర లను

Regd
Trade Mark

తప్పించి, ఒకదాని నొడివ మీద ఒకటిని తృప్తిచెందవరకు ఈ నిశ్చయభిప్రాయము. ప్రతిదినము అడుగిడు
నొడు నమ్ముచున్న ప్రశంసాపత్రములే ఇందుకు ప్రబల నిదర్శనము. 504, వా 501

ఇది మేలేనకస్తూరి, మంతుపువ్వు, ఆహార్యమైన పీచును మొదలగునవి చేర్చి, కాస్తాక్రమగా తయారు
చేయబడినది. తంబూలముతో గాలి, ఇదిగా నాని ఉపయోగించినప్పుడు, కలువినములు, దస్త్రలు, శీతలము
అదీర్చును, పేను, కడుపుబ్బరము, కడుపుకొప్పి పీల్చు వడి నెము, ప్రక్కల ఆకులు, అగ్నిహింసలను, మదము
ను బలహీనత కెందలగువాటికి వ్యవాయోగమునలే పనిచేయదు. స్త్రీలు పసిపిల్లలను మువలివారు మొదలగువా
రి అన్యులనుమానము, బాలింతలకు ఒక గొప్ప నిద్రప్రసాదనము. 250-300 మాత్రలు గల బుడ్డి 1 కి ధన రు 0-4-0
బొమ్మ ఖరీదు 0-4-0 శి. బొమ్మ ఖరీదు 6 నహ రు. 0-8-0, 12 కి రు. 2-10-0, 25 కి రు. 5-0-0

భిషగ్ రత్న పాశ్యపు పెంకటాచల పండితులు, పొప్రేటరు.
శ్రీ సీతారాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు

శ్రీకృష్ణ తులాభార నాటక ప్రదర్శనము

దెవవాడ 5-8-1928 వ తేదీన మేలవరం హాల్ నందు దెవవాడ శ్రీకృష్ణ ఎమెమాన్స్ వారిచే ప్రదర్శింపబడెను. శ్రీకృష్ణ పాత్ర ధరించిన నాట్యచార్య శ్రీయ్యర్ యడవల్లి సూర్యనారాయణ రావుగారు చిత్రకారుని హస్తమున కత్తి తమిళానాథుని పాత్ర సాంధ్యకాంతి నాట్యరంగమున విరాజిల్లెను. వారి నటనము ప్రత్యేక శ్రీకృష్ణ డేజులయందు అతిశయోక్తిలేదు. నాటకపాత్రమును ధరించిన రంగమార్తాండ కవీంద్రులు రామభద్ర శాస్త్రిగారు తన పాత్రపోషణమందు నిమగ్నులై మృదు వధుగీతలచే, తన రంగమార్తాండవిరచ మును సారకపడయి నీలకటకు సందేహ మేమియ్యలేదు. ఇంద్రకపాత్ర ధరించిన మధుర జొన్నపిల్లల సత్యనారాయణ గారు నిజముగా శ్రీకృష్ణుని స్వేచ్ఛితునినై, హాస్యసముద్ర తలపాత్రమును, చక్కగా పోషించుకొనెరి. సత్యభామ పాత్ర ధరించిన నటకాలతన నటభూషణ దీక్షదాంత్యులైన శ్రీ య్యల సాగం నరసింహారావుగారు సహజ సౌందర్యవతి యగు సత్యభామవలె తన పాత్రమునందు రంగస్థలమున నల్లు కనుసించెరి. యక నటనమునందు గర్భవయ్య చివరకు భక్తి మార్గమున పొందిన సత్యభామవలెనే తానానందపాంది ప్రే మకుల అసందాహి నోలొడవేసి రణటకు సందేహ మేమియ్య లేదు. దక్షిణి పాత్ర ధరించిన నటరత్న పాత్రవల్లి సుబ్బా రావుగారు తన పాత్రానామముల పరిశ్రాంత్యమువలె నిల నిలపేసి తన పాత్రమును చక్కగా పోషించుకొనెరి. ఇక తది తర పాత్రవారులు తన సమయములె యాపుచేసిరి. ప్రేక్షకులు నాటకకాలాంతరమున నుండి నీడీకృత్యులైరి. ప్రతిప్రేక్షకుడు కూడా ఆసందాహి నోలొడవేసి వారు లేరిని నాయకప్రాయము. ఇటువంటి నటసమైక్యత ఆంధ్రదేశమున నాట్యకళకు వన్నె చెల్లవలయు అతిశయోక్తి యేమియ్య లేదు. వీరి భగవంతుడు ఆయారాజోగ్యము లిచ్చుగాతయని మిక్కిలి భగవంతుని ప్రార్థన వున్నాను.

అలవాటి సుబ్బారావు.

నారిపుండు

4-8-28 గల ఆంధ్రపత్రికలో పేజీ 8 లు పురవాసులొక రు నారిపుండుకు తగినమందు గలదా యను విజ్ఞాపనను జూచితి ని. దానికి స్వాగతమును బట్టియు పదలఁ బొగడ్డనుబట్టియు యీ క్రిందిమంది పేరంగల్లు పురవాసులకు తెలియచేయుచు న్నాను.

(పాపకాయ) లేక జెల్లిపుచ్చాయ యనుకాయను దెచ్చి నిప్పులలో కాల్చి మెత్తబడినపిదప బగులగొట్టి బానిసోని గొజ్జను, కొంచెము నేడిగనఁడగ నేతీసి పుండఁబొడవేసి దానిపై నొక యాకునువేసి బిగువుగకట్టు కట్టవలయును. ఇట్లు వినమురెండువర్గాయములు (ఉదయం సాయంత్రం) చొప్పున మూడుదినములు గట్టిన నారి లోకలనే చచ్చి యిక్కనెట్టికినిరాదు. ఖండితముగ నారి మటుమాయమైపోవును. దీనివలన శరీరమునకు బాధలేదు. చాటభూషణలలో యాకాయలు దొరకును. ఆకాయలను యేజంతవులును యాసించవు. చీవలకు దబ్బుబుచ్చలే కనే దొరకను. దానిని వాడెనపిదప శిశువులతో చేయి బాగుగ కడుగుకొనవలయును. వేడిసీగ్లు త్రాగుము. ఈమందును పరిక్షించి వాని లాభాలాభములను చెలియచేడవలయునని ప్రార్థన. తప్పక 100 కి 90 మందికి బాగుగను. ఆ పాపకాయలు అక్కడ లభింపనిచో వ్రాసినయడల ఉచితముగా పంపుదును.

టి. చిదంబరయ్య, తాడిపత్రి

నాడీప్రణము (నారికురుపు)

చికిత్స

వానపాము (ఎట్ట) లేక భూనాగము అను క్రిమిని చిన్న దానిని తెచ్చి తుంచక గల పంచదార లేక చింతపండులలో బెట్టి తెల్ల వారి లోనికి యిచ్చెదడ. ఇట్లు మూడురోజులు యివ్వవలయును. దీనివలన నారి కడపులు పోయి బాధతగ్గును.

ఇది ప్రత్యక్షయోగముని శ్రీ వనపర్తి సంస్థానాస్థాన వైద్యవరంగు శ్రీమోక్ష. రంగచార్యస్వామిగారు చెప్పియున్నారనియు నేలంజిల్లాలో వైద్యులవయోగించుచున్నారనియు భగవంతుని ప్రతికాలో ప్రచురించుచున్నాడు.

కో. వెంకటరమణయ్య, పోరంకి.

మద్రాసునందు మరణసంఖ్య

4-8-28 తేదీలో ఆంధ్రమున వారములో 111గురికి కల రాజాధ్యక్షులు తగిలి ఆందు 66గురు మరణించిరి. 9 మందికి మహా చికమాత్తుగలి ఆందుయిద్దరు మరణించిరి. గాలిజల్లుటవలన ఒకరు కాలాలజారువలన ఒకరు, ఎంతెరికు జ్వరమువలన నలుగురు మలేరియావలన రెగురు, యితరజ్వరములవలన 88 గురు మరణించిరి.

గృహిణి ఆరోగ్యముగా నున్న యెడల గృహము కళకళలాడుచుండును

బొమ్మలలో కనవడవలసిన నిజముగా ఆరోగ్యమైన తల్లియే. కళ్లలో కాంతి, బుగ్గలమీద మెరుపు, నడకయందు ఉల్లాసము, యిందుకు తార్కాణములు. శరీరావయములు సరిగా పనిచేయును. ఆమె శరీరనిర్మాణము ఆమె యిచ్చునచ్చినట్లు పనిచేయును. ఆమె ఆరోగ్యము జటిల మానికలలో కూడుకొనినది కాదు. ఉదయం సాయంత్ర సమయములందుకూడ ఆరోగ్యము సమర్థవంతమందును. ఎల్లప్పుడు పనికిలిగియు యుండి, సంతోషము ఆరోగ్యముగా నుండును. ఆలస్యమునదిలేదు. ఎప్పుడు వ్యాధిగ్రస్తురాలై యుండలేదు. ఆంధ్రంగల కమల్యువును ప్రసాదము నామెను దించియుండెను.

విరకాల మరోగ్యసంపద. కొంతమంది స్త్రీలకు జీవితము తిష్టతరముగా లోయ. నిత్యగృహకృత్యము లొనర్చిన తరువరి అలసటనొందుచున్నార. వారి జీవితమునం దట్టిని సభివించుటకు అవయములుండు, కొలది లోప ములుండి యుండవలెన. స్త్రీవానికి యిట్టి బాధలు నొపలచాని వున్నవని నిమ్మివేరేమందు రెవ్వరూ నేపించరు. కొలది కాలములో వారి జీవితములు, మరిత కష్టముల పాలగును. ఇతరుల స్వామిభవములు మీపై యుండవచ్చును. మీరు తలనొప్పిచేగాని, మరి ఏయోర స్త్రీ సంబంధ మైన వ్యాధిగాని, బాధితురాలైనప్పుడు వెంటనే, భ్యాతి గాంచిన ఫెలూనామాత్రము నేవించుటకు మరచ వద్దు వ్యాధి మూలగ్రమువరకు వెళ్లి, అచ్చటి భాగముల కుభ్రపరచి, మరల నూతనరక్తమును గలిగించి సంపూర్ణా రోగ్యమును చేకూర్చును. ముఖకాంతిని మోర్చించును. నెలకు నెల బాలికలలో స్త్రీ, ఫెలూనామాత్రము ఆరోగ్యసంపద సమర్థవంతమందు, మీరే బాధితురాలుగా నుండెదరు. ఆల్బాగైన నేతీనుండియే ఫెలూనా నేపించుదు. మీరు ఆరోగ్యముగానుండి సుఖముగా కలముగడువ గలరు.

ఇండియా

బర్మా, సిలీనునం దంతటను కెమిస్టు లందరివద్దనుదొరకును

సెల సీసా 1 కి రు 2/4.
Sole Agents:
PATEL & DHONDY
P. O. Box 838,
Bombay

పొమ్మబాబు నెం. 820 కలకత్తా

సిసలైన ఫెలూనామాత్రము ఎట్టునికవరులలో అమృతమును గ్రహమ్ రెమిడిస్ లిమిటెడ్, కేప్ టౌను, యస్. ఎ. వారి ఉత్పత్తి. (78)
మద్రాసు రాజధానికి:—డి.పి.:—దాదా ఆంధ్రకో, 280, చైతాబాబుగోడ్డు, మద్రాసు.

ఆంధ్రదేశ రైల్వేప్రయాణీకులసభ

గుంటూరులో ఆంధ్రసభలో పాటు రైల్వేప్రయాణీ కుల సభ శ్రీవరహగిరి జోగయ్యవంతులుగారి అధ్యక్షతన జరిగి నది. ఆందు ఆంధ్రదేశ రైల్వేప్రయాణీకుల సంఘమునకు నిబంధనలు వగైరా చిత్తునిర్మాణము వ్రాయుటకు యాదిగునవారిని ఉపసంఘముగా యేర్పరచిరి.

శ్రీవరహగిరి జోగయ్యవంతులుగారు, నడింపల్లి వెంకటలక్ష్మీవరసింహారావువంతులుగారు, మార్యదేవర సంజీవరాధుంగారు, కళవీరర్ నూడూరి రామచంద్రరావుగారు, వేమూరి రాంజీరావుగారు, ఆయ్యంగి వెంకటరమణయ్యగారు.

ఇందు నన్ను కన్వీనరుగా యేర్పరచియున్నారట ఆగస్టు నెల ఆఖరువారములో గుంటూరులోగాని, దెవవాడలోగాని, ఈచిత్తునిర్మాణము వ్రాయవలసియున్నది. కావున ఆంధ్రదేశ ములోనివా రెల్లరు చిత్తునిర్మాణము వ్రాయుటకు వారివారికి లోచిన సలహాను యీఆగస్టునెల 20 తేదీలోగా వ్రాసి నాకు పంపించగలరున్నాను.

తుమ్మపూడిపాస్టు డాక్టరు సూర్యదేవర గుంటూరుజిల్లా సంజీవరాయణం. 8-8-28

సుప్రసిద్ధ కళాపతిమరణము

ఏలూరుపురమునందు మిగుల ప్రసిద్ధి గాంచిన 'చాటపర్తి నుండరి' యను వాడుకగల పువ్వుల బాలనుండరి గుల్మ వ్యాధి చేత పీడింపబడుచు 31-7-28 తేది రాత్రి పరమపదించెను.

నుండరి బాల్యముమొదలు గాత్రముపొటుయందు తగిన పరిశ్రమజేసి ప్రాప్యముగ పాడుటలో గడిచెటిగది. హాయిగ బాడుచు భావములు స్ఫుటముగ వెల్లడియగునట్లు ఆభినయించు పట్ల నుండరిని మెచ్చికొని శ్లాఘింపని పండితుడు కానరాదు. అభినయంబున నిత మంచిపేరు వడసిన నుండరి యకాల మృత్యువువాలెటవట మిగుల శోచనీయము.

కందెకట్టు నరసింహము.

ఆప్తనిష్ఠానపు వార్తలు

స్వాతంత్ర్య దినోత్సవము

నూతన సంస్కరణములు

పిషావక, ఆగస్టు 6:—ఆగస్టునెల 16 వ-తేదిన స్వా తంత్ర దినోత్సవములు పలుపుటకు గొప్ప ఏర్పాటులు జరుగుచు న్నువి. భారతదేశమునుండి ఇతరదేశములనుండి ఈ ఉత్సవముల కు పలువురు ప్రేక్షకులు వెల్లడన. ఐరోపా వర్తకులనంతర ముతో నొనర్చబూనిన నూతన సంస్కరణములను రాజాగారు ప్రకటించెదరు. ఆప్తముహాసభ యొకటి జరుగును. ఈ మహా సభ ప్రారంభ మహోత్సవమును రాజాగారు సలిపిరి. ఐరోపా ఖండపు వర్తకులనపు అనుభవములకు ఇతర రాష్ట్రములతో ఆప్తని స్థానమునను ఏర్పడిన స్నేహ సంబంధములను రాజాగారు వివ రించెదరు. పిమ్మట మహాసభయందు నూతన సంస్కరణముల వివ రములై చర్చజరుగును. పక్షపక్షతని అంతమొందించుట, బహు భార్యత్వమును అంతమొందించుట, నేనను అభివృద్ధికి తెచ్చుట మున్నగు విషయములనుగురించి సభయందు చర్చజరుగును.

ఆప్తకులందరు చొక్కా ఫుల్లడు దొరటోపి ధరించవల యునని శ్రభుత్వమువారు కఠినముగ ఉత్తరవులను ప్రకటించి నట్లు మిలాక్ పత్రిక కాబూలువిభిఖకుడు వ్రాయుచున్నాడు. ఒక వర్తకు యొక ప్రభుత్వోద్యోగిని సందర్శించ వెల్లెను. కాని అతడు ఆంగ్లేయ ఉడుపులు ధరించనందున ఆ ఉద్యోగి అభ్యుచూడలేదు. గాజాగారి ఉద్బావనములలో ఆంగ్లేయ ఉడుపు లు ధరించనివారు తిరుగకూడదని ప్రకటించబడినది. రాజాగారు పర్యావర్తని అంతమొందవలయుననియు ఆప్తముల ఏకపత్ని ప్రతిజ్ఞలగు నుండవలయుననియు ప్రచారము పలుపుచున్నాడు. 25 మంది విద్యార్థినులు ఉన్నత విద్యకై టర్కీకివంపుటకు విద్యాకాఖవారు తీర్మానించుకొనిరి. (ప్రీ. తె.)

ఫిల్ము పరిశోధకసంఘమునా కెట్టి తీర్మానము జేసినను అసభ్యము, ప్రదర్శనీయుగావని లోచిన ఫిల్ములను నిషేధించుట కొకసంఘ మేర్పడుచున్నది.

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

(8-8-28)

సీమజవులి దినుసులు

ఇరవతి గజముల సీన్ దరలు ర. ఆ. 22
కారికాముల్లు 22 x 22 చుంగినమాక్కు చి 8 18-0
చాపనరకము 7-12 0
కారికాముల్లు 22 x 22 "మోటాచుకైలు" (బి) రు 6-7-0
చాపనరకము 20 x 20 రు 7-8-0
తెలుపుముల్లు 1406 (బి) రు 12-10-6 గ్లాస్ గో 9000
రు 11-14-0 ఎల్. ఎల్ 78, 78, రు 8-4-0
68/888 రు 12-12-0

నూలు

40 నెంబరు సీమ (5 పా కట్టలు) - ట్రాక్ రు 8-9-0
చలవ (5 లా) రు 7-8-0; చలవ ("పిడికెట్టా") రు 6-18-0.
చలవ (కాగకన్యక) 7-8-0 చలవ (గుడ్డి) రు 7-0-0 చలవ
((గడ్డకెండా) రు 7-14-0 వచ్చుగ్రము (ఎర్ర) రు 7-10;

40 బపాక్ (పదిపానులకట్ట) అయిదు సత్తరములు
రు 12-8-0 కార్ బాల్ రు 12-6-0 నెమలి

60 సీమ (5 పానులకట్టలు) - ఆడకత్తె రు 14-10-0,
రాట్టము (ఎర్ర) రు 12-0-0; రుదుకారము రు 8-15-0 ఎద్దు
గడియారము రు 8-15-0

ఇత్తడిరేకులు - (డిబ్ పేజ్) రు 228.

డిబ్ (హూసాయర్) రు 229

రాగిరేకు రు 269.

సిమెంట్ పీసా పెల్లు

గిల్ గో పేమ్ ("చెయ్య") రు 11-0, 17-2.

బర్మిక్ నెమలి 10 0-0

చక్కెరములు మొక్క - ధర

బావా కేడి రు 26-10-9 నెట్టె; అట్టెబరు 26-7-0

పేరు సెనగ నూనె

"ఇంగ్లీష్ బాజువధరలు" గానుగ రు 117.

అముదము

(మిల్ డెలివరీ) రు 106-0-0

పదును చేసినతోలు రతి 1-కి ధరలు

అవుతోలు (7 లు 7 1/2) "అవ్ కంట్రిస్" రు 1-6 0; 1-6 9	
" (8 లు 8 1/2) " " రు 1-5 9 లు 1-5 6	
" (తేలిక) " రు 1-8-0 లు 1-8 6	
" (8 1/2 లు 9) బెంబూనీ రు 1-5-8 లు 1-6 0	
" (7 లు 7 1/2) " రు 1-6-8 లు 1-7 0	
" (తేలిక) " రు 1-8 8 లు 1-9-0	
" (8 లు 8 1/2) బెజవాణ్ రు 1-5-8 లు 1-5-9	
" (8 1/2 లు 7) " రు 1-6-8 లు 1-7-8	
" (7 లు 7 1/2) విజయనగరము రు 1-8-6 లు 1-8-9	
" (8 1/2 లు 6 1/2) రు 1-7-8 లు 1-7-6	
" (7 లు 7 1/2) పిలార రు 1-8-9 రు 1-7-0	
గడతోలు రు 0-15 6 లు 1-0 0	
గడమాడతోలు రు 1-7-6 లు 1-8-6	
అవుమాడతోలు రు 1 15 6 లు 2-1 0	

వాజికరణ వట్టి

రతి మన్యగులవలె దాంపత్య సౌఖ్య నియ్యను. ధాత
వృద్ధికి ప్రఖ్యాతి చెందినది. ఒక మోతాదునకే గుణ నియ్యను.
అనేకులు పరీక్షించిరి. ఎంత పలుచని వీర్యమునైనను గట్టివర్షి
స్వస్థమందును, మాత్రముతోనుపోయెడి శుక్రనష్టమును మా
న్యును. ముసలితనము, నపుంసకత్వము బాపి నూతన యౌవ
నము, చక్కని సంసార సౌఖ్యము సంతానభాగ్యము ఇయ్యను.
రెండు సీసాలయందు శతవృష్ణులనైనను యౌవనముగ జేయున
యావనలకు స్త్రీలలోలతచే గలుగు నీరసము, కాన్పు లాగుట
బోనడవి మిక్కిలి ధాతుపుష్టినియ్యను. 40 మాత్రలు సీసా
2-0-0, పోస్టేజీతో. 8949

ఆయుర్వేదరత్న డాక్టరు ఆచార్యులు,

యుర్వేద రసాయనశాల నెం 1 ఏలూరు. పశ్చిమగోదావరిజిల్లా

చంటిబిడ్డల ఆ జీ
క్ష్మ వ్యాధిలకు నిరపా
య కరమగును.

"FIFTEEN POINTS
FOR
MOTHERS."

That is the name of the
invaluable booklet given
free with every bottle
Wood - ward's "Gripe
Water." the one safe
remedy for all digestive
ailments in babies and
young children.

Here is one of the points
"Never put baby to sleep
using so called remedies
which contain narcotics".
Wood - ward's "Gripe
Water" is free from all
dangerous drugs.

W. WOODWARD
(1920)

Manufacturing
Chemist.

97-87, Fortross Road
London, N. W. 5.

దీనితో కూడ తల్లు
లు పిల్లలను పెంచవల
సిన విధములన్నియు
వ్రాయబడిన పుస్తక
ము ఉచితముగా పం
పబడును. 9484

WOODWARD'S
"Gripe Water"
KEEPS BABY WELL

శ్రీపాద నరసింహం
(బడల్సు కాకినాడ
వారి వద్ద బోల
కును.

పరాధీనత లేకుండుటయే
ఆత్మగౌరవము

గాంధీమహాత్ముని వ్యాసము

మనదేశమున విద్యకు నిర్బంధముగా చేయబడున విద్య
నేర్చుకొనగోరునట్టి ప్రతిబాలనకును బాలికకును విద్య లభించు
టకును మనదేశమున విద్యాశాలలును కళాశాలలును యితరులవై
సాధారణమండ నుండవలెను. అసగా విరాళములు (చట్టవ్య
సహాయమును విద్యార్థులవలన జీతములను రాబట్టుట కాదు.
విద్యార్థులు చేతివసులు చేసి ధనమును గడించుట కవకాశమును
కలిగించుటవలననే విద్యాలయములకు పరాధీనత తొలగును. అందు
లకు పరిశ్రామిక విద్యను నిర్బంధముగా చేయుట యొక్కటే సా
ధనము. విద్యార్థులు సారస్వతవిద్యతోపాటు పారిశ్రామికవిద్య
నుగూడ ముఖ్యముగా నభ్యసించుచుండవలె ననునయము అను
క్షణమును విశితమగుచునేయున్నది. అదియేగాక మనదేశమున
విద్యాలయములకు పరాధీనత తొలగుటకుగూడ పరిశ్రామిక వి
ద్యను నేర్పుట అవసరమగుచున్నది. చేతివసులను చేయుట నీరము
కాదనువిషయమును విద్యార్థులు గ్రహించినచోగాని యిది సా
ధ్యముగాదు. అతమాశ్రమేగాక చేతివసులలో నైపుణ్యములే
కుండ అనమానకరమును కట్టడిగూడ నేర్పవలెను. అమెరికా
దేశము ప్రపంచములో మిక్కిలి ధనవంతమగుదేశము. అదిట వి
ద్యాలయములకు పరాధీనత తొలగింపవలసరములేదు. అటుల
యెన్నడుగూడ పరిశ్రమ విద్యార్థులందఱుగూడ సామాన్యమగు
పనిచేసి ధనమువార్జించి దానితోనే విద్యనభ్యసించుచుండును.

అమెరికా విద్యార్థులలో దాదాపు సగమునంది (50%)
సెలవురోజులలో పూర్తిగాను రెక్కినరోజులలో పాఠశాలము
నందున పనిచేసియే ధనమువార్జించుచుండును. ఇటులకష్టపడి
ధనమునగడించునట్టి విద్యార్థుల శే ఆ జీ తీ యు
లభిగముగా గౌరవించుచుండురు అని కాలిఫోర్నియా విశ్వ
విద్యాలయ పత్రికలోనున్నది. సామాన్యమగు తెలివితేటలుగల
విద్యార్థులు పాఠశాలలో చదువుకొనుచు ఒకవారమునకు 12 మొద
లు 25 గంటలవరకును యితరవసులను చేసి ధన మార్జించుచుం
డును. వారము 7 రోజులనకు 80 మొదలు 48 గంటలవరకును
విద్యా వ్యాసంగము చేయుచుండురు. అసగా 12 మొదలు 16
యూనిటులు లేక క్రెడిటులు పొందు సర్వ చిత్రతేజసము
(బ్రాష్టింగు) యిటికలను చేయుట గ మ్ము చేయుట
ప్రాప్తిగము, మోటారుబండ్లను నడుపుట, ఫోటోగ్రాఫులను
తీయుట, యంత్రముల దుకాణమునపని, రంగులు జేయుట, పా
లముతోపని, నేరీతోపని, గానయంత్రముల యంతయోగము,
మున్నగు పనులతో యువో, కొన్ని ప్రతివిద్యార్థికిని తెలిసియుం
డవలెను.

పాఠశాలకు సెలవులు లేనిరోజులలో ధనికులు తమ
యిండ్లలో భోజనసమయమున వడ్డనచేయుట మున్నగు పను
లకు విద్యార్థులను నియమించెదరు. సోబాకు రెండుగంటలు పని
చేయవలసి యుండును. అందువలన విద్యార్థికి భోజనము ఖర్చు
కలసివచ్చును. కొంతధనమును తాను తెచ్చుకొనగలిగిన విద్యార్థు
లు నేసంగి సెలవులలో మాత్రమే పనిచేయుదురు. అందువలన
వారు 150-200 డోలరులు సంపాదించెదరు. కాల్యాప్, మ్యూ
యా ఈ, పిట్సు బగ్గ యూనియను, విశ్వవిద్యాలయముల
వారును యంతయును కళాశాలవారును పారిశ్రామిక యంత్ర
శాస్త్రమును సహకార పద్ధతిని బోధించెదరు. అతిగా విద్యా
ర్థులు పారిశ్రామికసానములలో పనిచేయుటవలన ఒక వర్సరము
బడితేజమును గడింపగలుగుదురు. ఈరీతిగా పనిచేసి అనుభవ
మును గడించినవారు పరపతిని క్రెడిటు గూడ బడయుదురు.
సివిలు ఎలెక్ట్రికలు యింజనీరింగులను యెటుల సహకార పద్ధ
తిని నేర్చుటనుగూర్చి ఆలోచించుచున్నాడు. ఈరీతిగా యింజ
నీరింగులో పట్టమును బడయుటకు యింకొక సత్సరము కావలసి
యున్నది అని అమెరికాలో హిందూస్థానీ సంఘము (500,000
రులైన డ్రైవు, న్యూయార్కు సిటీ) వారిచే ప్రకటించబడు
చున్న హిందూస్థానీ స్టూడెంటు ఆరు పత్రికతో వ్రాయ
బడెను.

అమెరికాలోనే విద్యార్థులకిట్టి స్వయంసహాయపద్ధతి అన
సరముని తలపబడినచో నిక భారతదేశమున నిజ యెంత యన
సరమో యూహించుము. విద్యార్థులయొద్ద జీతము పుచ్చుకొన
కుండ చదువుచెప్పటకంటె వారిచేత పని చేయించి జీతముచ్చు
టకుంచికాదా! అన్న ప్రశ్నములకొరకును బడితేజములు మున్న
గునానికొరకును కష్టపడి పనిచేయుట ఆగౌరవమును భావమును
మనదేశమునందలి విద్యార్థులకు కలుగజేయుటవలన మనము దేశ
మునకు అత్యధికమగు హాని కలుగజేయుచున్నాము. అహం
నైతికమును ఆర్థికమునగూడ నగునగాని నైతికమును హానియే
అధికము. అంతరాత్మను గుర్తించిన విద్యార్థికి విద్యార్థి జీతనము
ను స్వీకరించుటవలన యావజీవముగూడ గాఢసంతాపము
కలుగుచునే యుండును. ఇతడు మొదట వారములు చేసి చదు
వుకొనెనుమో. అదృష్టవంతుడగుచే గొప్పదశపట్టినది అని
తోకులు తెచ్చుకు గూర్చి చెప్పుకొనటం అందరికినిగూడ కష్ట
ముగానే యుండును. కష్టపడియేదైన పనిచేసి ధనమును గడిం
చి చదువుకొని గొప్ప వాడైనవాడు అటుల పనిచేయు అన
మానకరముని యెన్నడును చింతింపరు. ఎంగుయిండియా 2.8-28

కృష్ణాపార్వతి-బెడవాడ

ఇందు డాక్టరు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి శాస్త్రిగారిచే
సమస్తాయుర్వేద బోధనములు తయారుచేయబడుచున్నవి. అతి
చాక. కోరినచో పి. పి. గ వంతబడును. శే బ లా గు
ఉచితము. 2048 (ప్ర. ౯౭ 8)

ఎం.ఎస్.ఎం. రైల్వేపనివాండ్లనభ్యర్థించుట

శ్రీయుత ఎస్. ఎం. జోషీగారి యువన్యాసము

8-8-28 తేది సాయంత్రమున పెరంబూరు రైలుస్టేషన్ వద్ద జరిగిన సభలో శ్రీయుతులు ఎస్. ఎం. జోషీ ఎల్వెన్యుకర్కు, వి. వి. గిరి, వి. ఆర్. నాయుడు (భిక్షువులు) గార్లు ప్రస్తుతము చేసినంతవరకు వ్యాపించియున్న కార్మికస్థితిగూర్చి పనివాండ్ల నుద్బోధించిరి.

శ్రీయుత జోషీగారి రుపన్యసింపించు నీ క్రిందివిధమున నుడివిరి:-

నేడు దేశమునకు పనివాండ్లలో నశాంతి పెరిగి యున్నది. రైల్వేపనివాండ్లయందు మాత్రమేగాక అన్నితర గతులపనివాండ్లయందు ఈయకాంతి పెరిగియున్నది. ఈయకాంతికి కారణము కార్మికోద్యమములో పాల్గొనువారికి తేటపడుచున్నది. కొందరు పనివాండ్లు తమజీవితవిధానమునం దభివృద్ధిని గోరుచున్నారు. మరికొందరు తమజీవితవిధాన విప్లవకంఠే హీనవిధానము రాకుండ కాపాడుకొనవలసి యున్నారని. ఈపనివాండ్లకు స్థిరమగు నుద్యోగములు లేవు. రోగమునకును వృద్ధాప్యమునకును తగిన సంరక్షణము లేదు. తమదేశములను బాపుకొనుటకును, తమనీ తిని బాగుపరచుకొనుటకును కార్మికులకు హక్కుగలదు. తిలోవా, జమమద్యము, బొంతాయిలలో పనివాండ్ల యవస్థలు మద్రాసు పనివాండ్లకు జాలిబుట్టించుట సహజము. పాద్యమునునెడల వారికి ద్రవ్యసహాయము గూడ వీరొనర్పవలసి యున్నది. అట్లు గావించుచో వారి కక్షమనకు విజయమే చేకూరక తప్పదు. దేశముందలి పనివాండ్లలో శ్రేయగతివారయిన యేదోయొకతనమున తమ కక్షము తరిపున పోరాడక తప్పదు. ప్రపంచమందంతటను పరిశ్రమల యజమానులు తమ కూలిపనివాండ్ల పరిశ్రమనుండి సాధ్యముగు ఫలం లాభమును పట్టుట కుద్దేశించియున్నారు. కూలీలను తగ్గించి పనిచేయుకాలమును హెచ్చించి రోగమునకును వృద్ధాప్యమునకును తగిన సంరక్షణ మొనగవలె యొక్కవ లాభమును వారు గడింప నుద్దేశించియున్నారు. కాబట్టి పరిశ్రామికపద్ధతిలో మార్పుకొరకు పనివాండ్లు పట్టుబట్టుట సహజము. ఇందుకు వీరికి హక్కుగలదు. అవసరమగుచో సమ్మెగట్టుటకు గూడ వీరికి హక్కుగలదు. పనివాండ్లు పోరాడ నిశ్చయించినపుడు తాము చేయవలసిన కార్యమెట్టిది తమలో నెవరిమట్టుకు వారికి గల బల మెట్టి యును లేదు. విద్యలేదు. ద్రవ్యములేదు. తమ యజమానులు ధనసంపన్నులు. విద్యాధికులు. కాబట్టి పనివాండ్లు చేయగల కార్యమొక్కటే గలదు. వీరొకసంఘముగా శ్రేయదలెను. తమ స్వత్యముల కొరకు తా మందరకు గలిసి యేకముఖముగా పోరాడవలెను. పోరాడవలసినమార్గములనేక విధములు. తమ యజమానులను తమదేశములను దెలుపుకొనుట యొకమార్గము. యజమాని తమ దుశ్చితులను తొలగింపజాలనిచో వై యధికారాలకు విన్నవించుకొనుట రెండవ మార్గము. వీరొకరినాడ తమ కోర్కెలను దీర్చునచో పనివాండ్లందరకు గూడ సమ్మెగట్టుట మూడవ మార్గము. సమ్మెగట్టుటలో తప్పేమియును లేదు. తమ వివాదమును పరిష్కరించుకొనుట కిదియే అంత్యమార్గము. తమ పోరాటమున కిదియొక సక్రమసాధనమే. కాని యిదియొక ప్రమాదముతో గూడిన సాధనము గూడ నయియున్నది. పనివాండ్లు సమ్మె జరుపునపుడు తమ కూలీలను పోగొట్టుకొనవలసినప్పుడు, తాము సమ్మెకు గడంగుటకు ముందుగా తమ పోరాటమునుండి తమకే దయన లాభము చేకూరనో లేనో తాము బాగుగా విచారించవలెను. సమ్మెలో నేవిధమున పూర్వముగాని ఆత్మకాంతిగాని యుండజాలదు. సమ్మె మూలమున తమ స్థితి బాగుపడగలనో లేనో తాము ముందుగా యోచించవలెను. తమసమ్మెకు అసంభవముగల్గియు నుద్దేశముతో తమయజమానుల నేక విధముల చాళిలను తమకుజాతెదరు సమ్మెయనగా తమపనులను వెనక్కుంటుటమూత్రమే యిట్లము. సమ్మెయనగా దౌర్జన్యము కాదు. తాము సమ్మెజరుపునపుడు తమలో దౌర్జన్యము జగ కులకూడవలసిన బాధ్యత పనివాండ్లందరికీ గలదు. ప్రపంచ దౌర్జన్యమునుండి పనివాండ్లు శ్రేయకొనవలసిన గుణపాతవిడియే.

మిమ్ము శ్రీయుత వి. వి. గిరిగారి రుపన్యసింపించు నీ క్రిందివిధమున నుడివిరి.

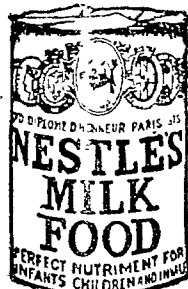
ఎం. ఎస్. ఎం. రైల్వేపనివాండ్లసంఘము చాలాకాలముండి కాంతియుతో పనిచేయుచు, సమ్మెకు గడంగవలసిన య. రము లేకుండనే కష్టములను బాపుకొన గలిగినందుకు సభ సభలను నిర్వహించుచున్నది. భారతదేశమునందు రైల్వేపనివాండ్ల దుశ్చితులు హక్కు విధముగానే యున్నది. తమ యజమానుల ఇండియా గవర్నమెంటువారే బాధ్యత గవర్నమెంటుకైదే వేరనోద్యోగులను తమ యేజంటు

జామ్ముమూటలు నెం. 3.

బిడ్డలారా గమనించుడు!
ఎడమవైపు. కుడివైపు. యెడమవైపు.
కుడివైపు. తలవెనుకకు. తొంద్రుముందుకు.
త్రుతిదినమును నెసిల్కుపొలం
హిరేము నిమ్మని వింతల్లితో చెప్పుడు.
అతిమిగుల బలమును, చురుకుదనమును,
యిచ్చును

టా మా జామ్మువీరుడు.

దబ్బా బెంటికి

నం/6-0

ఆరంభించుటకున్న దానిపై బడిన వారికిని

ఈ కిరాపను రెండు అకౌల స్థాంపుతో పంపివయె
దల మీరు ఒకమాదిరి మచ్చుదబ్బాను పొందెదరు.

మీరు:-

చిలునామం:-

జిల్లా

దయచేసి విశేషముగా వ్రాయుడు.

అలో పోరాడుటవలన ప్రయోజనములేదు. అఖిలభారత రైల్వే ఫెడరేషను పనివాండ్ల పక్షమున గవర్నమెంటు యెదుట తమ కోర్కెలను తెల్పుటకు నిశ్చయించియున్నది గవర్నమెంటువారు తమ కోర్కెలను సఫలపరచుచో తాము గవర్నమెంటువారు గాధమును స్నేహితులయ్యెదర. భారతకాపన సభగత నాలుగేండ్లనుండి యీ దీర్ఘ పోరాటమును సల్పుచున్నది. పనివాండ్ల సంఘములు గూడ తమతమ యేజంటతో పోరాటము సల్పుచునేయున్నవి. అఖిలభారత రైల్వే ఫెడరేషనుగూడ ఇండియా గవర్నమెంటులో పోరాటమునకు దిగియున్నది. గవర్నమెంటు తమకోర్కెలను సఫలపరచజాలనిచో గవర్నమెంటునే నిందింపవలెను. మాసంఘ మింక ఎత్తునబలమును సంపాదించి యీ సైన్యబల మసాంతములో గా సమ్మెగిరికి 50 వేల రూపాయలకు తేవనెత్తుటకు తోడ్పడవలెను. నిష్పావద్ద ఫెడరేషను సభకు హాజరుటకు మీసంఘము నుండి యొక ప్రతినిధి సంపవలెను. మీసంఘమునకు విజయము చేకూరుగాక.

మిమ్ము శ్రీయుతులు కర్క. వి. ఆర్. నాయుడుగారి రుపన్యసింపించు తరువాత సభ ముగిసెను.
(న్యకీయవిలేఖరి)

బరంపురం తెల్లసిల్లు

నాణ్యమునందు యితర సిల్లులన్నిటిని మించగలదు. నిత్యము వాడిన 10 సంవత్సరములు మున్నును. చూచుటకు సొంపుగానుండును. కనీసము కాంపిల్ ముక్క 1 కి. పొడుగు 2 గజములు, వెడల్పు 48 అం. ముక్కగర 1-కి రు 13. కోటునకు గాని పద్దునకుగాని సరిపోవును. మద్రాసు కార్మికుల విప్లవ మేనదిగ నర్జిపై చేయబడినది. న్వరాజ్యవాదులందరిచే ధరించదగినది. నచ్చనియెడల పూర్తిపైకం నావసుయివ్వబడును. చిత్రవిచిత్రమైన అంతులతో చీరలు, పంచెలు, చాపులు, కండువలు కోరినరంగులలో గ్యారంటీపైని ఆర్డరుకు సంప్లయి చేయగలము.

బి. కె. గుప్త అందుకో.

బరంపురం. సిటీ, గంజాంజిల్లా.

వృత్తాంతలేఖలు

బాపట్ల

(స్వకీయవిలేఖరి)

సైకిలుపందెము

బాపట్లనుండి గంటూరుకు రానున్న మహారు 6 1/2 గంటలు సైకిలుమీద పోయినట్లు వార్త వచ్చింది. వేగ అప్రమత్తంగా బాపట్ల నుండి గంటూరుకు వెళ్ళిపోయింది. అతడి సైకిలు గంటూరు వద్ద 116-0-0 బహుమతి. ఉదయం 6 1/2 గంటలకు బాపట్లనుండి బయట పడి గంటూరు వద్ద 10 1/2 గంటల యెప్పుడో సైకిలుమీద ప్రభుత్వమనకేరన వేగ అప్రమత్తంగా పందెమునాల్సింది. అత్యుత్సాహము చేలరేగింది.

పరశురామప్రీతి

గతవారం మధ్యాహ్నము మహారు 1 1/2 గంటల సమయమున గుంటూరు నుండి గంటూరు వచ్చింది. బాపట్ల వద్ద తాటి యాకుదళం అంటుకొని దరిమిల కొద్ది నిమిషములోనే బాపట్ల భగవానాస్థులుగా పంకటియింటికి ప్రాకి పడకయిల్లు మాఝ దహనమైపోయినది. వివరీతపుగాలి తూర్పునైపు నీయట చేతన, అటువైపు పూరియి ధ్వలనందునన, అదివారము గతక మూలము కిల్లలు ఉద్యోగములు ఇండ్లకంటే ఉండుటచేత వెంటనే సహాయముగావించి మంటలను చల్లార్చగలిగిరి ఆరోజు ఉన్న ఎండ వివరీతపుగాలి పురమంతయు పరశురామప్రీతి అయ్యింది. పరశురామ యువకులు అసమయమున చేసిన సేవ ఎంతయు కొనియాడదగియున్నది.

తిరుపతివార్తలు

(స్వకీయవిలేఖరి)

“కలరా”

కలరావ్యాధి ఈమధ్య అధిగమించినది. కొద్దిరోజులుగా, ఈవ్యాధి మరల ప్రారంభించి తీవ్రముగ యంబున్నది సానీటరీ డిపార్టుమెంటువారు చాల శ్రద్ధతో పనిచేయుచుండు న్నారు. పురప్రజలను, ఇనాకులేషన్ చేయుచుకొనవలసినది గా కోరుచున్నారు. ఇనాకులేషన్ ప్రారంభించి అనేక లకు ఇనాకులేషన్ చేయించిరి.

కలరావ్యాధిలన రోజుకు, ఒక్కొక్కసంతున చనిపోవుచున్నారు. యాత్రీకులు గమనించవలసినవారుగా యంబు న్నారు.

వర్షము

వర్షము కురియకపోవుటచే నీటిగొట్టములలో, నీళ్లు రోజుకు ఒక ఘంటకాలముకూడ వచ్చుట లేదు. వీధులలోని బావులలోను వ్యక్తులు ఇండ్లలోని బావులలోను, నీళ్లు చాలక పోవుటచే ప్రజలు చాలకష్టపడుచున్నారు. యునీఫర్మ్ పంపు నువారు నడుచు, 7000-0-0 రూపాయలు ఖర్చుచేసిరికాని కొంచెముకూడ లాభము అగునడకపోయినది. నీటిగొట్టముల ప్రధాన స్తానమునందలి బావులలో, అడుగన బండ అగునడకడయందు నీళ్లు ఇంకను అధికముగ రాజాలదనియు 7000-0-0 రూపాయలు ఖర్చు అయినప్పటికీ అధికాయలు తెలుసుకొనిరి

దేవస్థానం సత్తం, కోనేరు

తిరుపతి తూర్పు రైల్వేస్టేషనువద్ద తిరుపతి తిరుపతిగైరా దేవస్థానముల అర్చితమైతే ఒక సత్రమున్నది. ఒకరోజు ధర్మవీర్యులు దేవస్థానముల విచారణకు గలవారు గలవారుగా 4,500-0-0 పూర్వము సత్రమునకుగాను మహారు 10 000-0-0 లు ఖర్చుతోట అర్చితము (పుణ్య)వేయించి, కొన్ని కారణములచేత ఈవిషయమున ఇదివరకు శ్రద్ధకలిగినవారలకున్నయలకు యిట్టిమేటువేయించి (కంట్రాక్టు) సత్రంపని పూర్తి చేయుటకు కంట్రాక్టును విడిచిరి. ఈసత్రమునకు పడమటి నైపున ఒక గొప్పకొలను (గుంటను) త్రవ్వించుమన్నించి ప్రకృతం రూ 60,000 0-0 లకు యిట్టిమేటువేయించి, కంట్రాక్టును విడిచిరి. కంట్రాక్టు, 4 రోజులుగా మట్టిపని ప్రారంభించి కొలను తోని మట్టిని బైటికి ఎత్తించుచున్నారు. ఈకొలను పనిపూర్తి యగుటకు సుమారు మూడువత్సరాలవరకు పట్టునని అంచనా వేయుచున్నట్లు తెలుసుచున్నారు.

తెనాలి

(స్వకీయవిలేఖరి)

మ్యునిసిపల్ యెన్నికలు

తెనాలి మ్యునిసిపల్ లిటిలో శివవార్డుకు సంబంధించిన కౌన్సిలు సభ్యుల యెన్నికలు 26-8-28 తేదిన జరుపబడినవి. శ్రీయుతులు కిల్లమర్రె నుందరరామయ్య, శ్రీపురకేని రామస్వామి చౌదరిగారు అభ్యర్థులుగా పోటీపడిరి. నుందరరామయ్యగారు కాంగ్రెసు అభ్యర్థి యాకుతుమలను తీర్చిదిద్దిన ప్రచారము జరిగెను. చౌదరిగారికి 180 ఓట్లున్నవి, నుందరరామయ్యగారికి 172 ఓట్లున్నవి. చౌదరిగారు సభ్యత్వములో గెలుపొందెరి. వీరు ప్రస్తుతము మ్యునిసిపల్ చేరుమేన పదవిలో నున్నారు.

రాజమండ్రి

(స్వకీయవిలేఖరి)

జ్యోతిలి బల్లికు లైబ్రరీ అండ్ రీడింగ్ రూము ఆగస్టు 6-1881 లో స్థాపించబడి, 1984 రిజిస్టరు కాబడి. మొదటిసారి నీరేలింగ పురమండలములో నున్న జ్యోతిలి బల్లికు లైబ్రరీ అండ్ రీడింగ్ రూముయొక్క సాంఘిక్యసభ 4-8-28 తారీకు సాయంకాలము పురమండలములో జరిగెను. వాటి సభకు మ.రా.రా. న్యాయశాస్త్ర పంతులుగారధ్యక్షతవహించి కార్యదర్శిగారు మ.రా.రా. చట్టి శ్రీరామారావు లి. ఏ. యల్. టి. గారు కార్యనిర్వహణను చదివి వినిపించిరి. కార్యనిర్వహణ సభ్యులు ఆమోదించిన తరువాత ఎన్నికలు జరిగెను. మ.రా.రా. న్యాయశాస్త్ర పంతులుగారిని అధ్యక్షులుగాను, దివాన్ బహదూరు చిత్రపు శేంకటచలం పంతులుగారిని ఉపాధ్యక్షులుగాను, అశ్వని శంకరరావు లి. ఏ. యల్. టి. గారిని కార్యదర్శిగాను ఎన్నుకొనిరి. మ.రా.రా. చట్టి శ్రీరామారావుగారు గతముడు సంవత్సరములనుండి కార్యదర్శిగా నున్నారు. వీరు కార్యదర్శిగాను నున్న కాలములో సభ్యులలో అంతః కలహము లేవ్వెనులేవు పరపాలనచక్కగా జరిగినది. మ.రా.రా. అశ్వని శంకరరావుగారి కాలములో కూడ అట్లే జరుగునని సభ్యులు యాహించుచున్నారు. నిరతిపం వత్సరములో యీ సంఘం పెన్నెను సలమను పునయోగించుటకు సభ్యులలోకలహముని కార్యదర్శిగారినివేదికపట్టి, తెలియుచున్నది.

రాజమండ్రి తాలూకా కో ఆపరేటివ్ యూనియను

రాజమండ్రి తాలూకా కో ఆపరేటివ్ యూనియను యొక్క సాంఘిక్యసభ సన్నిహిత రాజమండ్రి కెంట్రలు బ్యాంకు ఆఫీసులో జరిగెను. డాక్టరు పాలకోడేటి గురమూర్తిగారధ్యక్షత వహించిరి. సాంఘిక్యసభ సేవకను యూనియను సభ్యులు ఆమోదించిన పిమ్మట ఎన్నికలు జరిగెను. డాక్టరు పాలకోడేటి గురమూర్తిగారిని అధ్యక్షులుగాను, పాలకోడేటి నార్యప్రకాశరావు లి. ఏ. గారిని కార్యదర్శిగాను ఎన్నుకొనిరి.

దుర్గా ఎమ్యూగ్యు

దేవనాథ దుర్గా ఎమ్యూగ్యువారు 2-8-28 తారీకు నమా పట్టాములో రత్నాలి శాటకమును ప్రవర్తించిరి. వారి కయిన ఖచ్చులపాడు మిగిలి యెరికినూ సాయలను మా పర్వత వివ్యజ్ఞానపరమజమునారి కిచ్చిరి

కలరా కేసులు

మాట్లాడుములో కలరా వ్యాధికి అభివృద్ధి చెందుచున్నది. కాని కలరా కేసులు పరిగా మారినట్లే ఆఫీసుకు రిపోర్టు అగుటలేదు. మునిసిపల్ ఉద్యోగము, ఆరోగ్య శాఖాధికారులు, ప్రజలందరూ విషయమై శ్రద్ధ తీసికొని నకొని కలరాను పట్టాముకండి పారద్రోలుటకష్టము. కలరా కేసులను ప్రజలు దాచి పెట్టుకూడదు. ఈ కేసు కనిపెట్టుటలో ఆరోగ్య శాఖాధికారులు చాల దురుగుగా పనిచేయవలయున్నది. ఆరోగ్య శాఖాధికారులకు పురములోనున్న వైద్యులెల్లరు తోడ్పడవలయును. కేసులను దాచి పెట్టినవో కలరా వచ్చిన ప్రాంతములకు శుభ్రపరచుటకు విలువైనది. అందువలన రోగము ప్రబలుటకు విలసను. కలరా కేసులను దాచుట పట్టామును రూపుమాపుచున్నది.

టీపార్టీ

వి 4-8-28 తారీకున డాక్టరు కె. వెం. రామారావుగారు రాజమండ్రివర వైద్యసంఘ సభ్యులకు అల్పాహం విడుదలిచిరి.

కర్నూలు

(స్వకీయవిలేఖరి)

పురపాలకసంఘము

కర్నూలు 5-8-28- న్న సాయంకాలము పురపాలక సంఘము పరావేశమయెను. గొప్ప కలహములతో నీ సభాసభ్యులు 2-8-28 ఎంతరూమువరకు ప్రజల యందుకొనినపుడు మును మొదట చర్చించబడెను. పట్టాము మాన్యుమెంటు 5-8-28 నుల ముందునకు తడకకూడ వలెమన్ను తీర్మానించబడెను

తిరువారమున నీరేలింగ ప్రధానోపాధ్యక్షులు శ్రీనివాసమూర్తి లి. ఏ. యల్. టి. గారి ఉద్యోగము పరిమితి వృద్ధిచేయుటకును ప్రస్తావనను వచ్చెను. వారిని నవీని సంఘాధ్యక్షులు 5-8-28 ఎల్లరు కలెమనుకొని తెలుగు విడిచిరి.

1908 లో వారు నిర్మించినపుడు 174 గురు విద్యార్థులు మాత్రము బడిలో నుండిరియు, నేడు 605 గురు కలెరియు, 1907 లో మాట్లాడుకట్టడము వగైరాలకు వాడ్యడి 15 సంవత్సరములు దాని పరిమితి కర్తగానుండి వృద్ధికి తెచ్చితిమనియు, చాలకాలము తక్కువతీతమునకే పనిచేసితిమనియు, శ్రుతిసంవత్సరము పక్షాధిపతియు ఉద్యోగల అభిప్రాయములు ప్రాశస్త్యపాకరములుగా నుండెనియు, ప్రయత్నము వహించిని ఆసేవక యాజ్ఞా మా పాకలాభివృద్ధికి పాటుపడితిమనియు కేకవనుగాని ప్రావిడెంటుఫండుగాని లేననియు, ఇటు పురుకుమారు లింకను చతురుండిరియు, కాలపరిమితి 55 సలెంకి 50 సంవత్సరములవరకు వృద్ధిచేయవలయుననియు, అంగు వలన సభ్యులకు తోచినంతకాలము వృద్ధిచేయవలెనని ప్రధానాచార్యులవారు అందులో విన్నవించుకొనియుండిరి.

ఇంతలో సభ్యులలో శోకరు కాలపరిమితిని వృద్ధిచేయకూడదని ప్రజలలో నొందక పండిత కరప్రతము నువచ్చెనని శోకిరి అట్టి ప్రతములు నిరాధారములనియు, ఇయటి అభిప్రాయమును గమనించక స్వయముగా యోచించి తవ ఉద్దేశమును తెలుపవలెనని అభ్యర్థులు శోకిరి. ఆకరప్రతమునకు సమాధానముగా ప్రధానాచార్యులవారు పునరావించిన రెండవ సవికూడా అభ్యర్థులు చదివి వినిపించిరి. అందులో ప్రజల అభిప్రాయము నిరాధారముగియు, తాము 28 సలెంకి 50 500 మాత్రము ఆనగా సరాసరి తెలుసుకు15)లే పడవెనకొకడప బల్లారి మోములు ప్రధానాచార్యులకు ఉద్యోగాల పరిమితిని మోచ్చించియు, అట్టి పాకాలయందు పుచ్చు ఇచ్చిరి విద్య ముగియువరకే వా పనియగుండువలెననియు వ్రాసికొనియుండిరి.

తిరువారమున విద్యాశాఖాధికారిగారి శిఫార్సు ప్రకారమున ప్రధానాచార్యులు యాజ్ఞామా ధారపోసి పాకాలను వృద్ధికి తెచ్చిరియు వారికను పనిచేయుటకు బలములేగియు వచ్చిరియు కనీసపక్షమున రెండు సంవత్సరములైన పనిలో నుండువచ్చుననియు వ్రాసియుండిరి.

శ్యామవాదులకు అయ్యుకాట అయ్యుగారు కనీసపక్షమున 9 మాసములు అనగా జూన్ 1929 వరకు పనిలోనుంచ వచ్చునని సలహాయుసరి. ఆ తీర్మానమును ఆమోదించువారైనను లేకపోయి. తిరువారమున ఉద్యోగకాలపరిమితిని వృద్ధి చేయవలెనా వలరా అనువిషయము ఓటువకు పెట్టబడెను. ఇది పురు తెలుసులుగ నుండిరి. ఒకరు వృద్ధిచేయవచ్చుననిరి. 18 గురు వృద్ధిచేయకూడదనిరి. అందులన వారి ఉద్యోగకాల పరిమితి వృద్ధిచేయుట కూడదని తీర్మానించబడెను. ఈనెల 28 వ తేదీతో వారి స్యను అంతమునను.

నేడనల్ ఇండియన్

లైఫ్ ఇన్స్యూరెన్సు కంపెనీ

లిమిటెడ్

మాతనముగా ఏర్పర్చబడ్డ రెట్టింపులాభములవల్లతి నూట్టి నలుబదివంతున తీరిగి యిచ్చునగ్ధతయి యొక్కవివరములు.

యీ దిగువవారికి వ్రాసికనుగొనుడు.

హిందూ దేశములో యిట్టిలాభములను చూపు కంపెనీ యిదితప్ప మరియొకటిలేదని సమ్మతముగా మని స్టేట్సుమెన్ పేరువారు 15-2-28 కే సేక ప్రచురించియున్నారు.

ప్రొంచి శ్రేకటారి:—సి. ఎ. మాధవరావీ, నేననల్ ఇండియన్ లైఫ్ ఇన్స్యూరెన్సు కంపెనీ, 117 ఆర్మీయంస్ట్రీట్, మద్రాసు, చిఫ్ ఏజెంట్:—టి. వి. రాఘవయ్య, శార్వర్కా నర్కూరు, దేవనాథ.

